

การนำนโยบายการจัดขยะมูลฝอยไปปฏิบัติ : ศึกษาเฉพาะกรณี
เขตสัมพันธวงศ์ กรุงเทพมหานคร

สารนิพนธ์
ของ
เมธา ยุทธนาโยธิน

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานโยบายสาธารณะ
พฤษภาคม 2550

การนำนโยบายการจัดขยะมูลฝอยไปปฏิบัติ : ศึกษาเฉพาะกรณี
เขตสัมพันธวงศ์ กรุงเทพมหานคร

บทคัดย่อ
ของ
เมธา ยุทธนาโยธิน

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานโยบายสาธารณะ
พฤษภาคม 2550
ลิขสิทธิ์เป็นของ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

เมธา ยุทธนาโยธิน. (2550). การนำนโยบายการกำจัดขยะมูลฝอยไปปฏิบัติ :

ศึกษาเฉพาะกรณีเขตสัมพันธวงศ์ กรุงเทพมหานคร. สารนิพนธ์ ร.ป.ม.

(นโยบายสาธารณะ). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์: อาจารย์จักราทิพย์ ธนาคม

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาผลการนำนโยบายการกำจัดขยะมูลฝอยไปปฏิบัติที่เกิดขึ้นกับประชาชนและเจ้าหน้าที่ของเขตสัมพันธวงศ์ กรุงเทพมหานคร และปัจจัยที่มีผลต่อการนำนโยบายการกำจัดขยะมูลฝอยไปปฏิบัติ วิธีการวิจัยเป็นการสุ่มตัวอย่างและใช้แบบสอบถาม รวมจำนวนตัวอย่างทั้งหมด 422 คน เก็บรวบรวมแบบสอบถามได้ครบถ้วนสมบูรณ์ และผู้วิจัยได้จัดกระทำข้อมูลที่ได้มาประมวลผลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS/PC (Statistical Package for the Social Sciences / Personal Computer Plus)

ผลการศึกษา พบว่า

1. ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการนำนโยบายการกำจัดขยะมูลฝอยไปปฏิบัติ ด้านความชัดเจนของนโยบาย ลักษณะของหน่วยงาน และคุณสมบัติของผู้นำนโยบายไปปฏิบัติ อยู่ในระดับค่อนข้างสูง ส่วนปัจจัยด้านทรัพยากร และการมีส่วนร่วมของประชาชน พบว่าอยู่ในระดับปานกลาง

2. การนำนโยบายการกำจัดขยะมูลฝอยไปปฏิบัติ โดยรวมประสบความสำเร็จอยู่ในระดับค่อนข้างสูง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า การนำนโยบายการกำจัดขยะมูลฝอยไปปฏิบัติทำให้ประชาชนมีอากาศบริสุทธิ์ปราศจากมลพิษ และนโยบายการกำจัดขยะมูลฝอยทำให้กรุงเทพมหานคร เป็นเมืองที่น่าอยู่ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ นโยบายการกำจัดขยะมูลฝอยทำให้กรุงเทพมหานคร เป็นเมืองสะอาด การนำนโยบายการกำจัดขยะมูลฝอยไปปฏิบัติทำให้กรุงเทพมหานครประหยัดงบประมาณในการทำลายขยะมูลฝอย และนโยบายการกำจัดขยะมูลฝอยทำให้กรุงเทพมหานครลดปริมาณขยะมูลฝอยได้ปีละ 10%

3. ตัวแปรที่ใช้ทำนายความสำเร็จในการนำนโยบายการกำจัดขยะมูลฝอยไปปฏิบัติมี 2 ปัจจัย คือคุณสมบัติของผู้นำนโยบายไปปฏิบัติ (X_3) และปัจจัยด้านทรัพยากร (X_4) สามารถใช้ทำนายความสำเร็จในการนำนโยบายการกำจัดขยะมูลฝอยไปปฏิบัติได้ คิดเป็นร้อยละ 70.00

4. ประชาชนที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ต่อเดือนที่ต่างกันมีความคิดเห็นต่อการนำนโยบายการกำจัดขยะมูลฝอยไปปฏิบัติ แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

5. ตัวแปรที่ใช้ทำนายผลการนำนโยบายการกำจัดขยะมูลฝอยไปปฏิบัติ มี 5 ปัจจัย คือการทิ้งขยะมูลฝอยในที่กรุงเทพมหานครจัดเตรียมให้ (A_2) การให้ความร่วมมือทิ้งขยะมูลฝอยตามเวลาที่กำหนดคือ 18.00 – 05.00 น. (A_5) การคัดแยกขยะก่อนนำมาทิ้ง (A_3) การเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วม ในการแก้ไขปัญหาขยะมูลฝอย (A_1) และการชำระค่าธรรมเนียมเก็บขยะมูล

ฝอยอย่างสม่ำเสมอและตรงเวลา (A_4) สามารถใช้ทำนายผลการนำนโยบายการจัดขยะมูลฝอยไปปฏิบัติได้ คิดเป็นร้อยละ 24.4

6. จากการตอบแบบสอบถามของเจ้าหน้าที่และประชาชน พบว่าปัญหาและอุปสรรคในการนำนโยบายการจัดขยะมูลฝอยไปปฏิบัติได้แก่ (1) กรุงเทพมหานครควรให้การสนับสนุนงบประมาณด้านการจัดขยะมูลฝอยให้หน่วยงานต่าง ๆ อย่างเพียงพอ (2) ควรมีการประชาสัมพันธ์ด้วยการณรงค์คัดแยกขยะมูลฝอย การรีไซเคิลขยะมูลฝอยอย่างจริงจังและต่อเนื่อง ตั้งแต่ในระดับเยาวชน (3) ควรมีมาตรการลงโทษผู้ที่ทิ้งขยะมูลฝอยอย่างไม่เป็นระเบียบ

THE IMPLEMENTATION OF GARBAGE DISPOSAL POLICY:
A CASE STUDY OF SAMPANTAWONG DISTRICT, BANGKOK

AN ABSTRACT
BY
METHA YUTTHANAYOTHIN

Presented in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Master of Public Administration Degree in Public Policy
at Srinakharinwirot University
May 2007

Metha Yutthanayothin, (2007). *The Implementation of Garbage Disposal Policy : A Case Study of Sampantawong District, Bangkok*. Master's Project, M.P.A. (Public Policy). Bangkok: Graduate School, Srinakharinwirot University. Project Advisor: Chakratit Dhanagom

This research aimed to study the factors and effects of implementing the policy of garbage disposal on residents and officers of Sampantawong District in Bangkok. A specially self-designed questionnaire was used as a tool for data collection. Four hundred and twenty-two questionnaires were sent to the sample randomly selected, and there was 100% response. Then SPSS/PS Program was employed for data analysis.

Findings of the study showed the following.

1. Factors resulting in the success of implementation of garbage disposal which rated quite high were the clarity of the policy, characteristics of the operating units, and qualifications of those who implement the policy. Factors rated moderately were resources and public participation.
2. The overall success in implementing the policy was quite high. When considering the policy on item basis, the highest rating is enabling the residents to have fresh air without pollution, making Bangkok Metropolis a desirable city to live in. The less frequency rating were making Bangkok a clean city, saving budget in disposing garbage, which enabled a yearly decrease at 10%.
3. The variables used to predict success in the implementation of policy included two factors: the qualifications of those who implemented the policy, and resources. These two factors could predict the success at 70%.
4. There was no significant difference in regard to those who implemented the policy in terms of gender, age, level of education, career, and income.
5. The variables used to predict effects of implementation of garbage disposal policy were disposing garbage at the assigned site, giving cooperation to dispose garbage at the assigned time, i.e., from 06 p.m. to 05 a.m., separating and classifying garbage before disposing it, giving opportunity to residents to help solve the problems of disposing garbage, paying garbage disposal fee regularly and punctually. Data indicated that these factors could predict the success at 24.4 %.

6. Problems and obstacles of implementation responded by the respondents were the following.
 1. Bangkok Metropolis should provide enough budget to all operating units.
 2. There should be a campaign of separating and classifying garbage as well as recycling garbage at all levels starting from young children.
 3. There should be a punishment for those who dispose garbage inappropriately and unsystematically.

ประกาศคุณูปการ

สารนิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จอย่างสมบูรณ์ได้ด้วยความเมตตากรุณาจากคณาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ที่ได้กรุณาอบรมเสนอแนะแนวทางแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ อย่างดียิ่งในการทำวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ อาจารย์ ดร.สุชาติ ผิวงาม ประธานกรรมการควบคุมสารนิพนธ์ อาจารย์จักราทิตย์ ธนาคม อาจารย์ชีวินทร์ ฉายาขวลิต กรรมการควบคุมสารนิพนธ์ และรองศาสตราจารย์ ดร.วรพิตย์ มีมาก ผู้วิจัย ใคร่ขอกราบขอบพระคุณท่านคณาจารย์ด้วยความเคารพอย่างสูง

นอกจากนี้ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณอาจารย์ทุกท่านที่ประสิทธิ์ประสาทความรู้ให้แก่ผู้วิจัย ในการศึกษาตามหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต

ขอขอบคุณประชาชนและเจ้าหน้าที่เขตสัมพันธวงศ์ทุกท่านที่ได้กรุณาให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามและได้ให้การช่วยเหลือเป็นอย่างดี เหนือสิ่งอื่นใดการวิจัยครั้งนี้คงไม่อาจสำเร็จลุล่วงลงได้ หากไม่ได้รับการสนับสนุนและกำลังใจจากบิดา มารดา

คุณค่าและประโยชน์ใด ๆ อันเกิดจากสารนิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบแด่บิดา มารดา ซึ่งเป็นที่เคารพยิ่ง และคณาจารย์ทุกท่านที่ได้ประสิทธิ์ประสาทความรู้แก่ผู้วิจัย

เมธา ยุทธนาโยธิน

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ.....	1
ภูมิหลัง.....	1
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	3
ความสำคัญของการวิจัย.....	3
ขอบเขตของการวิจัย.....	3
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	3
ตัวแปรที่ศึกษา.....	3
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	4
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	5
สมมติฐานในการวิจัย.....	7
 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	 8
แนวคิดเกี่ยวกับนโยบายและการนำนโยบายไปปฏิบัติ.....	8
ความหมายของการนำนโยบายไปปฏิบัติ.....	8
ตัวแบบการนำนโยบายไปปฏิบัติ.....	11
ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อความสำเร็จและความล้มเหลวของนโยบาย.....	16
ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	25
 3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	 27
การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง.....	27
การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	28
วิธีการหาคุณภาพแบบสอบถาม.....	30
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	30
การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล.....	31

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	32
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	32
การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	33
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	34
 5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	51
สรุปผลการวิจัย.....	51
อภิปรายผล.....	54
ข้อเสนอแนะ.....	56
ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย.....	56
ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป.....	56
 บรรณานุกรม.....	57
 ภาคผนวก.....	60
ภาคผนวก ก.....	61
ภาคผนวก ข.....	71
ภาคผนวก ค.....	78
 ประวัติย่อผู้วิจัย.....	83

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 แสดงจำนวนร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง(เจ้าหน้าที่) จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา อายุการทำงาน ตำแหน่งงานในปัจจุบัน.....	34
2 แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของกลุ่มตัวอย่าง ในด้านความชัดเจนของนโยบาย.....	36
3 แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของกลุ่มตัวอย่าง ในด้านลักษณะของหน่วยงาน.....	37
4 แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของกลุ่มตัวอย่าง ในด้านปัจจัยด้านทรัพยากร.....	38
5 แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของกลุ่มตัวอย่าง ในด้านคุณสมบัติของผู้นำนโยบายไปปฏิบัติ.....	39
6 แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของกลุ่มตัวอย่าง ในการมีส่วนร่วมของประชาชน.....	40
7 แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของผลการนำนโยบาย การจัดขยะมูลฝอยไปปฏิบัติ.....	41
8 แสดงผลการวิเคราะห์เชิงพหุของตัวแปรที่ส่งผลกระทบต่อความสำเร็จ ในการนำนโยบายการจัดขยะมูลฝอยไปปฏิบัติ.....	42
9 แสดงจำนวนร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง (ประชาชน) จำแนกตาม เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ต่อเดือน.....	43
10 แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของกลุ่มตัวอย่างในด้าน การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อนโยบายการจัดขยะมูลฝอย.....	45
11 แสดงผลการวิเคราะห์ผลการนำนโยบายการจัดขยะมูลฝอยไปปฏิบัติ โดยรวม (ประชาชน)	46
12 แสดงผลการวิเคราะห์ผลการนำนโยบายการจัดขยะมูลฝอยไปปฏิบัติ จำแนกตามเพศ.....	47

บัญชีตาราง (ต่อ)

ตาราง

หน้า

13	แสดงผลการวิเคราะห์ผลการนำนโยบายการกำจัดขยะมูลฝอยไปปฏิบัติ จำแนกตามอายุ.....	47
14	แสดงผลการวิเคราะห์ผลการนำนโยบายการกำจัดขยะมูลฝอยไปปฏิบัติ จำแนกตามระดับการศึกษา.....	48
15	แสดงผลการวิเคราะห์ผลการนำนโยบายการกำจัดขยะมูลฝอยไปปฏิบัติ จำแนกตามอาชีพ.....	48
16	แสดงผลการวิเคราะห์ผลการนำนโยบายการกำจัดขยะมูลฝอยไปปฏิบัติ จำแนกตามรายได้ต่อเดือน.....	49
17	แสดงผลการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุของตัวแปรที่ส่งผลต่อการนำ นโยบายการกำจัดขยะมูลฝอยไปปฏิบัติ.....	49

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ	หน้า
1 แผนภาพกรอบแนวคิดในการวิจัยที่ 1.....	5
2 แผนภาพกรอบแนวคิดในการวิจัยที่ 2.....	6
3 แสดงลักษณะความสัมพันธ์ขององค์ประกอบหลักของ ศาสตร์นโยบายการศึกษา.....	10
4 แสดงตัวแบบกระบวนการนำนโยบายไปปฏิบัติ.....	13
5 แสดงตัวแบบกระบวนการนำนโยบายไปปฏิบัติของซาบาเทียร์ และแมสมาเนี่ยน.....	15
6 แสดงแผนภาพสมมติฐานการวิจัยที่ 1.....	26
7 แสดงแผนภาพสมมติฐานการวิจัยที่ 2.....	27

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

การพัฒนาประเทศไทยที่ผ่านมานับตั้งแต่แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 1 (พ.ศ.2505–2509) เป็นต้นมาที่เน้นการพัฒนาทางเศรษฐกิจเป็นหลักทำให้การเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจอย่างรวดเร็วเป็นผลให้กรุงเทพมหานครเกิดการขยายตัวจากเมืองหลวงขนาดเล็กกลายเป็นมหานครขนาดใหญ่มีประชากรจำนวน 5,680,380 คน (สำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย) ซึ่งเมื่อรวมกับจำนวนประชากรแฝงที่เข้ามาใช้พื้นที่ของกรุงเทพมหานครทั้งแบบมาเช่าเย็นกลับแล้ว กรุงเทพมหานครจะต้องรองรับและให้บริการประชากรประมาณ 10 ล้านคนต่อวัน กิจกรรมต่าง ๆ เกิดขึ้นมากมาย กรุงเทพมหานครจึงกลายเป็นศูนย์กลางทางด้านเศรษฐกิจ การเมืองและสังคม สถาบันการศึกษา การคมนาคม โรงงานอุตสาหกรรม กรุงเทพมหานครจึงเป็นทั้งแหล่งงาน แหล่งธุรกิจ ที่พักอาศัย ฯลฯ ซึ่งก่อให้เกิดชุมชนและเกิดการขยายตัวอย่างรวดเร็วผลจากการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจได้ก่อให้เกิดปัญหาต่าง ๆ ตามมามากมายไม่ว่าจะเป็นปัญหาการจราจร ปัญหาแหล่งเสื่อมโทรม ชุมชนแออัด ปัญหาสิ่งแวดล้อม ปัญหาคุณภาพชีวิตของคนในเมืองหลวงซึ่งนับวันจะสลับซับซ้อนและมีปริมาณเพิ่มขึ้นทุกวัน

ปัญหาที่สำคัญอีกอย่างหนึ่งของกรุงเทพมหานคร คือ ปัญหาเรื่องขยะมูลฝอยที่นับวันจะมีปริมาณเพิ่มมากขึ้นตามลำดับ ปัจจุบันประชาชนที่อาศัยอยู่ในกรุงเทพมหานครผลิตขยะมูลฝอยออกมาวันละกว่า 9,000 ตัน คิดเป็นอัตราการผลิตมูลฝอยของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานครจะตกประมาณ 1 ก.ก./คน/วัน แต่ทางกรุงเทพมหานครจัดเก็บขยะมูลฝอยได้เพียงเฉลี่ยวันละ 8700 ตัน/วัน เท่านั้น (สำนักสิ่งแวดล้อม กรุงเทพมหานคร 2548,15) และจากผลการศึกษาวิเคราะห์ของกระทรวงวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม คาดว่าปริมาณการเกิดขยะมูลฝอยของกรุงเทพมหานครในปี 2550 และปี 2558 อาจสูงถึงวันละ 14,180 ตัน และ 18,750 ตัน ตามลำดับ (สำนักสิ่งแวดล้อม กรุงเทพมหานคร 2547, 28-46) หากกรุงเทพมหานครไม่สามารถเพิ่มประสิทธิภาพในการจัดเก็บขยะมูลฝอย และประชาชนไม่ให้ความร่วมมือในการลดปริมาณขยะมูลฝอย ปัญหาที่ตามมาคือขยะมูลฝอยจะล้นกรุงเทพมหานครอย่างแน่นอน

นายอภิรักษ์ โกษะโยธิน ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครจึงได้มีนโยบายด้านการกำจัดขยะมูลฝอยไว้ดังนี้

1. จัดโครงการถนนสะอาด ปลอดขยะตกค้าง ลดปัญหาขยะให้กรุงเทพมหานครเป็นเมืองสะอาด มีสิ่งแวดล้อมที่ดี ไม่มีขยะตกค้าง ในถนนสายต่าง ๆ โดยนำร่องถนน 10 สายแรก ได้แก่ ถนนราชปรารภ ถนนดินสอ ถนนพญาไท ฯลฯ
2. รณรงค์ลดปริมาณขยะมูลฝอยให้ได้อย่างน้อย 10% ในปี 2549 โดยอาศัยการมีส่วนร่วมของชุมชน ให้ชุมชนคัดแยกขยะเพื่อนำไปรีไซเคิลใช้ประโยชน์
3. ดึงความร่วมมือจากผู้ประกอบการผลิตถุง และผู้ประกอบการห้างสรรพสินค้าผลิตและจำหน่ายถุง 3 สี สำหรับคัดแยกขยะให้ประชาชนหาซื้อมาคัดแยกในครัวเรือนได้ง่ายขึ้น
4. สร้างแรงจูงใจให้ประชาชนร่วมกันคัดแยกขยะ ลดปริมาณขยะจากต้นทางโดยจะร่วมกับสถาบันสิ่งแวดล้อมไทยและสภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทยเพื่อหารือถึงระบบการรองรับกับขยะรีไซเคิลที่ประชาชนจะคัดแยกเช่น การรับซื้อขยะรีไซเคิลจากบ้านเรือน การแปรรูปขยะลดปริมาณขยะจากครัวเรือนได้ 30 – 40 %
5. สำรวจถนนสายหลัก สายรอง ให้จัดเก็บขยะทุกวัน ชักลากมูลฝอยจากตรอก ซอยที่รถขยะเข้าไม่ถึง รวมทั้งกวาดชั้นเรื่องความสะอาด ความเรียบร้อย บริเวณจุดหาบเร่ แผงลอย ตลาดสดและชุมชนต่าง ๆ ให้มากขึ้น

กรุงเทพมหานครแบ่งเขตการปกครองออกเป็น 50 เขต และ 16 สำนัก เขตสัมพันธวงศ์เป็นเขตหนึ่งใน 50 เขตของกรุงเทพมหานครมีพื้นที่ 1.41 ตารางกิโลเมตร แบ่งพื้นที่การปกครองออกเป็น 3 แขวง ได้แก่ แขวงสัมพันธวงศ์ แขวงจักรวรรดิ และแขวงตลาดน้อย มีประชากรจำนวน 31,197 คน มีชุมชน 21 ชุมชน พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นร้านค้า อาคารพาณิชย์ ประชากรส่วนใหญ่เป็นคนไทยเชื้อสายจีน เขตสัมพันธวงศ์หรือเรียกอีกชื่อหนึ่งว่าไชน่าทาวน์ เป็นสถานที่ท่องเที่ยวที่สำคัญแห่งหนึ่งของกรุงเทพมหานคร อันประกอบด้วยร้านค้าทองคำที่มีมากที่สุดในประเทศไทย ร้านอาหารและภัตตาคารที่มีชื่อเสียงของกรุงเทพมหานคร ทำให้ในแต่ละวันจะมีประชาชนและนักท่องเที่ยวมาเที่ยวเป็นจำนวนมาก ส่งผลให้มีปริมาณขยะมูลฝอยเป็นจำนวนมาก เช่นในปี 2547 มีปริมาณขยะมูลฝอย 26,658 ตัน ปี 2548 มีปริมาณขยะมูลฝอย 21,647 ตัน คิดเป็นวันละประมาณ 70 ตันต่อวัน หากพิจารณาจากข้อมูลตัวเลขการจัดเก็บขยะมูลฝอยของเขตสัมพันธวงศ์จะเห็นว่าปริมาณขยะมูลฝอยมีปริมาณสูงขึ้นทุกปี ดังนั้น เขตสัมพันธวงศ์จึงได้มีการรณรงค์ให้ประชาชนช่วยกันคัดแยกขยะ การรีไซเคิลขยะ การนำขยะมูลฝอยมาทำปุ๋ยชีวภาพหรือขยะหมัก เป็นต้น เพื่อกระตุ้นให้ประชาชนมีจิตสำนึก และมีส่วนร่วมในการรับผิดชอบต่อสังคมส่วนรวมตามนโยบายของกรุงเทพมหานคร

ความมุ่งหมายของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ตั้งความมุ่งหมายไว้ดังนี้

1. เพื่อศึกษาผลการนำนโยบายการกำจัดขยะมูลฝอยไปปฏิบัติที่เกิดขึ้นกับประชาชนและเจ้าหน้าที่ของเขตสัมพันธวงศ์ กรุงเทพมหานคร
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการนำนโยบายการกำจัดขยะมูลฝอยไปปฏิบัติ

ความสำคัญของการวิจัย

จากการศึกษาการนำนโยบายการกำจัดขยะไปปฏิบัติในเขตสัมพันธวงศ์กรุงเทพมหานคร จะทำให้ทราบถึงผลและปัญหาอุปสรรคต่างๆ ที่เกิดขึ้น ในระหว่างการนำนโยบายการกำจัดขยะไปปฏิบัติ การเพิ่มประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการกำจัดขยะมูลฝอยของกรุงเทพมหานครในอนาคต

ขอบเขตของการวิจัย

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้วิธีการวิจัยเชิงปริมาณโดยมีขอบเขตดังนี้

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย
 - 1.1 ประชาชนที่อยู่อาศัยในเขตสัมพันธวงศ์ ประกอบด้วยแขวงสัมพันธวงศ์ แขวงจักรวรรดิ และแขวงตลาดน้อย จำนวน 31,197 คน
 - 1.2 เจ้าหน้าที่ของเขตสัมพันธวงศ์ปฏิบัติหน้าที่ด้านกำจัดขยะมูลฝอย จำนวน 27 คน
2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตสัมพันธวงศ์ทั้งหมดมาเข้าสู่ตรตามทฤษฎีกลุ่มตัวอย่างของยามาเน่ (Yamane) จะได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างจำนวน 395 คน และการเลือกตัวอย่างใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling) และเจ้าหน้าที่ของเขตสัมพันธวงศ์จำนวน 27 คน

ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ แบ่งเป็นสองกลุ่มคือ ตัวแปรอิสระ (Independent Variables) และตัวแปรตาม (Dependent Variables) ดังนี้

1. ตัวแปรอิสระ (Independent Variables) ได้แก่

- 1.1 ปัจจัยส่วนบุคคล
 - 1.1.1 เพศ
 - 1.1.2 อายุ
 - 1.1.3 การศึกษา
 - 1.1.4 รายได้
 - 1.1.5 อาชีพ
- 1.2 ความชัดเจนของนโยบาย
 - 1.2.1 ความสอดคล้องกับสภาพปัญหาที่เกิดขึ้น
 - 1.2.2 ความชัดเจนในด้านวัตถุประสงค์และเป้าหมายของนโยบาย
- 1.3 ลักษณะของหน่วยงาน
 - 1.3.1 การประสานงาน
 - 1.3.2 การสนับสนุนจากหน่วยงานในระดับเหนือในการนำนโยบายไปปฏิบัติ
- 1.4 คุณสมบัติของผู้ดำเนินนโยบายไปปฏิบัติ
 - 1.4.1 ผู้ปฏิบัติมีความพอใจ ความมุ่งมั่น ความตั้งใจในการนำนโยบายไป

ปฏิบัติ

- 1.5 ปัจจัยด้านทรัพยากร
 - 1.5.1 งบประมาณ
 - 1.5.2 กำลังเจ้าหน้าที่ในการปฏิบัติงาน
 - 1.5.3 วัสดุอุปกรณ์ในการปฏิบัติงาน
- 1.6 การมีส่วนร่วมของประชาชน
 - 1.6.1 การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน
 - 1.6.2 การควบคุมหรือตรวจสอบการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่

2. ตัวแปรตาม (Dependent Variables) ได้แก่ ผลของการนำนโยบายการกำจัดขยะมูลฝอยไปปฏิบัติ มีดังนี้

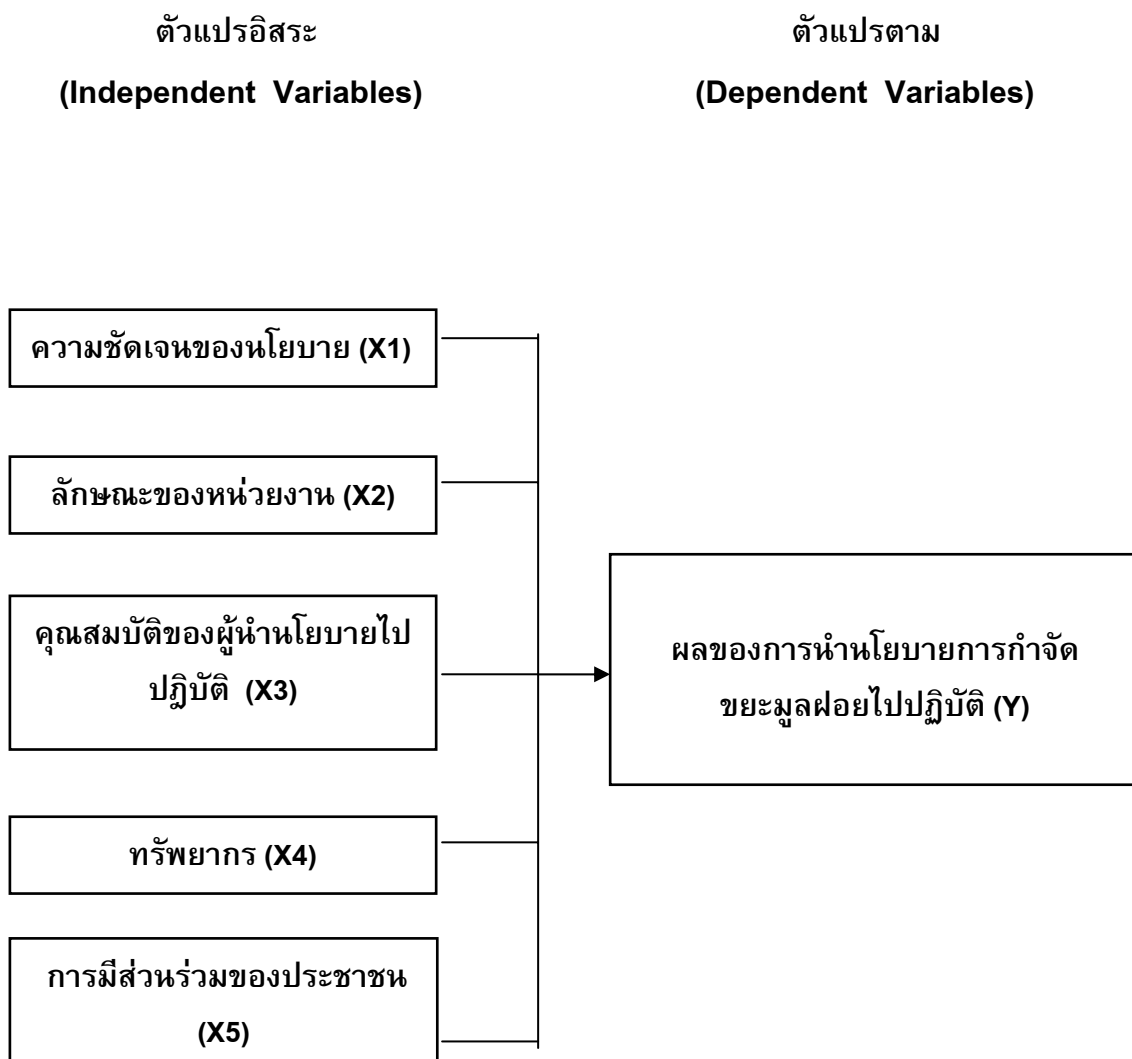
- 2.1 สามารถลดปริมาณขยะมูลฝอยได้ตามเป้าหมายที่กำหนดไว้
- 2.2 สามารถลดมลพิษจากปัญหาขยะตกค้าง ทำให้ประชาชนมีคุณภาพชีวิตดีขึ้น
- 2.3 ทำให้กรุงเทพมหานครเป็นเมืองสะอาด เมืองน่าอยู่ และเมืองท่องเที่ยว

นิยามศัพท์เฉพาะ

ขยะมูลฝอย หมายความว่า เศษกระดาษ เศษผ้า เศษอาหาร และเศษสินค้า พลาสติก ภาชนะที่ใส่อาหาร แก้ว มูลสัตว์ หรือซากสัตว์ รวมตลอดถึงสิ่งอื่นใดที่เก็บกวาดจาก ถนน ตลาด ที่เลี้ยงสัตว์หรือที่อื่น

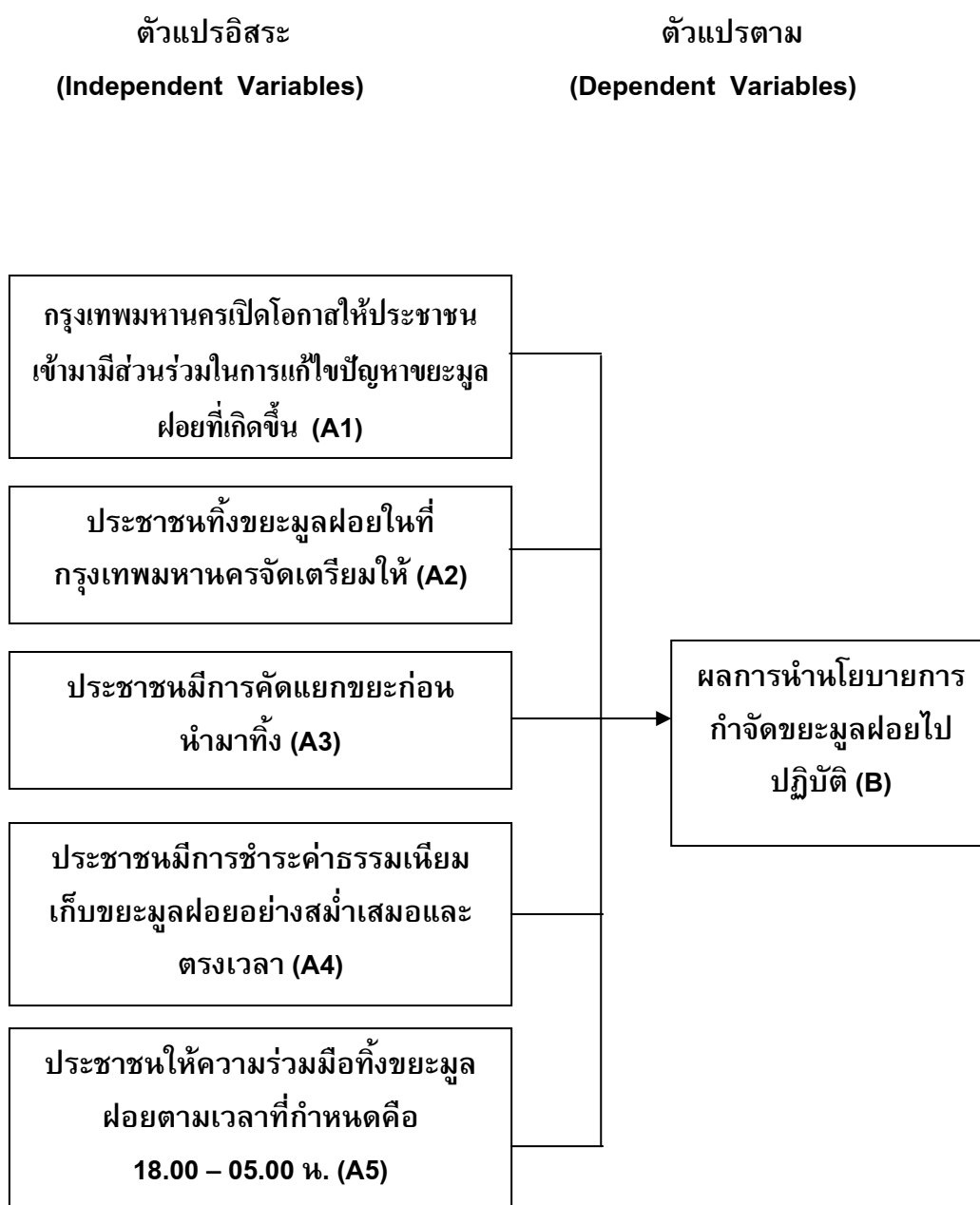
กรอบแนวคิดในการวิจัยมี 2 กรอบ

กรอบแนวคิดในการวิจัยที่ 1 (สำหรับเจ้าหน้าที่)

ภาพประกอบ 1 แผนภาพกรอบแนวคิดในการวิจัยที่ 1

กรอบแนวคิดในการวิจัยที่ 2 (สำหรับประชาชน)

ภาพประกอบ 2 แผนภาพกรอบแนวคิดในการวิจัยที่ 2

สมมติฐานในการวิจัย

ในการศึกษาเรื่องการนำนโยบายการกำจัดขยะมูลฝอยไปปฏิบัติในเขตสัมพันธวงศ์ กรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยได้กำหนดสมมติฐานในการวิจัยไว้ดังนี้ คือ

1. ผลการนำนโยบายการกำจัดขยะมูลฝอยไปปฏิบัติในเขตสัมพันธวงศ์ กรุงเทพมหานคร มีแนวโน้มไปในทางที่ดี
2. ความแตกต่างของปัจจัยส่วนบุคคลในด้านเพศ อายุ รายได้ และอาชีพมีความสัมพันธ์ต่อผลการนำนโยบายการกำจัดขยะมูลฝอยไปปฏิบัติ
3. ความชัดเจนของนโยบาย ลักษณะของหน่วยงาน คุณสมบัติของผู้นำนโยบายไปปฏิบัติ ปัจจัยด้านทรัพยากร และการมีส่วนร่วมของประชาชนมีอิทธิพลต่อผลการนำนโยบายการกำจัดขยะมูลฝอยไปปฏิบัติ

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าเอกสารและได้นำเสนอตามหัวข้อดังต่อไปนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับนโยบายและการนำนโยบายไปปฏิบัติ
2. ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. แนวคิดเกี่ยวกับนโยบายและการนำนโยบายไปปฏิบัติ

นโยบาย เป็นสิ่งสำคัญของการบริหารและการดำเนินการ หน่วยงานไม่ว่าจะเป็นระดับชาติหรือระดับท้องถิ่น ไม่ว่าจะเป็นของรัฐหรือเอกชน ต่างก็มีความจำเป็นที่จะใช้นโยบายหรือแนวทางปฏิบัติสำหรับการวางแผน การตัดสินใจและการดำเนินงานในด้านต่างๆ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

ศุภชัย ยาวะประภาษ (2538 : 33 – 35) กล่าวถึงวงจรของนโยบายว่าประกอบไปด้วยขั้นตอนที่สำคัญ 3 ขั้นตอน คือ

1. ขั้นการกำหนดนโยบาย ซึ่งประกอบด้วย การระบุประเด็นปัญหา การเสนอทางเลือก การวิเคราะห์ทางเลือก การตัดสินใจทางเลือก และการประกาศใช้นโยบาย
2. ขั้นการนำนโยบายไปปฏิบัติ เริ่มต้นจากการแปลงข้อความนโยบายให้เป็นรูปธรรมต่อการปฏิบัติการ การเตรียมการวางแผน การจัดเตรียมทรัพยากร ซึ่งรวมทั้งทรัพยากร คน เงิน วัสดุอุปกรณ์ การจัดองค์กร เพื่รองรับการปฏิบัติตามนโยบาย
3. ขั้นการประเมินผลนโยบาย ซึ่งรวมถึง การควบคุม การกำกับ การติดตาม การตรวจสอบ และการประเมินการดำเนินงานตามนโยบาย ซึ่งอาจนำไปสู่การยกเลิกหรือปรับปรุงแนวทางการดำเนินงาน และผลจากการประเมินนี้จะนำไปเป็นข้อมูลย้อนกลับไปสู่ขั้นตอนการกำหนดนโยบาย

การนำนโยบายไปปฏิบัติ

คำว่า “การนำนโยบายไปปฏิบัติ” (Policy Implementation) นี้ นักวิชาการต่างประเทศได้ให้ความหมายไว้ เช่น เจฟฟรีย์ เพรสแมน (Jeffrey L. Pressman) และอารอน วิลดาฟสกี (Aaron Wildavsky) กล้า ทองขาว (2548 :3) นักวิชาการทั้งสอง ได้ให้ความหมายการนำนโยบายไปปฏิบัติ หมายถึง “กระบวนการของปฏิสัมพันธ์ระหว่างเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ที่มีการกำหนดไว้ก่อนหน้านั้น แล้วกับการกระทำหรือปฏิบัติการ คือ ความสามารถในการจัดการและประสานสิ่งที่จะกระทำให้บังเกิดผล ในลักษณะที่เป็นลูกโซ่ ความสัมพันธ์เชิงเหตุและผล ทั้งนี้เพื่อให้ผลลัพธ์ที่จะเกิดขึ้นจากการกระทำเป็นไปตามที่มุ่งหวังเอาไว้”

โดนัลด์ แวน มิเตอร์ (Donald S. Van Meter) และคาร์ล แวน ฮอร์น (Carl E. Van Horn) กล้า ทองขาว (2548 : 4) ได้ให้ความหมายของการนำนโยบายไปปฏิบัติไว้ไม่ต่างกันมากนักกับทรรศนะของเพรสแมนและวัลด์ฟสกี แต่นักวิชาการทั้งสองพยายามเสนอความหมายของคำนี้ให้เฉพาะเจาะจงมากยิ่งขึ้น กล่าวคือ การนำนโยบายไปปฏิบัติ หมายถึง “การดำเนินการโดยบุคคลหรือกลุ่มบุคคลในภาครัฐหรือเอกชน ซึ่งการดำเนินการดังกล่าวมุ่งที่จะก่อให้เกิดความสำเร็จโดยตรงตามวัตถุประสงค์ของนโยบายที่ได้ตัดสินใจจะทำไว้ก่อนหน้านี้แล้ว”

ส่วนพอล ซาบาเทียร์ (Paul Sabatier) และเดเนียล แมสมาเนียน (Daniel Mazmanian) กล้า ทองขาว (2548 : 6) มองว่า การนำนโยบายไปปฏิบัติ คือ การนำเอานโยบายพื้นฐานทั่วไป กฎหมาย คำสั่งของรัฐบาล มติคณะรัฐมนตรี หรือคำพิพากษาของศาลไปดำเนินการให้บรรลุผล”

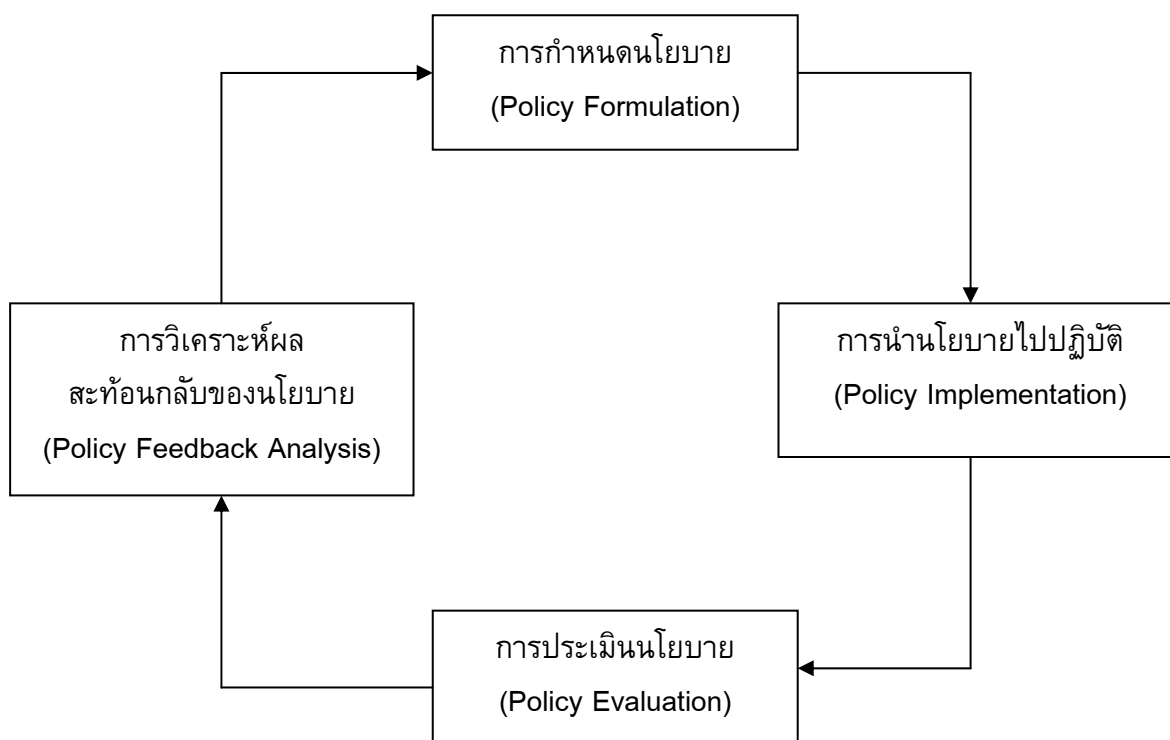
วรเดช จันทรศร (2531 : 68) ได้ให้คำนิยาม การนำนโยบายไปปฏิบัติว่า “การนำนโยบายไปปฏิบัติเป็นเรื่องของการศึกษาว่า องค์กรที่รับผิดชอบสามารถนำและกระตุ้นให้ทรัพยากรทางการบริหาร ตลอดจนกลไกที่สำคัญทั้งหมดสามารถปฏิบัติงานให้บรรลุเป้าหมายตามนโยบายที่ระบุไว้หรือไม่แค่ไหน เพียงใด กล่าวคือในส่วนนี้ จะเป็นเรื่องที่น่าวิเคราะห์นโยบายสาธารณะมุ่งให้ความสนใจไปที่ปัญหา หรือสิ่งที่เชื่อมโยงระหว่างความสำเร็จ และความล้มเหลวของการนำนโยบาย แผนงาน และโครงการให้ลึกซึ้งและถ่องแท้ยิ่งขึ้น”

โดยสรุป การนำนโยบายไปปฏิบัติ หมายถึง กระบวนการจัดการในทางปฏิบัติที่จะทำให้นโยบายใดๆ บรรลุวัตถุประสงค์ตามนโยบายที่กำหนดไว้

ลักษณะของการนำนโยบายไปปฏิบัติ

กล้า ทองขาว (2548 : 8-10) ได้กล่าวไว้ว่า ลักษณะความสัมพันธ์ขององค์ประกอบของนโยบายจะมีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกันโดยไม่อาจแยกออกจากกันได้เด็ดขาด ชัดเจน แต่อาจแสดงให้เห็นความสัมพันธ์ขององค์ประกอบทั้ง 4 ส่วน คือ ส่วนแรก คือ การกำหนดและการวิเคราะห์ทางเลือกนโยบาย ส่วนนี้อาจแสดงผลออกมาในรูปของกฎหมายหรือถ้อยแถลงนโยบายหรือข้อกำหนดอื่นๆ ของรัฐบาล เช่น มติคณะรัฐมนตรี หรือประกาศของหน่วยงานของรัฐ ส่วนที่สอง คือ การนำนโยบายไปปฏิบัติ องค์ประกอบส่วนนี้อาจแสดงให้เห็นในรูปของแผนงานหรือโครงการและการบริหารโครงการ หรือการตีความกฎหมายออกมาเป็นแนวปฏิบัติ และมีการใช้บังคับหรือมีการจัดกระทำเพื่อให้บรรลุผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ของนโยบาย ส่วนที่สาม คือ การประเมินผลนโยบาย ส่วนนี้เป็นการศึกษาคุณค่าของผลผลิตและผลลัพธ์หรือผลกระทบของการนำนโยบายแผนงานหรือโครงการที่นำไปปฏิบัติ ว่าเป็นไปตามเจตจำนงของนโยบายอย่างไร และส่วนสุดท้าย คือ การวิเคราะห์ผลสะท้อนกลับของนโยบายเป็นการ

แสวงหาสารสนเทศเพื่อการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงนโยบาย หรือเปลี่ยนแปลงกระบวนการปฏิบัติในนโยบาย หรือเพื่อยกเลิกนโยบาย ดังภาพประกอบ 3

ภาพประกอบ 3 แสดงลักษณะความสัมพันธ์ขององค์ประกอบหลักของศาสตร์นโยบายศึกษา

ลักษณะสำคัญขององค์ประกอบด้าน “การนำนโยบายไปปฏิบัติ” ในทฤษฎีของ มาร์ติน เรน (Martin Rein) ได้กล่าวถึงลักษณะของการนำนโยบายไปปฏิบัติไว้ พอสรุปได้ว่าการนำนโยบายไปปฏิบัติ ภายใต้ระบบการปกครองประชาธิปไตยไม่อาจหลีกเลี่ยงเงื่อนไขทางการเมืองจากการศึกษาของ รีน พบว่า ในกระบวนการปฏิบัติตามนโยบาย มักมีกลุ่มผลประโยชน์เข้าไปแทรกแซง ทำให้เจตจำนงและการปฏิบัติ ที่กำหนดไว้แต่เดิม (ในขั้นการกำหนดนโยบาย) ต้องเบี่ยงเบนหรือบิดเบี้ยว ไปจากข้อตกลงหรือที่ให้ไว้กับประชาชน นอกจากนั้น การนำนโยบายไปปฏิบัติยังมีปัญหาที่ยุ้งยาก คือ ยังไม่มีทฤษฎีหรือหลักการรัดกุมหรือชัดเจนเพียงพอ ทำให้นักปฏิบัติ ขาดหลักการที่ต้องชัดเจน ทำให้ขาดความมั่นใจในการปฏิบัติ เช่น การอธิบายเหตุผลว่ากิจกรรมลักษณะใด ควรปฏิบัติหรือไม่ควรปฏิบัติอย่างไร ข้อเสนอแนะของรีน เมื่อยอมรับว่าการนำนโยบายไปปฏิบัติ มีกระบวนการทางการเมืองเข้าแทรกแซงผู้บริหารที่รับผิดชอบ

ในการนำนโยบายไปปฏิบัติ ควรมีการเปลี่ยนแปลงนโยบายหรือมีการนิยามนโยบายเสียใหม่ (Redefined) เพื่อให้นโยบายที่นำไปปฏิบัติมีความชัดเจน นอกจากนั้น ผู้ที่รับผิดชอบในการนำนโยบายไปปฏิบัติ (Implementers) จะต้องใช้ความสามารถในเชิงการเจรจาต่อรองในทุกๆ ขั้นตอนการปฏิบัติและจะต้องยอมรับว่าความร่วมมือและความขัดแย้งของกลุ่มผลประโยชน์ในกระบวนการนำนโยบายไปปฏิบัติ เป็นสิ่งที่ไม่อาจหลีกเลี่ยงได้

ตัวแบบการนำนโยบายไปปฏิบัติ

แวน มิเตอร์ และแวน ฮอร์น (Van Meter and Van Horn. 1975 : 445) ได้เสนอผลงานชื่อ “The Policy Implementation Process” โดยมองว่าการนำนโยบายไปปฏิบัตินั้นเป็นการกระทำที่เกิดขึ้นทั้งจากภาครัฐและเอกชน โดยคณะบุคคลหรือปัจเจกบุคคลก็ได้ การกระทำดังกล่าวนี้เพื่อบรรลุถึงวัตถุประสงค์ ซึ่งกำหนดไว้ในนโยบายเป็นเบื้องต้น การมองเช่นนี้จะคล้ายคลึงกับเพรสแมน และวิลดาฟสกี นั่นก็คือ การนำนโยบายไปปฏิบัติเป็นกระบวนการต่อเนื่องระหว่างนโยบายกับการปฏิบัติทั้งสองจึงได้เสนอกระบวนการนำนโยบายไปปฏิบัติที่จะดำเนินไปภายใต้ ปัจจัยต่าง ๆ ที่ส่งผลกระทบต่อความสำเร็จของนโยบาย ปัจจัยเหล่านี้ได้ถูกกำหนดขึ้นมาจากองค์ความรู้ 3 ด้าน ดังนี้คือ

1. องค์ความรู้ด้านองค์การที่เน้นการควบคุม และการเปลี่ยนแปลง
2. องค์ความรู้ด้านผลกระทบจากนโยบายโดยเน้นที่การตัดสินใจ
3. ความสัมพันธ์ระหว่างหน่วยการปกครอง

จากองค์ความรู้ดังกล่าวสรุปได้เป็นปัจจัย 6 ประการ ที่จะส่งผลกระทบต่อการนำนโยบายไปปฏิบัติ ดังต่อไปนี้

1. วัตถุประสงค์หรือมาตรฐานของนโยบาย ($X_1 \rightarrow Y$) เป็นสิ่งสำคัญที่จะต้องแยกให้ชัดเจนว่าวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ในนโยบายนั้นมีอะไรบ้าง ซึ่งวัตถุประสงค์จะเป็นส่วนขยายเป้าหมายรวมของนโยบายให้ชัดเจนขึ้นและง่ายต่อการเข้าใจ ทั้งนี้วัตถุประสงค์เปรียบเสมือนเกณฑ์ที่ใช้ประเมินความสำเร็จหรือความล้มเหลวของการนำนโยบายไปปฏิบัติ
2. ทรัพยากร ($X_2 \rightarrow Y$) นอกจากนโยบายจะมีวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่ได้กำหนดไว้ชัดเจนแล้ว จะต้องมีการระบุทรัพยากรต่าง ๆ ที่จำเป็นต่อการนำนโยบายไปปฏิบัติ ซึ่งทรัพยากรในที่นี้หมายถึงทรัพยากรบุคคล วัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ และงบประมาณ
3. การสื่อสารระหว่างองค์การและการติดตามผล การนำนโยบายไปปฏิบัติย่อมมีประสิทธิภาพ ผู้รับผิดชอบในหน่วยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องจะต้องมีข้อมูลข่าวสารที่ตรงกันในเรื่องวัตถุประสงค์ของนโยบาย ดังนั้นการสื่อสารระหว่างผู้กำหนดนโยบายหรือหน่วยงานต่าง ๆ ที่รับ

ผิดชอบในการนำนโยบายไปปฏิบัติในการนำนโยบายไปปฏิบัติระหว่างองค์กรหรือภายในหน่วยงานเดียวกันนั้น ถือว่ามีความสำคัญมาก การสื่อสารที่ถูกต้องรวดเร็วและต่อเนื่อง ตลอดจนไม่มีการปิดบังข่าวสารระหว่างกันเป็นส่วนหนึ่งที่จะช่วยให้การนำนโยบายนั้นประสบความสำเร็จ

4. ลักษณะของหน่วยงานที่นำนโยบายไปปฏิบัติ ($X_2 \rightarrow Y$) ซึ่งมีปัจจัยหลายประการที่มีผลต่อความสำเร็จและความล้มเหลวของการนำนโยบายไปปฏิบัติ ได้แก่

4.1 จำนวนบุคลากรและความสามารถของบุคลากรในหน่วยงานที่รับผิดชอบ

4.2 ระดับของการควบคุมตามลำดับชั้นการบังคับบัญชาหน่วยงานย่อยต่าง ๆ ภายในหน่วยงานที่รับผิดชอบ

4.3 ทรัพยากรทางการเงินของหน่วยงานที่รับผิดชอบ เช่น การได้รับการสนับสนุนจากฝ่ายบริหารและฝ่ายนิติบัญญัติ

4.4 สายสัมพันธ์ทั้งที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ ที่หน่วยงานที่รับผิดชอบมีกับผู้กำหนดนโยบายในระดับต่าง ๆ

5. สภาพสังคม เศรษฐกิจและการเมือง ควรพิจารณาถึงสิ่งดังต่อไปนี้ ซึ่งจะมีผลต่อความสำเร็จหรือความล้มเหลวของนโยบาย

5.1 การนำนโยบายไปปฏิบัติจะส่งผลกระทบต่อสภาพเศรษฐกิจและสังคมที่สำคัญ ๆ ในเขตพื้นที่ดำเนินการนั้น

5.2 ประชาชนในเขตพื้นที่ดำเนินการมีความเห็นอย่างไรบ้างต่อการนำนโยบายไปปฏิบัติ

5.3 ผู้นำต่าง ๆ ในเขตพื้นที่ดำเนินการเห็นด้วยหรือคัดค้านต่อการนำนโยบายไปปฏิบัติ

5.4 กลุ่มผลประโยชน์ต่าง ๆ มีการเคลื่อนไหวเพื่อสนับสนุนหรือคัดค้านนโยบายนี้หรือไม่

6. คุณสมบัติของผู้รับผิดชอบในการนำนโยบายไปปฏิบัติจะต้องประกอบไปด้วย ($X_3 \rightarrow Y$)

6.1 ความรู้ ความชำนาญทางเทคนิค และทักษะทางการเงิน

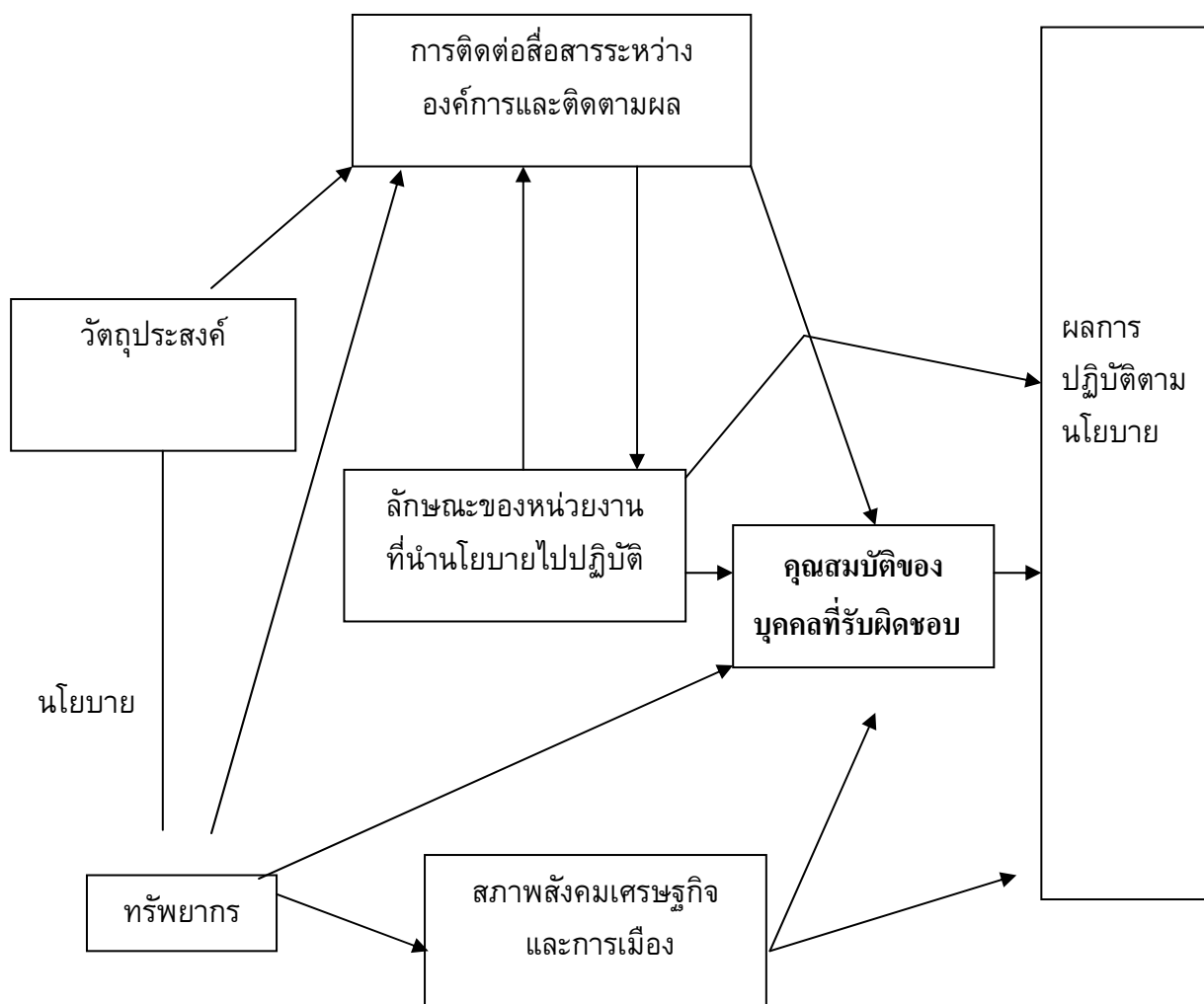
6.2 ทักษะของผู้ที่รับผิดชอบในการนำนโยบายไปปฏิบัติ

6.3 ผลกระทบที่มีต่อพฤติกรรมของผู้นำนโยบายไปปฏิบัติ

6.4 ค่านิยมของผู้ปฏิบัติ

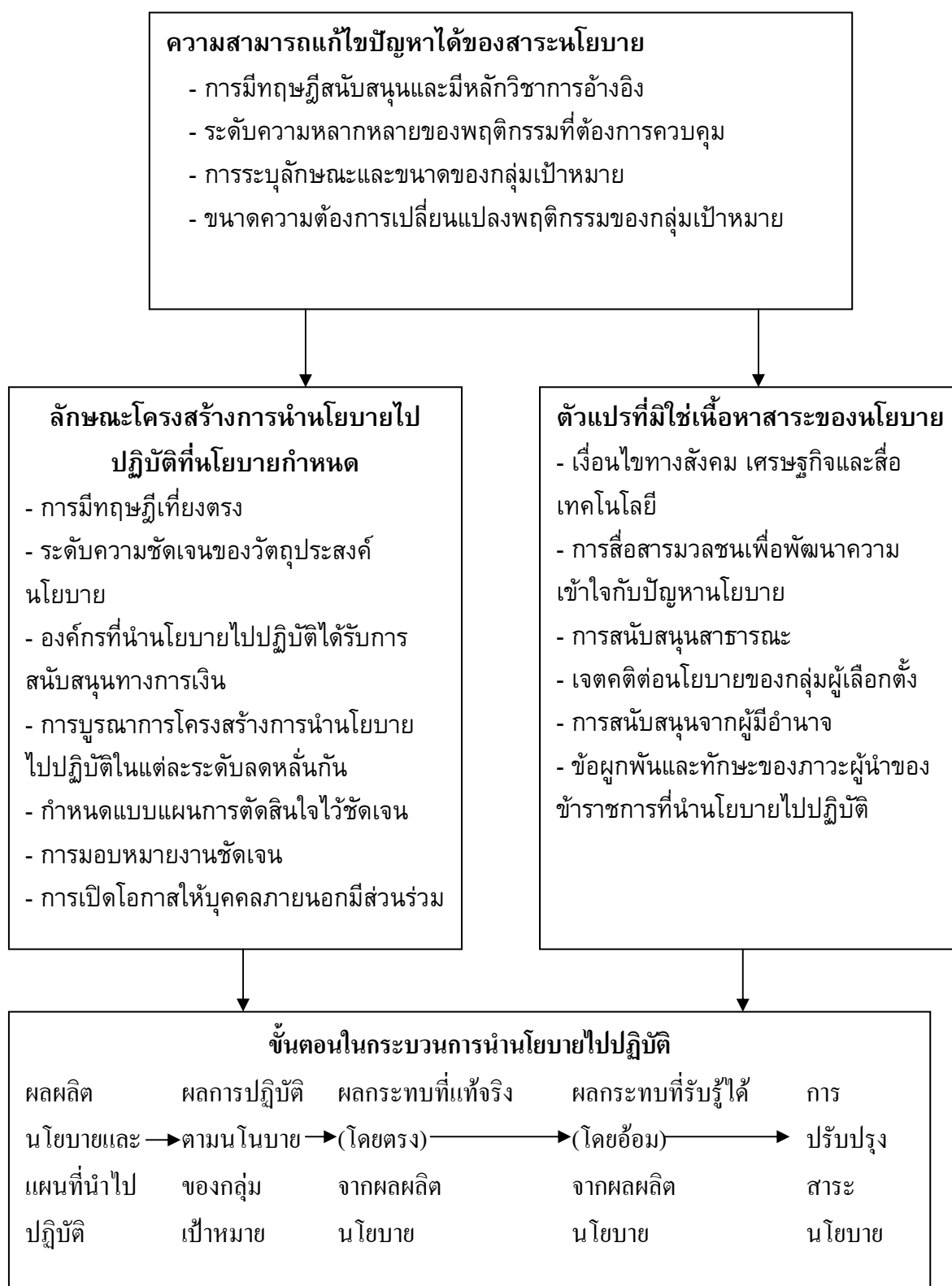
6.5 อำนาจ ศักดิ์ศรี และผลประโยชน์ของผู้นำนโยบายไปปฏิบัติ

ตัวแบบกระบวนการนำนโยบายไปปฏิบัติของแวน มีเตอร์ และแวน ฮอร์น เป็นตัวแบบที่ประกอบด้วยตัวแปร 6 ตัว ทำหน้าที่เชื่อมโยงระหว่างตัวนโยบายกับผลการปฏิบัติตามนโยบาย คำอธิบายคุณลักษณะแต่ละตัวแปรมีดังนี้ ปรากฏตามภาพประกอบ 4

ภาพประกอบ 4 ตัวแบบกระบวนการนำนโยบายไปปฏิบัติ

ขั้นตอนในกระบวนการการนำนโยบายไปปฏิบัติ (Stage in the Implementation Process) ในตัวแบบของ ซาบาเทียร์ และแมสมานีเยน เสนอขั้นตอนในกระบวนการการนำนโยบายไปปฏิบัติในฐานะที่เป็นตัวแปรตาม ซึ่งเป็นขั้นตอนในภาพรวมของกระบวนการการนำนโยบายไปปฏิบัติ เป็นการมองที่กระบวนการของผลการปฏิบัติตามนโยบายประกอบด้วย 1) ผลผลิตของนโยบาย (Policy Outputs) ของหน่วยงานที่นำนโยบายไปปฏิบัติ 2) ผลการปฏิบัติตามนโยบายของกลุ่มเป้าหมาย 3) ผลกระทบแท้จริง (Actual Impacts) จากการนำนโยบายไปปฏิบัติของหน่วยงานที่รับผิดชอบ 4) ผลกระทบที่รับรู้ได้ (Perceived Revision) ในสาระของนโยบาย ลักษณะความสัมพันธ์ของตัวแปรต่าง ๆ จากกรอบแนวคิดของ ซาบาเทียร์ และ แมสมานีเยน พิจารณาได้จาก ภาพประกอบ 5

ภาพประกอบ 5 ตัวแบบกระบวนการนำนโยบายไปปฏิบัติของ ซาบาเทียร์ และแมสมาเนียน

ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อความสำเร็จและความล้มเหลวของนโยบาย

1. ความชัดเจนของนโยบาย (X1)

มาร์ติน เรน (Martin Rein. 1983 : 128) ได้กล่าวว่า ความชัดเจนของนโยบายจัดเป็นองค์ประกอบที่สำคัญ ซึ่งมีผลต่อความสำเร็จของนโยบาย และกระบวนการนำนโยบายไปปฏิบัติซึ่งสามารถจำแนกพิจารณาองค์ประกอบย่อยของนโยบายออกเป็น 2 ประการ ดังต่อไปนี้

1.1 ความสอดคล้องของนโยบายต่อสภาพปัญหา การกำหนดให้นโยบายมีความสอดคล้องต่อสภาพปัญหานั้น จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องอาศัยกรอบแนวคิดเชิงทฤษฎีมาเป็นรากฐานในการวิเคราะห์อย่างถูกต้อง โดยการกำหนดสาเหตุและแนวทางแก้ปัญหาอันจะนำไปสู่แนวทางที่จะแก้ปัญหาได้อย่างตรงประเด็นและถูกต้องมากที่สุด การกำหนดนโยบายแต่ละครั้งจึงต้องมีระยะเวลาเพียงพอที่จะดูความสอดคล้องต่อสภาพปัญหาและความสามารถในการนำนโยบายไปปฏิบัติได้จริง

1.2 ความชัดเจนด้านวัตถุประสงค์และเป้าหมาย มาร์ติน เรน (Martin Rein.1983:128) ยังได้อ้างถึงแมสมาเนียนและซาบาเทียร์ (Mazmanian and Sabatier. 1980:542-545) ว่า นโยบายจะต้องมีความชัดเจนในด้านวัตถุประสงค์และเป้าหมาย จึงจะสามารถนำไปปฏิบัติในระดับพื้นที่หรือกลุ่มเป้าหมายได้ ซึ่งจะต้องพิจารณาถึงองค์ประกอบสำคัญ 6 ประการ ดังนี้

1. มีการจัดลำดับวัตถุประสงค์อย่างชัดเจน
2. มีทรัพยากรเพียงพอกับทีมงาน (Staff) เพื่อให้สามารถปฏิบัติและติดตามงานในระดับพื้นที่หรือกลุ่มเป้าหมายได้ตามวัตถุประสงค์
3. การกำหนดมอบหมายภาระงานให้กับหน่วยงาน โดยหน่วยงานนั้นจะต้องมีความพร้อมในการนำนโยบายไปปฏิบัติได้จริง
4. มีการแบ่งภาระงานระหว่างหน่วยงาน เพื่อนำไปสู่การประสานงานกันตามสายการบังคับบัญชาภายในหน่วยงานและระหว่างหน่วยงาน
5. มีการกำหนดระเบียบกฎเกณฑ์ของหน่วยงานเพื่อให้บรรลุผลตามเป้าหมายของนโยบาย
6. เปิดโอกาสให้กลุ่มที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับนโยบายได้เข้าไปมีบทบาทในการประเมินผลกลุ่มเป้าหมายนโยบาย และประเมินผลการปฏิบัติของหน่วยงานด้วย

2. ลักษณะของหน่วยงานที่นำนโยบายไปปฏิบัติ (X2)

กระบวนการนำนโยบายไปปฏิบัติ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายนั้นจะต้องมีส่วนเกี่ยวข้องกับองค์การ หรือหน่วยงานที่รับผิดชอบในการนำนโยบายไปปฏิบัติ ลักษณะโครงสร้างของหน่วยงานที่มีส่วนเกี่ยวข้องดังกล่าว จึงนำมาพิจารณาในที่นี้ 3 ประการได้แก่

1. การพึ่งพิงระหว่างหน่วยงาน (Interdependence) (Katz and Kahn. 1978:163 อ้างถึงใน ปณิสา วงเหลา 2539:20) ได้กล่าวว่า การพึ่งพิงระหว่างหน่วยงานเกิดขึ้นจากแนวคิดทฤษฎีในเรื่องขององค์การระบบเปิด (Open System) ซึ่งเห็นว่าหน่วยงานจะต้องมีความสัมพันธ์กับสภาพแวดล้อมภายนอก ทำให้องค์การต้องมีการพึ่งพิงกัน เพื่อให้ได้มาซึ่งทรัพยากรที่จำเป็นสำหรับความอยู่รอดของหน่วยงาน ซึ่งไอเคจและเฮจ (Aiken and Hage. 1968:919 อ้างถึงในปณิสา วงเหลา 2539:20) ได้กล่าวถึงการพึ่งพิงระหว่างหน่วยงานว่าสามารถพิจารณาได้ 4 รูปแบบตามแนวทางการศึกษาการพึ่งพิงระหว่างหน่วยงานสาธยายกับหน่วยที่รับผิดชอบด้านสวัสดิการ คือ

1.1 การพึ่งพิงด้านงบประมาณ

1.2 การพึ่งพิงด้านบุคลากร

1.3 การแลกเปลี่ยนโดยส่งกลุ่มประชากรเป้าหมายที่เป็นคนไข้หรือผู้ขอรับบริการให้กันและกันระหว่างหน่วยงาน

1.4 การมีนโยบายที่ทำร่วมกัน

การพึ่งพิงระหว่างหน่วยงานเช่นนี้จึงมีลักษณะที่เรียกว่าการพึ่งพิงซึ่งกันและกัน (Reciprocal Interdependence) นั่นก็คือ หน่วยงานต่าง ๆ ให้ความช่วยเหลือซึ่งกันและกันเพื่อบรรลุเป้าหมายตามที่ต้องการซึ่งจะมีผลต่อการนำนโยบายไปปฏิบัติของหน่วยงาน ในอันที่จะทำใหเป้าหมายของนโยบายบรรลุผลได้ต่อไป

2. การประสานงานระหว่างหน่วยงาน (Coordination) การประสานงานระหว่างหน่วยงานเป็นรายละเอียดปลีกย่อยจากการพึ่งพิงระหว่างหน่วยงาน กล่าวคือจะเน้นถึงความร่วมมือของหน่วยงานในการดำเนินการดำเนินกิจกรรมร่วมกัน จะขาดฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งไปไม่ได้โดยค่อนข้างจะมุ่งในเชิงพฤติกรรมเป็นอันดับแรกมากกว่าจะมุ่งที่ผลลัพธ์ จากการศึกษาของลิทวาคและฮิลตัน (Litwak and Hylton. 1962:395-420) อ้างถึงใน ปณิสา วงเหลา 2539:21) พบว่า การประสานระหว่างหน่วยงานจะมีรากฐานมาจากปัจจัยสำคัญ 4 ประการ คือ

2.1 ระดับการพึ่งพิงระหว่างหน่วยงานว่ามีมากน้อยเพียงใดหรือไม่

2.2 ระดับความตระหนัก (Awareness) ถึงปัญหาของหน่วยงาน

2.3 การกำหนดมาตรฐาน เพื่อเป็นแนวทางดำเนินกิจกรรมของหน่วยงาน

2.4 จำนวนของหน่วยงาน

3. การสนับสนุนจากหน่วยงานระดับเหนือ มาร์ติน เรน (Rein. 1983:123-127)

การได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานระดับเหนือนั้นจะทำให้การนำนโยบายไปปฏิบัติเกิดความราบรื่นขึ้น การสนับสนุนจากหน่วยงานในระดับเหนือ เช่น การฝึกอบรมให้ความรู้ ทฤษฎีและการปฏิบัติ แต่บางครั้งการนำนโยบายไปปฏิบัติอาจไม่ได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานระดับ

เหนืออย่างเพียงพอ อันเนื่องมาจากความขัดแย้งเรื่องอำนาจและผลประโยชน์ อันจะนำไปสู่ความล้มเหลวของนโยบายได้ในที่สุด

สรุป ปัจจัยด้านลักษณะของหน่วยงานที่นำนโยบายไปปฏิบัติภายใต้ปัจจัยย่อย คือ ประเภทของหน่วยงานและการสนับสนุนจากหน่วยงานระดับเหนือนี้มีผลต่อความสำเร็จและความล้มเหลวของการนำนโยบายไปปฏิบัติ

3. ลักษณะผู้ปฏิบัติ (X3)

ผู้ปฏิบัติจะเป็นปัจจัยสำคัญยิ่งประการหนึ่งในกระบวนการนำนโยบายไปปฏิบัติซึ่งในที่นี้จะเน้นพิจารณาองค์ประกอบย่อยที่สำคัญจะอธิบายเป็นภาพรวม คือ ความรู้ ความสามารถ ความตั้งใจจริง และการปรับตัวของผู้ปฏิบัติ

ผู้ปฏิบัติ ตามทัศนะของไพรอันท์ และไวท์ (Bryant and White. 1982:112-114) นั้น จะปฏิบัติงานอยู่ในระดับพื้นที่ใกล้ชิดกับกลุ่มเป้าหมายนโยบายมากที่สุด ซึ่งปัญหาที่เกิดขึ้นกับผู้ปฏิบัติในการนำนโยบายไปปฏิบัติ มีดังต่อไปนี้

3.1 ทรัพยากรไม่สอดคล้อง หรือไม่เหมาะสมกับภาระงานที่ได้รับมอบหมาย

3.2 ต้องเผชิญกับความต้องการของประชาชนกลุ่มเป้าหมาย ต่อบริการของรัฐที่มีมากขึ้นเรื่อย ๆ

3.3 เป้าหมายของหน่วยงานที่สังกัดนั้นอาจจะมีหลายอย่างหรือบางครั้งก็ไม่มีชัดเจนอาจก่อให้เกิดความสับสนในการปฏิบัติงาน

3.4 การปฏิบัติงานบางครั้งถึงแม้จะบรรลุวัตถุประสงค์ แต่ก็ยากที่จะวัดออกมาให้เห็นอย่างประจักษ์ได้

3.5 ความร่วมมือของประชาชนกลุ่มเป้าหมายในการปฏิบัติงานนั้นมักจะเกิดขึ้นได้ยาก

จะเห็นได้ว่าภายใต้สภาวะความเป็นจริงของการปฏิบัติงานนั้น ผู้ปฏิบัติต้องเผชิญกับกับเงื่อนไขหลายประการทั้งประชาชนกลุ่มเป้าหมาย ลักษณะของหน่วยงานและสุดท้ายก็คือตัวของข้าราชการระดับปฏิบัติเอง ที่จะต้องอาศัยคุณสมบัติทั้งสามประการข้างต้น คือ ความรู้ ความสามารถ ความตั้งใจจริง การปรับตัวอย่างเหมาะสม ดังนี้

1. ด้านความรู้ ความสามารถที่ผู้ปฏิบัติพึงมีนั้น ประกอบด้วย 8 ประการ (Lippitt. 1958:28 อ้างถึงใน อาคม ใจแก้ว 2533:45) คือ

1.1 ความสามารถและทักษะในการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสอบถามหรือการสังเกตในขณะที่ปฏิบัติงานของบุคคลในแต่ละกลุ่ม

1.2 ความรู้ทางด้านทฤษฎี และหลักการเกี่ยวกับความเปลี่ยนแปลงนั้นก็คือการมีความรู้ความสามารถในการประยุกต์ทฤษฎีต่าง ๆ ไปใช้ในทางปฏิบัติ

1.3 ความรู้ด้านจริยธรรม นั่นก็คือ จะต้องมีความรู้ ความเข้าใจทั้งด้านจริยธรรม ค่านิยมของสังคมด้วย

1.4 ความสามารถในการให้คำแนะนำ หรือการชี้แนะ เพื่อแก้ไขปัญหา

1.5 ความสามารถในการปฏิบัติด้วยการรู้จักเชื่อมโยงความรู้ในโลกวิชา การมาสู่โลกแห่งความเป็นจริง

1.6 ความรู้ความเข้าใจด้านมนุษยและสังคม

1.7 ความพร้อมที่จะปฏิบัติงานท่ามกลางกลุ่มบุคคลหลาย ๆ ลักษณะ

1.8 ความรู้ความเข้าใจในวัตถุประสงค์ของนโยบาย โดยเฉพาะอย่างยิ่งในประเด็นนี้ ถ้าหากผู้รับผิดชอบระดับปฏิบัติมีความเข้าใจที่แตกต่างกันจะโดยทัศนะหรือความคิดใดๆ ก็ตามย่อมจะทำให้เกิดผลตามมา 3 ประการ คือ

ประการที่ 1 ความเข้าใจในนโยบายระหว่างผู้ปฏิบัติจะแตกต่างกันไปกระทั่งก่อให้เกิดความสับสนในวัตถุประสงค์ของนโยบาย

ประการที่ 2 ทิศทางการปฏิบัติงานของผู้ปฏิบัติจะดำเนินไปตามความพอใจของแต่ละคน

ประการสุดท้ายคือ ความล้มเหลวของนโยบายจะเกิดขึ้น

2. ความตั้งใจจริง เป็นองค์ประกอบสำคัญอีกประการหนึ่งของปฏิบัติซึ่งจะพิจารณาได้จากพฤติกรรมการทำงานให้บริการกับประชาชน เช่น

2.1 การปฏิบัติงานโดยไม่เห็นแก่ความเหน็ดเหนื่อย มีความตั้งใจในการให้บริการแก่ประชาชน

2.2 การไม่มีอคติต่อประชาชนกลุ่มเป้าหมาย นั่นก็คือ ปฏิบัติต่อประชาชนทุกคนด้วยความเท่าเทียมกันโดยไม่มีการเลือกปฏิบัติ

3. การปรับตัวของผู้ปฏิบัติ ลิปสกี (Lipsky. 1980:15 อ้างถึงใน อาคม ใจแก้ว 2533:47) ได้กล่าวว่า การปรับตัวของผู้ปฏิบัตินั้น จะต้องมิดังนี้

3.1 ผู้ปฏิบัติจะต้องพยายามปรับตัวให้สอดคล้องกับความไม่แน่นอนของสถานการณ์ ซึ่งแต่ละคนรับผิดชอบอยู่ในแต่ละช่วงเวลา

3.2 ปฏิบัติงานให้สอดคล้องกับความต้องการของประชาชนในการให้บริการในลักษณะต่าง ๆ ยืดหยุ่นตามสภาวะแวดล้อมที่แตกต่างกันออกไป

3.3 การสร้างความเชื่อถือให้เกิดขึ้นกับประชาชนกลุ่มเป้าหมาย

สรุปได้ว่าปัจจัยด้านหน่วยงานจะมีผลต่อปัจจัยด้านผู้ปฏิบัติที่ประกอบด้วยปัจจัยย่อยสามประการ คือ ความรู้ ความสามารถ ความตั้งใจจริง และการปรับตัวของผู้ปฏิบัติซึ่งจะส่งผลกระทบต่อความสำเร็จของการนำนโยบายไปปฏิบัติด้วย

4. ความเพียงพอของทรัพยากร (X4)

ในการจัดสรรทรัพยากรให้ประสบผลในการนำนโยบายไปปฏิบัตินั้น จะต้องมีความเป็นปัจจัยสนับสนุน เวลาที่เหมาะสมและลักษณะของทีมงาน ซึ่งจะต้องมีจำนวนที่เพียงพอต่องานที่ได้รับมอบหมาย รวมทั้งอำนาจที่จำเป็นจะต้องใช้สนับสนุนการปฏิบัติงาน เพื่อให้ความราบรื่นและความรวดเร็ว ดังต่อไปนี้

4.1 ปัจจัยด้านงบประมาณ (Financial Resources) นับว่าเป็นหัวใจของกระบวนการนำนโยบายไปปฏิบัติ เนื่องจากมีผลกระทบที่สำคัญ คือ เป็นปัจจัยที่เสริมให้หรือนโยบายบรรลุเป้าหมายที่กำหนด ข้าราชการในระดับปฏิบัติมีแนวโน้มที่จะทำตามแนวทางที่กำหนดไว้ในนโยบาย เนื่องจากแต่ละคนได้รับการสนับสนุนจากงบประมาณ ซาบาร์เทียร์ และแมสมาเนียน (Sabatier and Mazmanian. 1981 อ้างถึงใน ศุภชัย ยาวะประภา 2538:111) ได้กล่าวว่า นโยบายจะประสบความสำเร็จได้ ต้องได้รับการสนับสนุนด้านการเงินอย่างเพียงพอ แต่ก็ต้องระวังในเรื่องของการแสวงหาผลประโยชน์จากงบประมาณของผู้นำนโยบายไปปฏิบัติ ดังนั้นงบประมาณจึงกลายเป็นองค์ประกอบส่วนหนึ่งที่มีผลกระทบต่องานของบุคคลแต่ละคน ที่เข้ามามีส่วนรับผิดชอบการนำนโยบายไปปฏิบัติตลอดถึงความราบรื่นที่เกิดขึ้นในกระบวนการปฏิบัติ แต่ละขั้นตอนก็ขึ้นอยู่กับงบประมาณเป็นสำคัญ

4.2 จำนวนบุคลากร หรือทีมงาน มีเพียงพอหรือไม่เมื่อเปรียบเทียบกับปริมาณงานที่รับผิดชอบ ซึ่งจำนวนบุคลากรที่ไม่เพียงพอย่อมเป็นอุปสรรคต่อการนำนโยบายไปปฏิบัติ เอ็ดเวิร์ดส์ (Edward อ้างถึงใน ศุภชัย ยาวะประภา 2538:112) กล่าวว่า จำนวนบุคลากรที่จะนำเอานโยบายไปปฏิบัติ ตามปกติจะต้องเพียงพอต่อการนำนโยบายไปปฏิบัติ ซึ่งหากขาดแคลนกำลังคนดังกล่าว จะมีผลโดยตรงต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติให้เป็นไปตามนโยบาย

4.3 ปัจจัยทางด้านบริการ เอ็ดเวิร์ดส์ (Edwards อ้างถึงใน ศุภชัย ยาวะประภา 2538:112) กล่าวว่า การขาดแคลนวัสดุอุปกรณ์ สถานที่ทำการ ที่ดิน เครื่องมือเครื่องใช้ อุปกรณ์อำนวยความสะดวกอื่น ๆ จะมีผลต่อความสำเร็จหรือล้มเหลวของนโยบาย เช่นเดียวกับการขาดแคลนงบประมาณและกำลังคน

สรุป ปัจจัยด้านความเพียงพอของทรัพยากรภายใต้ปัจจัยย่อย 3 ประการ คือ ปัจจัยด้านบุคลากร จำนวนบุคลากร และปัจจัยด้านการบริการนั้นมีผลต่อความสำเร็จและความล้มเหลวในการนำนโยบายไปปฏิบัติ

5. การมีส่วนร่วมของประชาชน (X5)

ความสำคัญของประชาชนผู้รับบริการที่มีผลต่อการนำนโยบายไปปฏิบัติ อาจอยู่ในฐานะที่เข้าไปมีส่วนร่วมในกระบวนการนำนโยบายไปปฏิบัติโดยตรง ดังจะเห็นได้จากความหมายของการนำนโยบายไปปฏิบัติ ซึ่งหมายถึง การกระทำต่าง ๆ ที่กระทำไป ไม่ว่าจะโดยภาครัฐหรือปัจเจกบุคคล หรือกลุ่มต่าง ๆ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่นโยบายกำหนด (Van Meter and Van Horn. 1975:447) ซึ่งแสดงให้เห็นว่าการนำนโยบายไปปฏิบัติไม่ได้จำกัดอยู่เฉพาะแต่กับเจ้าหน้าที่ของรัฐฝ่ายเดียว ในอีกด้านหนึ่งประชาชนจะอยู่ในฐานะที่เป็นสภาพแวดล้อมของระบบการส่งมอบนโยบายซึ่งจะเป็นทั้งผู้ที่คอยกระตุ้น และเป็นผู้ที่คอยรับผลจากการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ของรัฐ สภาพแวดล้อมของระบบนี้จะมีอิทธิพลต่อส่วนต่าง ๆ ของระบบโดยตรง ซึ่งได้แก่ ส่วนที่เป็นความต้องการและทรัพยากร กระบวนการกำหนดนโยบาย ตัวนโยบายและส่วนที่เป็นการนำนโยบายไปปฏิบัติ

อี สจิวต์ แชพบิน (E Steward Chapin. อ้างถึงใน พิชัยยุทธ สิงห์สหาย 2546 :12) ได้แบ่งรูปแบบของการมีส่วนร่วมออกเป็น 4 แบบ ดังนี้

1. การมีส่วนร่วมในการประชุม (Attendance at Meeting)
2. การมีส่วนร่วมออกเงิน (Financial Contribution) ($A_4 \rightarrow B$)
3. การมีส่วนร่วมเป็นกรรมการ (Membership Committees)
4. การมีส่วนร่วมเป็นผู้นำ (Position of Leadership)

เจมส์ คีดี ปีนทอง (2525:11-13) ได้แบ่งขั้นตอนการมีส่วนร่วมของประชาชนไว้ 4 ขั้นตอน คือ

1. การมีส่วนร่วมในการค้นคว้าปัญหาและสาเหตุของปัญหา ($A_1 \rightarrow B$)
2. การมีส่วนร่วมในการวางแผนดำเนินกิจกรรม ($A_2 \rightarrow B$)
3. การมีส่วนร่วมในการลงทุนและปฏิบัติงาน ($A_4 \rightarrow B$)
4. การมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผลงาน

จากแนวคิดดังกล่าว สามารถสรุปรูปแบบการมีส่วนร่วมของประชาชนเป็น 3 รูปแบบ คือ

1. การมีส่วนร่วมในการคิด เช่น การคิดค้นปัญหาและสาเหตุของปัญหา
2. การมีส่วนร่วมในการดำเนินการ เช่น ร่วมประชุม ร่วมออกแรง ร่วมออกเงิน ($A_3 \rightarrow B$)
3. การมีส่วนร่วมในการติดตาม ตรวจสอบ เช่น ร่วมเป็นผู้ติดตามผลการดำเนินงานสรุป ปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมของประชาชนมีผลกระทบต่อความสำเร็จและความล้มเหลวของนโยบาย

แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชน

ความหมายของการมีส่วนร่วม

ปรัชญา เวสารัชช์ (2528:4) ได้ให้ความหมายการมีส่วนร่วมว่าเป็นการที่ประชาชนได้ใช้ความพยายามหรือทรัพยากรบางอย่าง เช่น ความคิด ความรู้ ความสามารถ แรงงาน เงินทุน วัสดุ ในกิจกรรมพัฒนานั้น การมีส่วนร่วมจะทำให้ประชาชนหลุดพ้นจากการเป็นผู้รับผลจากการพัฒนา และเป็นผู้กระทำให้เกิดกระบวนการพัฒนา ดังนั้น การมีส่วนร่วมจึงเป็นได้ทั้งวิธีการซึ่งนำไปสู่การพัฒนาและเป็นเป้าหมายของการพัฒนาด้วย

อรพินท์ สพอิชชัย (2538) ได้ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมในเชิงการพัฒนาชนบท หมายถึงการมีส่วนร่วมของสมาชิกผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (stakeholders) ในชุมชนหรือประชาชนที่เข้ามามีบทบาทในการดำเนินงานพัฒนาของภาครัฐเป็นลักษณะการมีส่วนร่วมอย่างหนึ่ง แต่การมีส่วนร่วมในความหมายที่กว้างกว่าอาจจะหมายถึงการเข้าร่วมในกิจกรรมการพัฒนาต่าง ๆ ของชุมชนโดยตรง การมีส่วนร่วมอาจจะมีได้ทุกระดับตั้งแต่การมีส่วนร่วมในระดับชาติลงไปจนถึงระดับหมู่บ้าน โดยการมีส่วนร่วมนี้จะมีความหมายว่าสมาชิกทุกคนจะร่วมรับประโยชน์และการร่วมลงทุนลงแรงด้วย จึง

จะเป็นการมีส่วนร่วมตามความหมายที่เป็นธรรม

สรุปการมีส่วนร่วมของประชาชน หมายถึง การที่ประชาชนมีโอกาสโดยการผ่านช่องทางการสื่อสารต่าง ๆ เข้ามาทำงานร่วมกับกลุ่มทั้งโดยตรง หรือผ่านองค์กรในชุมชนในลักษณะของการเข้าร่วมจัดการ ตั้งแต่ การเข้าร่วมตัดสินใจ ร่วมดำเนินงาน ร่วมรับผลประโยชน์ และร่วมติดตามประเมินผล เพื่อสนองตอบความต้องการของสมาชิกภายในกลุ่มให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้

กระบวนการมีส่วนร่วม แบ่งเป็น 4 ขั้นตอน (ถวิลวดี บุรีกุล, 2543)

1. การมีส่วนร่วมในการวางแผนประกอบด้วย การรับรู้ การเข้าถึงเกี่ยวกับการวางแผนและร่วมวางแผนกิจกรรม ($A_5 \rightarrow B$)
2. การปฏิบัติการ/ดำเนินการประกอบด้วย การเกี่ยวข้องกับการดำเนินการ ในกิจกรรมต่าง ๆ และการตัดสินใจ
3. การจัดสรรผลประโยชน์ร่วมกันเป็นการมีส่วนร่วมในการจัดสรรผลประโยชน์ หรือของกิจกรรม หรือผลของการตัดสินใจที่เกิดขึ้น
4. การติดตามประเมินผลเกี่ยวข้องกับการพยายามที่จะประเมินประสิทธิผลของกิจกรรมต่าง ๆ และพิจารณาวิธีการที่จะดำเนินการต่อเนื่องต่อไป

ระดับขั้นตอนการมีส่วนร่วม

การมีส่วนร่วมโดยทั่วไปประกอบด้วย การให้ข้อมูลการเปิดรับฟังความคิดเห็นของ ของประชาชน การปรึกษาหารือ การวางแผนร่วมกัน การร่วมปฏิบัติ และการควบคุมตามโดยประชาชน โดยเป็นการเริ่มจากการสื่อสารทางเดียวซึ่งเป็นการให้ข้อมูลแต่เพียงอย่างเดียวไปจนถึงสื่อสารสองทางที่เป็นการปรึกษาหารือ ร่วมคิด ร่วมวางแผน และเมื่อสื่อสารกันเข้าใจตรงกันแล้วจึงเป็นการร่วมทำและในที่สุด เป็นการร่วมติดตามควบคุม ซึ่งนับเป็นขั้นของการมีส่วนร่วมสูงสุด แต่จำนวน ประชาชนที่จะเกี่ยวข้องมาน้อยแล้วแต่ระดับขั้น มีขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. การควบคุม โดยประชาชนระดับสูงสุดของการมีส่วนร่วมแก้ปัญหาที่ขัดแย้งอยู่ทั้งหมด เช่น การลงประชามติ การร่วมปฏิบัติดำเนินกิจกรรมร่วมกัน
2. การวางแผนร่วมกัน การมีส่วนร่วมที่กว้างขึ้น มีความรับผิดชอบร่วมกันในการวางแผนและผลที่จะเกิดขึ้น ใช้สำหรับประเด็นที่ซับซ้อนและมีข้อโต้แย้งมาก เช่น กลุ่มที่ปรึกษาการเจรจา และการประนีประนอม
3. การปรึกษาหารือ การเจรจากันอย่างเป็นทางการระหว่างผู้วางแผนโครงการและประชาชนเพื่อประเมินความก้าวหน้าหรือระบุประเด็นหรือข้อสงสัยต่าง ๆ เช่น การจัดประชุมการจัดสัมมนาเชิงปฏิบัติการ
4. การเปิดรับฟังความคิดเห็นจากประชาชน ผู้วางแผนโครงการเชิญชวนให้ประชาชนแสดงความคิดเห็นเพื่อให้ได้ข้อมูลมากขึ้นและเพื่อให้ประเด็นในการประเมินผลชัดเจนยิ่งขึ้น เช่น การสำรวจ
5. การให้ข้อมูล เป็นวิธีการที่ง่ายที่สุดของการติดต่อสื่อสารระหว่างผู้วางแผนโครงการและประชาชนเพื่อให้ข้อมูลกับประชาชนเกี่ยวกับการตัดสินใจของผู้วางแผนโครงการหรือกิจกรรมนั้น ๆ แต่ไม่เปิดโอกาสให้มีการแสดงข้อคิดเห็นหรือเข้ามาเกี่ยวข้องใด ๆ เช่น การแถลงข่าว

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชน

ณรงค์ ศรีสวัสดิ์ (2525) ได้รวบรวมแนวความคิดทางเศรษฐศาสตร์ เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมว่า การมีส่วนร่วมทางสังคมของบุคคลนั้นมีปัจจัยที่เกี่ยวข้อง คือ สถานภาพทางสังคม สถานภาพทางเศรษฐกิจ สถานภาพทางอาชีพ และที่อยู่อาศัย โดยบุคคลที่มีสถานภาพทางสังคมและเศรษฐกิจสูงจะเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ของชุมชนมากกว่าบุคคลที่มีสถานภาพทางสังคม และเศรษฐกิจต่ำ

Cohen and Uphoff (1977:59-78) ได้เสนอว่า มีบุคคล 4 ฝ่ายที่มีส่วนสำคัญในการมีส่วนร่วมในโครงการพัฒนาสิ่งแวดล้อมชนบท ซึ่งประกอบด้วย ประชาชนในท้องถิ่น ผู้นำท้องถิ่น เจ้าหน้าที่ของรัฐ และบุคคลภายนอก สำหรับการมีส่วนร่วมของประชาชนนั้น มีปัจจัยหลายอย่างที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วม ได้แก่

1. อายุ
2. สถานภาพในครอบครัว
3. ระดับการศึกษา
4. สถานภาพทางสังคม
5. อาชีพ
6. รายได้และทรัพย์สิน
7. ระยะเวลาที่อยู่ในท้องถิ่น และระยะเวลาที่อยู่ในโครงการ
8. พื้นดินถือครอง และสถานภาพการทำงาน

2. ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

วิรัช ชมชื่น (2537) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องพฤติกรรมกรรมการกำจัดขยะมูลฝอยของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองนครปฐม ผลการวิจัยพบว่าจำนวนสมาชิกในครัวเรือน รายได้เฉลี่ยต่อเดือน การรับรู้ข่าวสาร และความรู้เกี่ยวกับการกำจัดขยะมูลฝอยมีความสัมพันธ์เชิงบวกต่อพฤติกรรมกรรมการกำจัดขยะมูลฝอย ส่วนระยะเวลาที่อยู่อาศัยมีความสัมพันธ์เชิงลบต่อพฤติกรรมกรรมการกำจัดขยะมูลฝอยประเภทเศษอาหาร เศษผัก และเศษเปลือกผลไม้รองลงมาได้แก่ขยะจำพวกขวดแก้ว กระป๋อง วิธีการกำจัดส่วนมากจะทิ้งรวมกับเศษขยะชนิดอื่นในถังใบเดียวโดยไม่มีการแยกประเภท

วรรณ วิถีธนานนท์ (2545) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการศึกษาเชิงเศรษฐศาสตร์ในการส่งเสริมให้มีการคัดแยกขยะก่อนนำไปทิ้งในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่ ผลการศึกษพบว่าส่วนใหญ่พฤติกรรมกรรมการทิ้งขยะของกลุ่มตัวอย่างมีการนำขยะออกทิ้งทุกวันโดยไม่ได้ทำการคัดแยกขยะคือทิ้งรวมในถังเดียวกัน สัดส่วนมูลฝอยที่ทิ้งมากที่สุด ได้แก่ เศษพืชผัก เศษอาหาร รองลงมาคือ กระดาษ หนังสือเก่า และขวดพลาสติก ตามลำดับ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เข้าใจตรงกันว่า การคัดแยกขยะมูลฝอยคือการคัดแยกขยะมูลฝอย ออกเป็นประเภทต่างๆ แล้วนำกลับมาใช้ประโยชน์ใหม่ เพราะจะทำให้ปริมาณขยะมูลฝอยที่ต้องจัดเก็บลดลง และให้ความร่วมมือในการคัดแยกมูลฝอยต่อไปในระดับปานกลางจนถึงมาก หากมีการจัดตั้งหน่วยงานขึ้นมาเพื่อทำหน้าที่รับซื้อขยะ (ของเก่า) ที่สามารถนำกลับไปใช้ประโยชน์ใหม่ได้

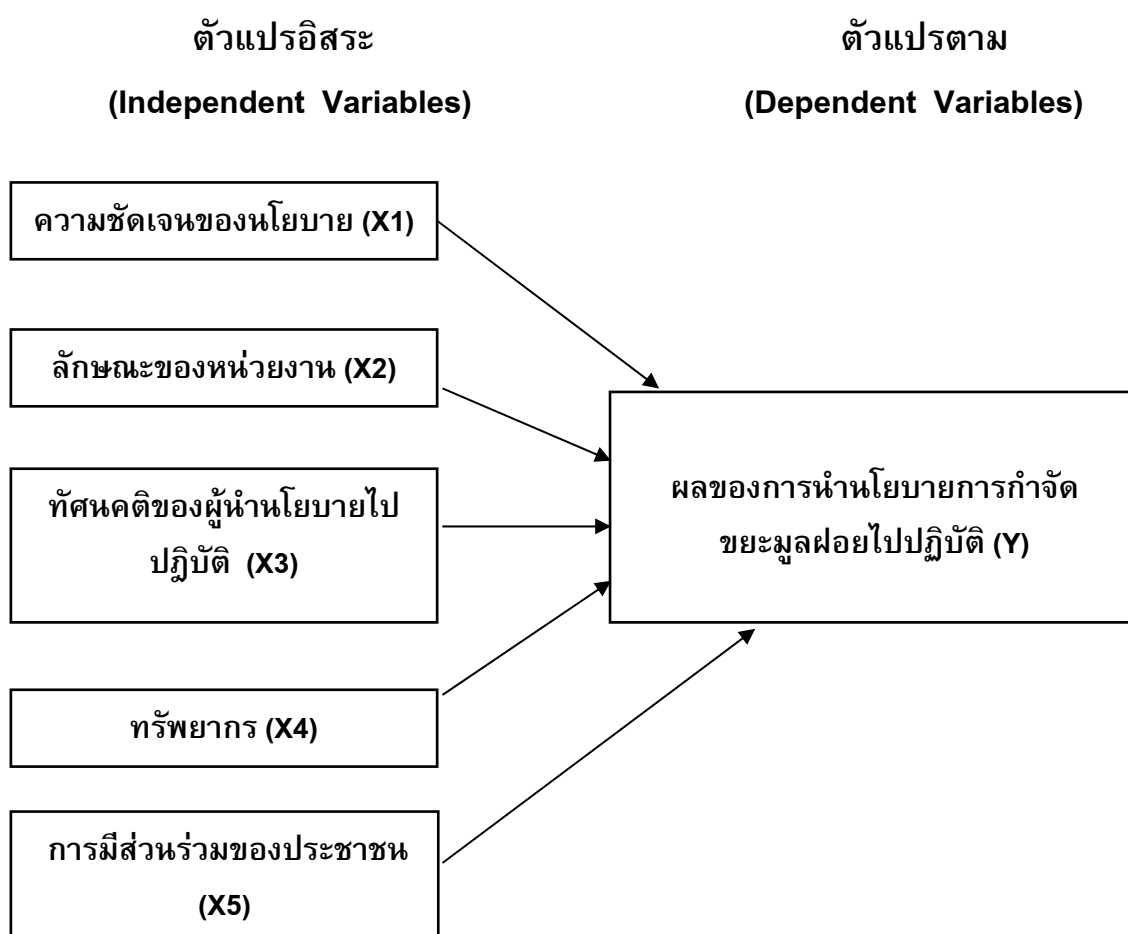
มนต์ชัย สงฆ์ประชา (2547:บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การนํานโยบายจัดเก็บขยะกรุงเทพมหานครไปปฏิบัติ : ศึกษาเฉพาะกรณีเขตหนองจอก เขตลาดกระบัง เขตพระโขนง กรุงเทพมหานคร ผลการศึกษพบว่า ผลการนํานโยบายจัดเก็บขยะกรุงเทพมหานครไปปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับผลการนํานโยบายจัดเก็บขยะกรุงเทพมหานครไปปฏิบัติคือ ปัจจัยด้านการบริหารจัดการจัดเก็บขยะ ส่วนปัจจัยด้านความเอาใจใส่ของเจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องไม่มีความสัมพันธ์กับผลการนํานโยบายไปปฏิบัติโดยรวม และปัจจัยส่วนบุคคลที่แตกต่างกันไม่มีผลใด ๆ กับการเห็นของการนํานโยบายจัดเก็บขยะของกรุงเทพมหานครไปปฏิบัติที่แตกต่างกัน

อรุณรัตน์ หวังดี (2548:บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะ : กรณีศึกษาเทศบาลตำบลปากแพรก อำเภอทุ่งสง จังหวัดนครศรีธรรมราช ผลการศึกษพบว่า กลุ่มตัวอย่างให้ความสำคัญของการกำจัดขยะมูลฝอยในด้านต่าง ๆ เรียงตามลำดับ คือ (1) ด้านการคัดแยกมูลฝอยก่อนทิ้ง (2) ด้านการลดปริมาณมูลฝอย (3) ด้านการร่วมกิจกรรมบำเพ็ญสาธารณประโยชน์ของชุมชนเพื่อร่วมกันกำจัดมูลฝอย (4) ด้านการสนับสนุนการนำมูลฝอยกลับมาใช้ใหม่ (รีไซเคิล) (5) ด้านการเสนอและเรียกร้องให้มีการแก้ปัญหาเกี่ยวกับการจัดการมูลฝอย และ (6) ด้านการกำจัดมูลฝอยโดยมีการจัดการขยะของครัวเรือนในระดับปานกลาง

กลาง ซึ่งพิจารณาจากด้านการจัดการมูลฝอยที่เกี่ยวข้องมีทั้งหมด 4 ด้าน พบว่าส่วนใหญ่จะมีส่วนร่วมในการ

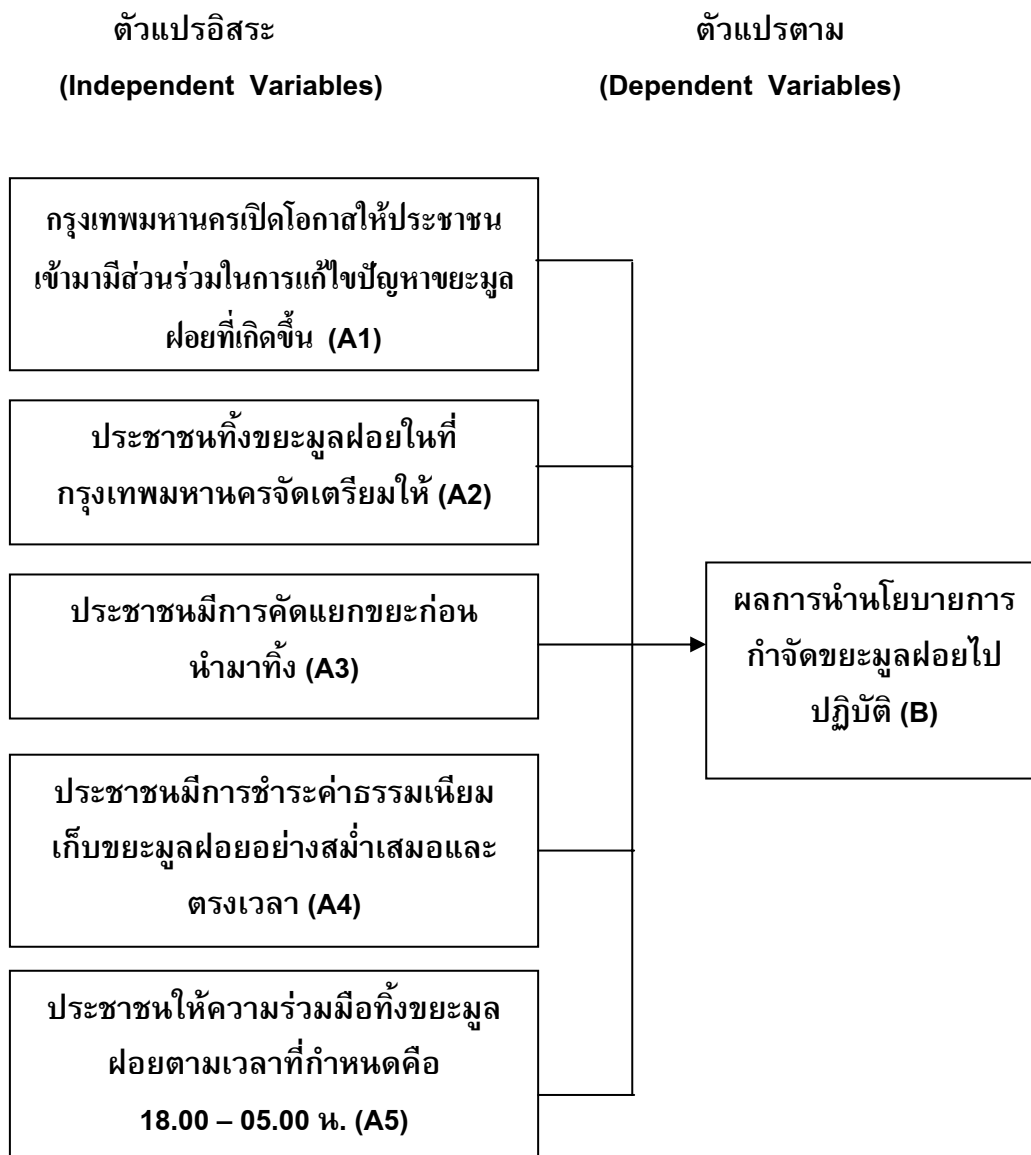
ปฏิบัติเป็นบางครั้ง และส่วนน้อยมากที่ปฏิบัติทุกครั้งและไม่ปฏิบัติเลย ส่วนระดับการปฏิบัติในการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอย 5 ด้าน ที่มีระดับการปฏิบัติบางครั้งคือ ด้านการคัดแยกมูลฝอยก่อนทิ้ง ด้านการลดปริมาณมูลฝอย ด้านการร่วมกิจกรรมบำเพ็ญสาธารณประโยชน์ของชุมชน เพื่อร่วมกันกำจัดมูลฝอย ด้านการสนับสนุนการนำมูลฝอยกลับมาใช้ใหม่ (รีไซเคิล) และด้านการกำจัดมูลฝอย ส่วนด้านการเสนอและเรียกร้องให้มีการแก้ปัญหาเกี่ยวกับการจัดการมูลฝอยมีการปฏิบัติในระดับไม่เคยมีการปฏิบัติ

สรุป จากการทบทวนวรรณกรรมทั้งหมดจะได้สมมติฐานการวิจัย 2 สมมติฐาน
สมมติฐานการวิจัยที่ 1

ภาพประกอบ 6 แผนภาพสมมติฐานการวิจัยที่ 1

สมมติฐานการวิจัยที่ 2

ภาพประกอบ 7 แผนภาพสมมติฐานการวิจัยที่ 2

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

จากแนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยได้ใช้เป็นแนวทางและเป็นกรอบในการศึกษาการนำนโยบายการจัดขยะมูลฝอยไปปฏิบัติ : ศึกษาเฉพาะกรณีเขตสัมพันธวงศ์ กรุงเทพมหานคร มีแนวทางในการดำเนินการศึกษา ดังนี้

1. การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง
2. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาวิจัย
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล

การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ เป็นประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตสัมพันธวงศ์ ที่เป็นเจ้าของบ้านหรือผู้อยู่อาศัย ซึ่งมีความรู้ ความเข้าใจที่จะตอบคำถามได้ ซึ่งปรากฏในทะเบียนบ้านของเขตสัมพันธวงศ์มีทั้งหมด 31,197 คน และผู้เกี่ยวข้องในการนำนโยบายไปปฏิบัติซึ่งประกอบด้วย ข้าราชการและหัวหน้าคนงาน พนักงานขับรถ และพนักงานทำความสะอาดของฝ่ายรักษาความสะอาดและสวนสาธารณะ จำนวน 27 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตสัมพันธวงศ์ ประกอบด้วย 3 แขวง คือ แขวงสัมพันธวงศ์ แขวงจักรวรรดิ แขวงตลาดน้อย และเจ้าหน้าที่ของฝ่ายรักษาความสะอาดและสวนสาธารณะที่มีบทบาทสำคัญในการนำนโยบายไปปฏิบัติ ประกอบด้วยกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่ม ดังนี้

กลุ่มตัวอย่างที่ 1 ได้แก่ ประชาชนทั้งหมด 31,197 คน มาคำนวณตามสูตรของยามานะ โดยกำหนดค่าความคลาดเคลื่อนในการสุ่มตัวอย่าง .05 % จะได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างจำนวน 395 คน

สูตร	$N = \frac{N}{1 + n(e)^2}$
n	แทน จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
N	แทน จำนวนประชากรทั้งหมด
e	แทน ความคลาดเคลื่อนของกลุ่มตัวอย่าง
n	$= \frac{31,197}{1 + n(e)^2}$

$$\begin{aligned}
 n &= \frac{31,197}{1 + 31,197(.05)^2} \\
 &= 394.9333 \\
 \text{ขนาดกลุ่มตัวอย่าง} &= 395
 \end{aligned}$$

กลุ่มตัวอย่างที่ 2 ได้แก่ข้าราชการและเจ้าหน้าที่ของฝ่ายรักษาความสะอาดและสวนสาธารณะ เขตสัมพันธวงศ์ จำนวน 27 คน ได้มาโดยวิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างเฉพาะเจาะจง

จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาจำแนกได้ดังนี้

รายการ	จำนวน	
	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
กลุ่มที่ 1 ประชาชน	31,197	395
กลุ่มที่ 2		
ข้าราชการ	11	11
เจ้าหน้าที่	16	16

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาวิจัย

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ คือ แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยผู้วิจัยได้สร้างขึ้นจากการรวบรวมแนวความคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมาสร้างแบบสอบถาม ซึ่งแบ่งออกเป็น 4 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 เป็นคำถามข้อมูลส่วนบุคคล และข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ การศึกษา รายได้ อาชีพ

ส่วนที่ 2 เป็นคำถามเกี่ยวกับผลสำเร็จในการนำนโยบายการกำจัดขยะมูลฝอยไปปฏิบัติ ได้แก่ (1) ความชัดเจนของนโยบาย (2) ปัจจัยด้านทรัพยากร (3) ลักษณะของหน่วยงาน (4) คุณสมบัติของผู้นำนโยบายไปปฏิบัติ (5) การมีส่วนร่วมของประชาชน โดยใช้มาตรวัดแบบลิเคิร์ตสเกล (Likert Scale)

โดยกำหนดเกณฑ์การให้คะแนนดังต่อไปนี้

เห็นด้วยอย่างยิ่งหรือมากที่สุด	มีระดับคะแนนเท่ากับ 5
เห็นด้วยหรือมาก	มีระดับคะแนนเท่ากับ 4
ปานกลางหรือไม่แน่ใจ	มีระดับคะแนนเท่ากับ 3
ไม่เห็นด้วยหรือน้อย	มีระดับคะแนนเท่ากับ 2
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่งหรือน้อยที่สุด	มีระดับคะแนนเท่ากับ 1

เกณฑ์การแปลความหมายของระดับคะแนนหรือค่าเฉลี่ย

คะแนนเฉลี่ย 4.21 – 5.00	หมายถึง การนำนโยบายไปปฏิบัติอยู่ในระดับสูง
คะแนนเฉลี่ย 3.41 – 4.20	หมายถึง การนำนโยบายไปปฏิบัติอยู่ในระดับค่อนข้างสูง
คะแนนเฉลี่ย 2.61 – 3.40	หมายถึง การนำนโยบายไปปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง
คะแนนเฉลี่ย 1.81 – 2.60	หมายถึง การนำนโยบายไปปฏิบัติอยู่ในระดับค่อนข้างต่ำ
คะแนนเฉลี่ย 1.00 – 1.80	หมายถึง การนำนโยบายไปปฏิบัติอยู่ในระดับต่ำ

ส่วนที่ 3 เป็นคำถามเกี่ยวกับผลการนำนโยบายการกำจัดขยะมูลฝอยไปปฏิบัติ โดยใช้มาตรวัดแบบลิเคิร์ตสเกล (Likert Scale) โดยกำหนดเกณฑ์การให้คะแนนเช่นเดียวกับส่วนที่ 2 โดยกำหนดเกณฑ์การแปลความหมาย ดังนี้

และผู้วิจัยได้กำหนดค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับผลการนำนโยบายไปปฏิบัติเพื่อเป็นเกณฑ์ในการวัด ดังนี้

คะแนนเฉลี่ย 4.21 – 5.00	หมายถึง ผลการนำนโยบายไปปฏิบัติประสบความสำเร็จสูง
คะแนนเฉลี่ย 3.41 – 4.20	หมายถึง ผลการนำนโยบายไปปฏิบัติประสบความสำเร็จค่อนข้างสูง
คะแนนเฉลี่ย 2.61 – 3.40	หมายถึง ผลการนำนโยบายไปปฏิบัติประสบความสำเร็จปานกลาง
คะแนนเฉลี่ย 1.81 – 2.60	หมายถึง ผลการนำนโยบายไปปฏิบัติประสบความสำเร็จค่อนข้างต่ำ

ส่วนที่ 4 เป็นคำถามเกี่ยวกับปัญหาอุปสรรค และข้อเสนอแนะในการนำนโยบายการกำจัดขยะมูลฝอยไปปฏิบัติ

วิธีการหาคุณภาพแบบสอบถาม

การทดสอบความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม ใช้การทดสอบกับกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นประชาชนผู้ที่อาศัยอยู่ในเขตสัมพันธวงศ์ กรุงเทพมหานคร รวมทั้งสิ้น 30 คน แล้วนำมาแก้ไขปรับปรุงข้อคำถามที่บกพร่อง เช่น ข้อความคลุมเครือมีคำผิด ก่อนที่จะไปเก็บข้อมูลจริง เพื่อหาความเชื่อมั่น (Reliability) โดยใช้วิธีหาสัมประสิทธิ์แอลฟา (Coefficient Alpha) ของครอนบาค (Cronbach)

$$\text{สูตร} \quad \alpha = \frac{k}{k-1} \left(1 - \frac{\sum S_i^2}{S_t^2} \right)$$

โดยที่

α	แทน สัมประสิทธิ์ของความเชื่อมั่น
K	แทน จำนวนข้อของแบบสอบถาม
S_i^2	แทน ความแปรปรวนของแบบสอบถามแต่ละข้อ
S_t^2	แทน ความแปรปรวนของแบบสอบถามทั้งหมด

ผู้วิจัยได้ทำการทดสอบความเชื่อมั่นของคำถามแล้ว ผลการทดสอบค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามสำหรับประชาชน ในเขตสัมพันธวงศ์ ในเขตพื้นที่เป้าหมาย เท่ากับ .95 ดังนั้น ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามมีความเชื่อมั่นเพียงพอที่จะนำแบบสอบถามมาใช้ในการดำเนินการศึกษาได้

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถาม ตามขั้นตอนดังนี้

1. ผู้วิจัยได้ออกแจกแบบสอบถามให้กับประชากรกลุ่มตัวอย่างที่อาศัยอยู่ในเขตสัมพันธวงศ์ จำนวน 395 คน และข้าราชการ หัวหน้าคนงาน เจ้าหน้าที่รักษาความสะอาด พนักงานขับรถของฝ่ายรักษาความสะอาดและสวนสาธารณะ จำนวน 27 คน
2. ผู้วิจัยได้ตรวจสอบและเก็บแบบสอบถามที่สมบูรณ์ เพื่อนำไปวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติต่อไป

การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS For Window และนำเสนอผลการศึกษาในรูปตารางและค่าสถิติ พร้อมกับคำอธิบายเชิงพรรณนาและวิเคราะห์ข้อมูลจากสถิติประกอบกัน ดังนี้

1. สถิติเชิงพรรณนา (Discriptive Statistics) เป็นการนำเสนอข้อมูลทั่วไป โดยใช้วิธีการแจกแจงค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
2. สถิติอนุมาน (Inferential Statistics) โดยใช้ค่า t- test และหาค่าความสัมพันธ์ของตัวแปรต่างๆ ที่มีผลต่อการนำนโยบายไปปฏิบัติโดยใช้วิธีการวิเคราะห์ถดถอยพหุ (Stepwise Multiple Regression)

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษานำร่องนโยบายการกำจัดขยะมูลฝอยไปปฏิบัติ : ศึกษาเฉพาะกรณีเขตสัมพันธวงศ์ กรุงเทพมหานคร หลังจากที่ผู้วิจัยได้ส่งแบบสอบถามไปยังกลุ่มตัวอย่างคือเจ้าหน้าที่เขตสัมพันธวงศ์ และประชาชนในเขตสัมพันธวงศ์ จำนวน 422 คน ได้รับแบบสอบถามคืนมาทั้งสิ้น จำนวน 422 คน คิดเป็น 100% ผู้วิจัยได้นำข้อมูลจากแบบสอบถามไปประมวลผลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป SPSS (The Statistical Package for the Social Sciences) ผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์และอักษรย่อ ดังนี้

N	แทน	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
$\bar{X}$	แทน	ค่าเฉลี่ย
t	แทน	ค่าสถิติที่ใช้พิจารณาใน t-distribution
F	แทน	ค่าสถิติที่ใช้พิจารณาใน F- distribution
SS	แทน	ผลรวมของคะแนนเบี่ยงเบนยกกำลังสอง (Sum of Squares)
MS	แทน	ค่าเฉลี่ยของผลรวมของคะแนนเบี่ยงเบนยกกำลังสอง (Mean of square)
B	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์ของการถดถอยของการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ
Beta (β)	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์ของการถดถอยของการพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐาน
R	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบพหุคูณ
R^2	แทน	ค่ากำลังสองของสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบพหุคูณ
Sig.	แทน	ค่านัยสำคัญทางสถิติ
P	แทน	ค่าความน่าจะเป็น (Probability) สำหรับบอกนัยสำคัญทางสถิติ
df	แทน	ชั้นของความเป็นอิสระ (Degree of freedom)
*	แทน	มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
**	แทน	มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
X_1	แทน	ความชัดเจนของนโยบาย
X_2	แทน	ลักษณะของหน่วยงาน
X_3	แทน	คุณสมบัติของผู้ดำเนินนโยบายไปปฏิบัติ

X ₄	แทน	ปัจจัยด้านทรัพยากร
X ₅	แทน	การมีส่วนร่วมของประชาชน
A ₁	แทน	การเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาขยะมูลฝอย
A ₂	แทน	การทิ้งขยะมูลฝอยในที่กรุงเทพมหานครจัดเตรียมให้
A ₃	แทน	การคัดแยกขยะก่อนนำมาทิ้ง
A ₄	แทน	การชำระค่าธรรมเนียมเก็บขยะมูลฝอยอย่างสม่ำเสมอและตรงเวลา
A ₅	แทน	การให้ความร่วมมือทิ้งขยะมูลฝอยตามเวลาที่กำหนดคือ 18.00 – 05.00 น.
Y	แทน	ผลการนำนโยบายการกำจัดขยะมูลฝอยไปปฏิบัติ (สำหรับเจ้าหน้าที่)
B	แทน	ผลการนำนโยบายการกำจัดขยะมูลฝอยไปปฏิบัติ (สำหรับประชาชน)

การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้เสนอผลตามความมุ่งหมายของการวิจัย โดยแบ่งการนำเสนอออกเป็น 6 ส่วน ตามลำดับดังนี้

ส่วนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของเจ้าหน้าที่ที่ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อายุการทำงาน และการดำรงตำแหน่งงานในปัจจุบัน

ส่วนที่ 2 การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการนำนโยบายการกำจัดขยะมูลฝอยไปปฏิบัติ ได้แก่ ความชัดเจนของนโยบาย (X₁) ลักษณะของหน่วยงาน (X₂) คุณสมบัติของผู้นำนโยบายไปปฏิบัติ (X₃) ปัจจัยด้านทรัพยากร (X₄) การมีส่วนร่วมของประชาชน (X₅) และผลการนำนโยบายการกำจัดขยะมูลฝอยไปปฏิบัติ (Y)

ส่วนที่ 3 การทดสอบสมมติฐานในส่วนของเจ้าหน้าที่

ส่วนที่ 4 การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของประชาชนที่ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ต่อเดือน

ส่วนที่ 5 การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อนโยบายกำจัดขยะมูลฝอย ได้แก่ กรุงเทพมหานครเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาขยะมูลฝอย (A₁) การทิ้งขยะมูลฝอยในที่กรุงเทพมหานครจัดเตรียมให้ (A₂) การคัดแยกขยะก่อนนำมาทิ้ง (A₃) การชำระค่าธรรมเนียมเก็บขยะมูลฝอยอย่างสม่ำเสมอและตรงเวลา (A₄) การให้ความร่วมมือทิ้งขยะมูลฝอยตามเวลาที่กำหนดคือ 18.00 – 05.00 น. (A₅) ผลการนำนโยบายการกำจัดขยะมูลฝอยไปปฏิบัติ(สำหรับประชาชน) (B)

ส่วนที่ 6 การทดสอบสมมติฐานในส่วนของประชาชน

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ส่วนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของเจ้าหน้าที่ที่ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อายุการทำงาน และการดำรงตำแหน่งงานในปัจจุบัน วิเคราะห์โดยการหาค่าร้อยละ ดังแสดงในตาราง 1

ตาราง 1 แสดงจำนวน (ความถี่) และร้อยละของเจ้าหน้าที่ที่ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา อายุการทำงาน ตำแหน่งงานในปัจจุบัน

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. เพศ		
ชาย	25	92.59
หญิง	2	7.41
รวม	27	100.00
2. อายุ		
20 – 30 ปี	3	11.11
31 – 40 ปี	9	33.33
41 – 50 ปี	6	22.22
51 ปีขึ้นไป	9	33.33
	27	100.00
3. ระดับการศึกษา		
ต่ำกว่าปริญญาตรี	16	59.26
ปริญญาตรี	9	33.33
สูงกว่าปริญญาตรี	2	7.41
รวม	27	100.00
4. อายุการทำงาน		
ต่ำกว่า 5 ปี	3	11.11
5 – 10 ปี	5	18.52
11 – 20 ปี	10	37.04
21 ปีขึ้นไป	9	33.33
รวม	27	100.00
5. ตำแหน่งหน้าที่ปัจจุบัน		
ผู้บริหาร	3	11.11
หัวหน้างาน	7	25.93

เจ้าหน้าที่	3	11.11
พนักงานขับรถ	3	11.11
พนักงานรักษาความสะอาด	11	40.74
รวม	27	100.00

จากตาราง 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของเจ้าหน้าที่ที่ตอบแบบสอบถาม จำนวนทั้งหมด 27 คน สามารถอธิบายได้ดังนี้

เพศ เจ้าหน้าที่ที่ตอบแบบสอบถามเป็นเพศชาย มีจำนวน 25 คน คิดเป็นร้อยละ 92.59 และเป็นเพศหญิง มีจำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 7.41

อายุ เจ้าหน้าที่ที่ตอบแบบสอบถามส่วนมากมีอายุอยู่ระหว่าง 31 – 40 ปี และ 51 ปีขึ้นไป มีจำนวน 9 คนเท่ากัน คิดเป็นร้อยละ 33.33 รองลงมามีอายุอยู่ระหว่าง 41-50 ปี มีจำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 22.22 และมีอายุ 20 - 30 ปี มีจำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 11.11

ระดับการศึกษา เจ้าหน้าที่ที่ตอบแบบสอบถามส่วนมากมีการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี มีจำนวน 16 คน คิดเป็นร้อยละ 59.26 รองลงมามีระดับการศึกษาระดับปริญญาตรี มีจำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 33.33 และมีระดับการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี มีจำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 7.41

อายุการทำงาน เจ้าหน้าที่ที่ตอบแบบสอบถามส่วนมากมีอายุการทำงานอยู่ระหว่าง 11 – 20 ปี มีจำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 37.04 รองลงมามีอายุการทำงาน 21 ปีขึ้นไป มีจำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 33.33 อายุการทำงาน 5 – 10 ปี มีจำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 18.25 และอายุการทำงานต่ำกว่า 5 ปี มีจำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 11.11

การดำรงตำแหน่งในปัจจุบัน เจ้าหน้าที่ที่ตอบแบบสอบถามส่วนมากมีตำแหน่งเป็นพนักงานรักษาความสะอาด มีจำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 40.74 รองลงมาได้แก่ หัวหน้างาน มีจำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 25.93 ตำแหน่งผู้บริหาร เจ้าหน้าที่ และพนักงานขับรถ มีจำนวน 3 คนเท่ากัน คิดเป็นร้อยละ 11.11

ส่วนที่ 2 การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการนำนโยบายการกำจัดขยะมูลฝอยไปปฏิบัติ ได้แก่ ความชัดเจนของนโยบาย (X_1) ลักษณะของหน่วยงาน (X_2) คุณสมบัติของผู้นำนโยบายไปปฏิบัติ (X_3) ปัจจัยด้านทรัพยากร (X_4) การมีส่วนร่วมของประชาชน (X_5) และผลการนำนโยบายการกำจัดขยะมูลฝอยไปปฏิบัติ (Y) วิเคราะห์โดยการหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ดังแสดงในตาราง 2 - 8

ตาราง 2 แสดงข้อมูลปัจจัยที่มีผลต่อการนำนโยบายการกำจัดขยะมูลฝอยไปปฏิบัติ ด้านความชัดเจนของนโยบาย

ความชัดเจนของนโยบาย (X_1)	$\bar{X}$	S.D.	การแปลผล
1. ความเข้าใจในนโยบายการกำจัดขยะมูลฝอยของกรุงเทพมหานคร	3.48	0.89	ค่อนข้างสูง
2. นโยบายการกำจัดขยะมูลฝอยของกรุงเทพมหานครมีวัตถุประสงค์ชัดเจน	3.56	0.75	ค่อนข้างสูง
3. นโยบายการกำจัดขยะมูลฝอยของกรุงเทพมหานครสามารถนำไปปฏิบัติได้เป็นอย่างดี	3.63	0.63	ค่อนข้างสูง
4. นโยบายการกำจัดขยะมูลฝอยของกรุงเทพมหานครจัดตั้งขึ้นสอดคล้องกับการแก้ไขปัญหาการกำจัดขยะมูลฝอย	3.48	0.70	ค่อนข้างสูง
5. มีมาตรการการติดตามผลและประเมินผลในการนำนโยบายการกำจัดขยะมูลฝอยของกรุงเทพมหานครไปปฏิบัติ	3.52	0.64	ค่อนข้างสูง
รวม	3.53	0.72	ค่อนข้างสูง

จากตาราง 2 พบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการนำนโยบายการกำจัดขยะมูลฝอยไปปฏิบัติ ด้านความชัดเจนของนโยบาย โดยรวมอยู่ในระดับค่อนข้างสูง ($\bar{X} = 3.53$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า นโยบายการกำจัดขยะมูลฝอยของกรุงเทพมหานครสามารถนำไปปฏิบัติได้เป็นอย่างดี มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 3.63$) รองลงมาคือ นโยบายการกำจัดขยะมูลฝอยของกรุงเทพมหานครมีวัตถุประสงค์ชัดเจน ($\bar{X} = 3.56$) มีมาตรการติดตามผลและประเมินผลในการ นำนโยบายการกำจัดขยะมูลฝอยของกรุงเทพมหานครไปปฏิบัติ ($\bar{X} = 3.52$) ความเข้าใจในนโยบายการกำจัดขยะมูลฝอยของกรุงเทพมหานคร และนโยบายการกำจัดขยะมูลฝอยของกรุงเทพมหานคร จัดตั้งขึ้นสอดคล้องกับการแก้ไขปัญหาการกำจัดขยะมูลฝอย ($\bar{X} = 3.48$) ตามลำดับ

ตาราง 3 แสดงข้อมูลปัจจัยที่มีผลต่อการนำนโยบายการกำจัดขยะมูลฝอยไปปฏิบัติ
ด้านลักษณะของหน่วยงาน

ลักษณะของหน่วยงาน (X_2)	$\bar{X}$	S.D.	การแปลผล
1. สายการบังคับบัญชาในด้านการรักษาความ สะอาดมีความเหมาะสม	3.74	071	ค่อนข้างสูง
2. การดำเนินงานกำจัดขยะมูลฝอยได้รับการ ประสานงานระหว่างหน่วยงานของ กรุงเทพมหานครเป็นอย่างดี	3.52	058	ค่อนข้างสูง
3. มีการกำหนดหน้าที่ขอบเขตงานและการจัดทำ แผนปฏิบัติงานครอบคลุมทุกหน่วยงาน	3.70	061	ค่อนข้างสูง
4. มีการปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสมกับ สถานการณ์ต่างๆ ที่เปลี่ยนไป	3.44	058	ค่อนข้างสูง
5. มีการกำหนดผู้รับผิดชอบรวมทั้งมีการ กำหนดวิธีการติดตามผลไว้อย่างชัดเจน	3.41	057	ค่อนข้างสูง
รวม	3.56	0.62	ค่อนข้างสูง

จากตาราง 3 พบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการนำนโยบายการกำจัดขยะมูลฝอยไปปฏิบัติ
ด้านลักษณะของหน่วยงาน โดยรวมอยู่ในระดับค่อนข้างสูง ($\bar{X}= 3.56$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ
พบว่า สายการบังคับบัญชาในด้านการรักษาความสะอาดมีความเหมาะสม มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X}=$
3.74) รองลงมาคือ มีการกำหนดหน้าที่ขอบเขตงานและการจัดทำแผนปฏิบัติงานครอบคลุมทุก
หน่วยงาน ($\bar{X}= 3.70$) การดำเนินงานกำจัดขยะมูลฝอยได้รับการประสานงานระหว่างหน่วยงาน
ของกรุงเทพมหานครเป็นอย่างดี ($\bar{X}= 3.52$) มีการปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสมกับสถานการณ์
ต่างๆ ที่เปลี่ยนไป ($\bar{X}= 3.44$) และ มีการกำหนดผู้รับผิดชอบรวมทั้งมีการกำหนดวิธีการติดตาม
ผลไว้อย่างชัดเจน ($\bar{X}= 3.41$) ตามลำดับ

ตาราง 4 แสดงข้อมูลปัจจัยที่มีผลต่อการนำนโยบายการกำจัดขยะมูลฝอยไปปฏิบัติ ด้านปัจจัย
ทรัพยากร

คุณสมบัติของผู้นำนโยบายไปปฏิบัติ (X_3)	$\bar{X}$	S.D.	การแปลผล
1. เจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานมีความรู้ความเข้าใจใน ระเบียบการกำจัดขยะมูลฝอย	3.52	0.64	ค่อนข้างสูง
2. เจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานด้านกำจัดขยะมูลฝอยมีความ ตั้งใจจริงในการให้บริการแก่ประชาชน	3.56	0.58	ค่อนข้างสูง
3. เจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานด้านกำจัดขยะมูลฝอยมีการ พัฒนาการระบบการทำงาน	3.52	0.64	ค่อนข้างสูง
4. เจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานด้านกำจัดขยะมูลฝอยมีความ รับผิดชอบในหน้าที่ของตนเอง	3.78	0.70	ค่อนข้างสูง
5. เจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานด้านกำจัดขยะมูล ฝอยมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี	3.56	0.58	ค่อนข้างสูง
รวม	3.59	0.63	ค่อนข้างสูง

จากตาราง 4 พบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการนำนโยบายการกำจัดขยะมูลฝอยไปปฏิบัติ
ด้านปัจจัยด้านทรัพยากร โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}= 3.12$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ
พบว่า หน่วยงานมีอุปกรณ์ในการกำจัดขยะมูลฝอยที่มีคุณภาพ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X}= 3.22$)
รองลงมาคือ มีการบำรุงดูแลอุปกรณ์ในการกำจัดขยะมูลฝอยให้พร้อมใช้งาน ($\bar{X}= 3.19$)
กรุงเทพมหานครได้จัดสรรงบประมาณในด้านการกำจัดขยะมูลฝอยอย่างเพียงพอ และบุคลากร
ด้านการกำจัดขยะมูลฝอยมีเพียงพอในการปฏิบัติงาน ($\bar{X}= 3.07$) และ วัสดุอุปกรณ์ในการกำจัด
ขยะมูลฝอยมีเพียงพอในการปฏิบัติงาน ($\bar{X}= 3.04$) ตามลำดับ

ตาราง 5 แสดงข้อมูลปัจจัยที่มีผลต่อการนำนโยบายการกำจัดขยะมูลฝอยไปปฏิบัติ
ด้านคุณสมบัติของผู้นำนโยบายไปปฏิบัติ

ปัจจัยด้านทรัพยากร (X_4)	$\bar{X}$	S.D.	การแปลผล
1. กรุงเทพมหานครได้จัดสรรงบประมาณในด้านการกำจัดขยะมูลฝอยอย่างเพียงพอ	3.07	0.62	ปานกลาง
2. บุคลากรด้านการกำจัดขยะมูลฝอยมีเพียงพอในการปฏิบัติงาน	3.07	0.68	ปานกลาง
3. วัสดุอุปกรณ์ในการกำจัดขยะมูลฝอยมีเพียงพอในการปฏิบัติงาน	3.04	0.81	ปานกลาง
4. มีการบำรุงดูแลอุปกรณ์ในการกำจัดขยะมูลฝอยให้พร้อมใช้งาน	3.19	0.74	ปานกลาง
5. หน่วยงานมีอุปกรณ์ในการกำจัดขยะมูลฝอยที่มีคุณภาพ	3.22	0.75	ปานกลาง
รวม	3.12	0.71	ปานกลาง

จากตาราง 5 พบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการนำนโยบายการกำจัดขยะมูลฝอยไปปฏิบัติด้านคุณสมบัติของผู้นำนโยบายไปปฏิบัติ โดยรวมอยู่ในระดับค่อนข้างสูง ($\bar{X} = 3.59$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานด้านกำจัดขยะมูลฝอยมีความรับผิดชอบในหน้าที่ตนเองมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 3.78$) รองลงมาคือ เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานด้านกำจัดขยะมูลฝอยมีความตั้งใจจริงในการให้บริการแก่ประชาชน และเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานด้านกำจัดขยะมูลฝอยมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี ($\bar{X} = 3.56$) เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานมีความรู้ความเข้าใจในระเบียบการกำจัดขยะมูลฝอย และเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานด้านกำจัดขยะมูลฝอยมีการพัฒนาการระบบการทำงาน ($\bar{X} = 3.52$) ตามลำดับ

ตาราง 6 แสดงข้อมูลปัจจัยที่มีผลต่อการนำนโยบายการกำจัดขยะมูลฝอยไปปฏิบัติ
ด้านการมีส่วนร่วมของประชาชน

การมีส่วนร่วมของประชาชน (X_5)	$\bar{X}$	S.D.	การแปลผล
1. หน่วยงานเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม ในการวางแผนแก้ไขปัญหามลพิษที่เกิดขึ้น	3.07	0.96	ปานกลาง
2. ประชาชนทิ้งขยะมูลฝอยในที่หน่วยงานจัดเตรียมให้	2.78	0.80	ปานกลาง
3. ประชาชนมีการคัดแยกขยะก่อนนำมาทิ้ง	2.41	0.75	ค่อนข้างต่ำ
4. ประชาชนมีการชำระค่าธรรมเนียมเก็บขยะมูลฝอย อย่างสม่ำเสมอและตรงเวลา	3.33	0.48	ปานกลาง
5. ประชาชนให้ความร่วมมือทิ้งขยะมูลฝอยตามเวลาที่ กำหนด คือ 18.00 – 05.00 น.	2.70	0.95	ปานกลาง
รวม	2.98	0.86	ปานกลาง

จากตาราง 6 พบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการนำนโยบายการกำจัดขยะมูลฝอยไปปฏิบัติด้านการมีส่วนร่วมของประชาชน โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}= 2.98$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ประชาชนมีการชำระค่าธรรมเนียมเก็บขยะมูลฝอยอย่างสม่ำเสมอและตรงเวลา มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X}= 3.33$) รองลงมาคือ หน่วยงานเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผนแก้ไขปัญหามลพิษที่เกิดขึ้น ($\bar{X}= 3.07$) ประชาชนทิ้งขยะมูลฝอยในที่หน่วยงานจัดเตรียมให้ ($\bar{X}= 2.78$) ประชาชนให้ความร่วมมือทิ้งขยะมูลฝอยตามเวลาที่กำหนด คือ 18.00 – 05.00 น. ($\bar{X}= 2.70$) และประชาชนมีการคัดแยกขยะก่อนนำมาทิ้ง ($\bar{X}= 2.41$) ตามลำดับ

ตาราง 7 แสดงข้อมูลผลของการนำนโยบายการจัดขยะมูลฝอยไปปฏิบัติ

การนำนโยบายการจัดขยะมูลฝอยไปปฏิบัติ (Y)	$\bar{X}$	S.D.	การแปลผล
1. นโยบายการจัดขยะมูลฝอยทำให้กรุงเทพมหานคร เป็นเมืองสะอาด	3.52	0.64	ค่อนข้างสูง
2. การนำนโยบายการจัดขยะมูลฝอยไปปฏิบัติ ทำให้ประชาชนมีอากาศบริสุทธิ์ปราศจากมลพิษ	3.56	0.58	ค่อนข้างสูง
3. การนำนโยบายการจัดขยะมูลฝอยไปปฏิบัติทำ ให้กรุงเทพมหานครประหยัดงบประมาณในการ ทำลายขยะมูลฝอย	3.33	0.48	ปานกลาง
4. นโยบายการจัดขยะมูลฝอยทำให้กรุงเทพมหานคร ลดปริมาณขยะมูลฝอยได้ปีละ 10%	3.07	0.68	ปานกลาง
5. นโยบายการจัดขยะมูลฝอยทำให้กรุงเทพมหานคร เป็นเมืองที่น่าอยู่	3.56	0.75	ค่อนข้างสูง
รวม	3.41	0.71	ค่อนข้างสูง

จากตาราง 7 พบว่า ผลของการนำนโยบายการจัดขยะมูลฝอยไปปฏิบัติ โดยรวมประสบความสำเร็จอยู่ในระดับค่อนข้างสูง ($\bar{X} = 3.41$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า การนำนโยบายการจัดขยะมูลฝอยไปปฏิบัติทำให้ประชาชนมีอากาศบริสุทธิ์ปราศจากมลพิษและนโยบายการจัดขยะมูลฝอยทำให้กรุงเทพมหานคร เป็นเมืองที่น่าอยู่ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 3.56$) รองลงมาคือ นโยบายการจัดขยะมูลฝอยทำให้กรุงเทพมหานคร เป็นเมืองสะอาด ($\bar{X} = 3.52$) การนำนโยบายการจัดขยะมูลฝอยไปปฏิบัติทำให้กรุงเทพมหานครประหยัดงบประมาณในการทำลายขยะมูลฝอย ($\bar{X} = 3.33$) และนโยบายการจัดขยะมูลฝอยทำให้กรุงเทพมหานคร ลดปริมาณขยะมูลฝอยได้ปีละ 10% ($\bar{X} = 3.07$) ตามลำดับ

ส่วนที่ 3 การทดสอบสมมติฐานในส่วนของผู้จำหน่ายที่

ผลการวิเคราะห์เพื่อค้นหาตัวพยากรณ์ที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการนำนโยบายการกำจัดขยะมูลฝอยไปปฏิบัติ (Stepwise - Multiple Regression Analysis) ดังแสดงในตาราง 8

ตาราง 8 แสดงการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุของตัวแปรที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการนำนโยบายการกำจัดขยะมูลฝอยไปปฏิบัติ

Model	ความสำเร็จในการนำนโยบายการกำจัดขยะมูลฝอยไปปฏิบัติ					
	B	SE(b)	Beta	t	Sig	
- ค่าคงที่ (Constant)	.905	.326		2.778*	.010	
- คุณสมบัติของผู้จำหน่ายไปปฏิบัติ (X ₃)	.429	.104	.526	4.107**	.000	
- ปัจจัยด้านทรัพยากร (X ₄)	.310	.090	.441	3.447**	.002	
	R	R ²	Adjust R ²	SE(est.)	F	Sig.
	.851	.723	.700	.21141	31.39**	.000

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 8 ผลการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุของตัวแปรที่ใช้ทำนายความสำเร็จในการนำนโยบายการกำจัดขยะมูลฝอยไปปฏิบัติ พบว่า คุณสมบัติของผู้จำหน่ายไปปฏิบัติ (X₃) และปัจจัยด้านทรัพยากร (X₄) สามารถใช้ทำนายความสำเร็จในการนำนโยบายการกำจัดขยะมูลฝอยไปปฏิบัติได้ คิดเป็นร้อยละ 70.00 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่ายังมีปัจจัยในด้านอื่นอีกร้อยละ 30.00 ที่มีผลต่อความสำเร็จในการนำนโยบายการกำจัดขยะมูลฝอยไปปฏิบัติ และมีความคลาดเคลื่อนในการนำนโยบายการกำจัดขยะมูลฝอยไปปฏิบัติเท่ากับ .21141 และสามารถนำมาเขียนสมการถดถอยเชิงพหุได้ดังนี้

ความสำเร็จในการนำนโยบายการกำจัดขยะมูลฝอยไปปฏิบัติ = .526 คุณสมบัติของผู้จำหน่ายไปปฏิบัติ (X₃) + .441 ปัจจัยด้านทรัพยากร (X₄)

ส่วนที่ 4 การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของประชาชนที่ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ต่อเดือน วิเคราะห์โดยการหาค่าร้อยละ ดังแสดงในตาราง 9 ตาราง 9 แสดงจำนวน (ความถี่) และร้อยละของของประชาชนที่ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ต่อเดือน

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน (คน)	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	173	43.80
หญิง	222	56.20
รวม	395	100.0
อายุ		
20 - 30 ปี	81	20.51
31 - 40 ปี	108	27.34
41 - 50 ปี	153	38.73
51 ปีขึ้นไป	53	13.42
รวม	395	100.00
ระดับการศึกษา		
ต่ำกว่าปริญญาตรี	174	44.05
ปริญญาตรี	196	49.62
สูงกว่าปริญญาตรี	25	6.33
รวม	395	100.00
อาชีพ		
พนักงานบริษัทเอกชน	66	16.71
ข้าราชการและพนักงานรัฐวิสาหกิจ	36	9.11
ธุรกิจส่วนตัว	118	29.87
รับจ้าง/บริการ	53	13.42
ค้าขาย	88	22.28
อื่นๆ	34	8.61
รวม	395	100.00
รายได้		
ต่ำกว่า 10,000 บาท	70	17.72
10,000 - 50,000 บาท	201	50.89
50,001 - 100,000 บาท	124	31.39
รวม	395	100.00

จากตาราง 9 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของประชาชนที่ตอบแบบสอบถาม จำนวนทั้งหมด 395 คน สามารถอธิบายได้ดังนี้

เพศ ประชาชนที่ตอบแบบสอบถามเป็นเพศหญิง มีจำนวน 222 คน คิดเป็นร้อยละ 56.20 และเป็นเพศชาย มีจำนวน 173 คน คิดเป็นร้อยละ 43.80

อายุ ประชาชนที่ตอบแบบสอบถามส่วนมากมีอายุอยู่ระหว่าง 41 – 50 ปี มีจำนวน 153 คน คิดเป็นร้อยละ 38.73 รองลงมามีอายุ 31 – 40 ปี มีจำนวน 108 คน คิดเป็นร้อยละ 27.34 อายุ 20 - 30 ปี มีจำนวน 81 คน คิดเป็นร้อยละ 20.51 และ มีอายุ 51 ปีขึ้นไป มีจำนวน 53 คน คิดเป็นร้อยละ 13.42

ระดับการศึกษา ประชาชนที่ตอบแบบสอบถามส่วนมากมีระดับการศึกษาปริญญาตรี มีจำนวน 196 คน คิดเป็นร้อยละ 49.62 รองลงมามีระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี มีจำนวน 174 คน คิดเป็นร้อยละ 44.05 และ มีระดับการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี มีจำนวน 25 คน คิดเป็นร้อยละ 6.33

อาชีพ ประชาชนที่ตอบแบบสอบถามส่วนมากมีอาชีพธุรกิจส่วนตัว มีจำนวน 118 คน คิดเป็นร้อยละ 29.87 รองลงมามีอาชีพค้าขาย มีจำนวน 88 คน คิดเป็นร้อยละ 22.28 อาชีพพนักงานบริษัทเอกชน มีจำนวน 66 คน คิดเป็นร้อยละ 16.71 รับจ้าง/บริการ มีจำนวน 53 คน คิดเป็นร้อยละ 13.42 ข้าราชการและพนักงานรัฐวิสาหกิจ มีจำนวน 36 คน คิดเป็นร้อยละ 9.11 และอาชีพอื่นๆ มีจำนวน 34 คน คิดเป็นร้อยละ 8.61

รายได้ต่อเดือน ประชาชนที่ตอบแบบสอบถามส่วนมากมีรายได้ต่อเดือนอยู่ระหว่าง 10,000 – 50,000 บาท มีจำนวน 201 คน คิดเป็นร้อยละ 50.89 รองลงมามีรายได้ต่อเดือน 50,001 – 100,000 บาท มีจำนวน 124 คน คิดเป็นร้อยละ 31.39 และมีรายได้ต่อเดือนต่ำกว่า 10,000 บาท มีจำนวน 70 คน คิดเป็นร้อยละ 17.72

ส่วนที่ 5 การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อนโยบายการจัดขยะมูลฝอย ได้แก่ กรุงเทพมหานครเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาขยะมูลฝอย (A_1) การทิ้งขยะมูลฝอยในที่กรุงเทพมหานครจัดเตรียมให้ (A_2) การคัดแยกขยะก่อนนำมาทิ้ง (A_3) การชำระค่าธรรมเนียมเก็บขยะมูลฝอยอย่างสม่ำเสมอและตรงเวลา (A_4) การให้ความร่วมมือทิ้งขยะมูลฝอยตามเวลาที่กำหนดคือ 18.00 – 05.00 น. (A_5) ผลการนำนโยบายการจัดขยะมูลฝอยไปปฏิบัติ (สำหรับประชาชน) (B) ดังแสดงในตาราง 10

ตาราง 10 แสดงข้อมูลการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อนโยบายการจัดขยะมูลฝอย

การมีส่วนร่วมของประชาชน	$\bar{X}$	S.D.	การแปลผล
1. กรุงเทพมหานครเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการแก้ไข ปัญหาขยะมูลฝอย (A_1)	3.02	1.02	ปานกลาง
2. การทิ้งขยะมูลฝอยในที่กรุงเทพมหานครจัดเตรียมให้ (A_2)	3.25	0.94	ปานกลาง
3. การคัดแยกขยะก่อนนำมาทิ้ง (A_3)	2.41	1.04	ปานกลาง
4. การชำระค่าธรรมเนียมเก็บขยะมูลฝอยอย่างสม่ำเสมอและตรงเวลา (A_4)	3.25	0.97	ค่อนข้างต่ำ
5. การให้ความร่วมมือทิ้งขยะมูลฝอยตามเวลาที่กำหนดคือ 18.00 – 05.00 น. (A_5)	3.04	0.98	ปานกลาง
รวม	2.99	1.04	ปานกลาง

จากตาราง 10 พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อนโยบายการจัดขยะมูลฝอยโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.99$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า การทิ้งขยะมูลฝอยในที่กรุงเทพมหานครจัดเตรียมให้ และการชำระค่าธรรมเนียมเก็บขยะมูลฝอยอย่างสม่ำเสมอและตรงเวลา มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 3.25$) รองลงมาคือ การให้ความร่วมมือทิ้งขยะมูลฝอยตามเวลาที่กำหนดคือ 18.00 – 05.00 น. ($\bar{X} = 3.04$) การเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาขยะมูลฝอย ($\bar{X} = 3.02$) และการคัดแยกขยะก่อนนำมาทิ้ง ($\bar{X} = 2.41$) ตามลำดับ

ตาราง 11 แสดงข้อมูลผลของการนำนโยบายการจัดขยะมูลฝอยไปปฏิบัติ (B)

การนำนโยบายการจัดขยะมูลฝอยไปปฏิบัติ (B)	$\bar{X}$	S.D.	การแปลผล
1.การนำนโยบายการจัดขยะมูลฝอยไปปฏิบัติทำให้ ไม่มีขยะตกค้างในที่สาธารณะหรือหน้าบ้านท่าน	3.33	0.93	ปานกลาง
2. การนำนโยบายการจัดขยะมูลฝอยไปปฏิบัติทำให้ กรุงเทพมหานครมีขยะมูลฝอยลดลง	3.32	0.87	ปานกลาง
3. การนำนโยบายการจัดขยะมูลฝอยไปปฏิบัติทำให้ กรุงเทพมหานครเป็นเมืองสะอาด	3.46	0.86	ค่อนข้างสูง
4. การนำนโยบายการจัดขยะมูลฝอยไปปฏิบัติทำให้ ประชาชนมีอากาศบริสุทธิ์ปราศจากมลพิษ	3.32	0.96	ปานกลาง
5. การนำนโยบายการจัดขยะมูลฝอยไปปฏิบัติทำให้ กรุงเทพมหานครเป็นเมืองน่าอยู่	3.56	0.91	ค่อนข้างสูง
รวม	3.40	0.91	ปานกลาง

จากตาราง 11 พบว่า ผลของการนำนโยบายการจัดขยะมูลฝอยไปปฏิบัติ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}= 3.40$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า การนำนโยบายการจัดขยะมูลฝอยไปปฏิบัติทำให้กรุงเทพมหานครเป็นเมืองน่าอยู่ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X}= 3.56$) รองลงมา คือ การนำนโยบายการจัดขยะมูลฝอยไปปฏิบัติทำให้กรุงเทพมหานครเป็นเมืองสะอาด ($\bar{X}= 3.46$) การนำนโยบายการจัดขยะมูลฝอยไปปฏิบัติทำให้ไม่มีขยะตกค้างในที่สาธารณะหรือหน้าบ้านท่าน ($\bar{X}= 3.33$) การนำนโยบายการจัดขยะมูลฝอยไปปฏิบัติทำให้กรุงเทพมหานครมีขยะมูลฝอยลดลง และการนำนโยบายการจัดขยะมูลฝอยไปปฏิบัติทำให้ประชาชนมีอากาศบริสุทธิ์ปราศจากมลพิษ ($\bar{X}= 3.32$) ตามลำดับ

ส่วนที่ 6 การทดสอบสมมติฐานในส่วนของผู้ประชาชน

ผลการเปรียบเทียบผลการนำนโยบายการกำจัดขยะมูลฝอยไปปฏิบัติ จำแนกตาม เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ต่อเดือน ดังแสดงในตาราง 12 – 16

ตาราง 12 ผลการเปรียบเทียบผลการนำนโยบายการกำจัดขยะมูลฝอยไปปฏิบัติ จำแนกตาม เพศ

เพศ	N	$\bar{X}$	S.D.	t	p
ชาย	173	3.40	0.74	.108	.914
หญิง	222	3.39	0.71		

จากตาราง 12 แสดงว่า ประชาชนที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการนำนโยบายการกำจัดขยะมูลฝอยไปปฏิบัติ แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตาราง 13 ผลการเปรียบเทียบผลการนำนโยบายการกำจัดขยะมูลฝอยไปปฏิบัติ จำแนกตาม อายุ

ตัวแปรที่ศึกษา	แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	p
การนำนโยบายการกำจัดขยะมูลฝอยไปปฏิบัติ	ระหว่างกลุ่ม	3	2.117	.706	1.345	.259
	ภายในกลุ่ม	391	205.083	.525		
	รวม	394	207.200			

จากตาราง 13 แสดงว่า ประชาชนที่มีอายุต่างกันมีความคิดเห็นต่อการนำนโยบายการกำจัดขยะมูลฝอยไปปฏิบัติ แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตาราง 14 ผลการเปรียบเทียบผลการนำนโยบายการกำจัดขยะมูลฝอยไปปฏิบัติ จำแนกตามระดับการศึกษา

ตัวแปรที่ศึกษา	แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	p
การมีส่วนร่วมของประชาชน	ระหว่างกลุ่ม	2	.046	.023	.043	.958
ต่อนโยบายกำจัดขยะมูลฝอย	ภายในกลุ่ม	392	207.154	.528		
	รวม	394	207.200			

จากตาราง 14 แสดงว่า ประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการนำนโยบายการกำจัดขยะมูลฝอยไปปฏิบัติ แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตาราง 15 ผลการเปรียบเทียบผลการนำนโยบายการกำจัดขยะมูลฝอยไปปฏิบัติ จำแนกตามอาชีพ

ตัวแปรที่ศึกษา	แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	p
การมีส่วนร่วมของประชาชน	ระหว่างกลุ่ม	5	3.973	.795	1.521	.182
ต่อนโยบายกำจัดขยะมูลฝอย	ภายในกลุ่ม	389	203.226	.522		
	รวม	394	207.200			

จากตาราง 15 แสดงว่า ประชาชนที่มีอาชีพต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการนำนโยบายการกำจัดขยะมูลฝอยไปปฏิบัติ แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตาราง 16 ผลการเปรียบเทียบผลการนำนโยบายการกำจัดขยะมูลฝอยไปปฏิบัติ จำแนกตามรายได้ต่อเดือน

ตัวแปรที่ศึกษา	แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	p
การมีส่วนร่วมของประชาชน	ระหว่างกลุ่ม	2	3.031	1.516	2.910	.056
ต่อนโยบายกำจัดขยะมูลฝอย	ภายในกลุ่ม	392	204.168	.521		
	รวม	394	207.200			

จากตาราง 16 แสดงว่า ประชาชนที่มีรายได้ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการนำนโยบายการกำจัดขยะมูลฝอยไปปฏิบัติ แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตาราง 17 แสดงการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุของตัวแปรที่ส่งผลต่อการนำนโยบายการกำจัดขยะมูลฝอยไปปฏิบัติ

Model	ผลการนำนโยบายการกำจัดขยะมูลฝอยไปปฏิบัติ					
	B	SE(b)	Beta	t	Sig	
- ค่าคงที่ (Constant)	1.781	.153		11.659**	.000	
- การทิ้งขยะมูลฝอยในที่กรุงเทพมหานครจัดเตรียมให้ (A ₂)	.141	.039	.183	3.631**	.000	
- การให้ความร่วมมือทิ้งขยะมูลฝอยตามเวลาที่กำหนดคือ 18.00 – 05.00 น. (A ₅)	.110	.040	.148	2.775**	.006	
- การคัดแยกขยะก่อนนำมาทิ้ง (A ₃)	.096	.037	.138	2.596*	.010	
- กรุงเทพมหานครเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วม ในการแก้ไขปัญหาขยะมูลฝอย (A ₁)	.096	.036	.135	2.674**	.008	
- การชำระค่าธรรมเนียมเก็บขยะมูลฝอยอย่างสม่ำเสมอและตรงเวลา (A ₄)	.094	.039	.126	2.401*	.017	
	R	R ²	Adjust R ²	SE(est.)	F	Sig.
	.504	.254	.244	.63048	26.451**	.000

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 17 ผลการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุของตัวแปรที่ใช้ทำนายผลการนำนโยบายการจัดขยะมูลฝอยไปปฏิบัติพบว่า การทิ้งขยะมูลฝอยในที่กรุงเทพมหานครจัดเตรียมให้ (A_2) การให้ความร่วมมือทิ้งขยะมูลฝอยตามเวลาที่กำหนดคือ 18.00 – 05.00 น. (A_5) การคัดแยกขยะก่อนนำมาทิ้ง (A_3) การเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาขยะมูลฝอย (A_1) และการชำระค่าธรรมเนียมเก็บขยะมูลฝอยอย่างสม่ำเสมอและตรงเวลา (A_4) สามารถใช้ทำนายผลการนำนโยบายการจัดขยะมูลฝอยไปปฏิบัติได้ คิดเป็นร้อยละ 24.4 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่ายังมีปัจจัยในด้านอื่นอีกร้อยละ 75.6 ที่มีผลต่อการนำนโยบายการจัดขยะมูลฝอยไปปฏิบัติ และมีความคลาดเคลื่อนในการนำนโยบายการจัดขยะมูลฝอยไปปฏิบัติเท่ากับ .63048 และสามารถนำมาเขียนสมการถดถอยเชิงพหุ ได้ดังนี้

ผลการนำนโยบายการจัดขยะมูลฝอยไปปฏิบัติ = .141 การทิ้งขยะมูลฝอยในที่กรุงเทพมหานครจัดเตรียมให้ (A_2) + .110 การให้ความร่วมมือทิ้งขยะมูลฝอยตามเวลาที่กำหนดคือ 18.00 – 05.00 น. (A_5) + .096 การคัดแยกขยะก่อนนำมาทิ้ง (A_3) + .096 การเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาขยะมูลฝอย (A_1) + .094 การชำระค่าธรรมเนียมเก็บขยะมูลฝอยอย่างสม่ำเสมอและตรงเวลา (A_4)

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง “ การนำนโยบายการกำจัดขยะมูลฝอยไปปฏิบัติ : ศึกษาเฉพาะกรณี เขตสัมพันธวงศ์ กรุงเทพมหานคร ” นี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลการนำนโยบายการกำจัดขยะมูลฝอยไปปฏิบัติที่เกิดขึ้นกับประชาชนและเจ้าหน้าที่เขตสัมพันธวงศ์ กรุงเทพมหานคร และเพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการนำนโยบายการกำจัดขยะมูลฝอยไปปฏิบัติ โดยมีสมมติฐานในการวิจัย คือ (1) ผลการนำนโยบายการกำจัดขยะมูลฝอยในเขตสัมพันธวงศ์ กรุงเทพมหานคร มีแนวโน้มที่ดี (2) ความแตกต่างของปัจจัยส่วนบุคคลในด้านสถานภาพ รายได้ และอาชีพมีความสัมพันธ์ต่อผลการนำนโยบายการกำจัดขยะมูลฝอยไปปฏิบัติ และ (3) ความชัดเจนของนโยบาย ลักษณะของหน่วยงาน คุณสมบัติของผู้นำนโยบายไปปฏิบัติ ปัจจัยด้านทรัพยากร และการมีส่วนร่วมของประชาชนมีอิทธิพลต่อผลการนำนโยบายการกำจัดขยะมูลฝอยไปปฏิบัติ

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม ซึ่งมีลักษณะคำถามเป็นแบบปลายปิด (Closed – ended Questionnaire) และปลายเปิด (Open – ended Questionnaire) เพื่อให้ผู้ตอบได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหา และข้อเสนอแนะ เพื่อเป็นแนวทางในการแก้ไขปัญหาได้อย่างเสรี

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาคือ ประชาชนในเขตสัมพันธวงศ์ทั้งหมด จำนวน 31,197 คน มาคำนวณตามสูตรของยามาเน จะได้ขนาดกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 395 คน และเจ้าหน้าที่ของฝ่ายรักษาความสะอาดและสวนสาธารณะ จำนวน 27 คน รวมทั้งสิ้น 422 คน

สำหรับเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาวิจัย คือ แบบสอบถามในการเก็บรวบรวมข้อมูล โปรแกรม SPSS for Window เพื่อหาค่าร้อยละ, ค่าเฉลี่ย, ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน, ทดสอบค่าที (t-test), วิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One – way ANOVA) และการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณโดยวิธี Stepwise Multiple Regression Analysis

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัยสรุปได้ ดังนี้

1. ปัจจัยที่มีผลต่อการนำนโยบายการกำจัดขยะมูลฝอยไปปฏิบัติ ด้านความชัดเจนของนโยบาย โดยรวมอยู่ในระดับค่อนข้างสูง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า นโยบายการกำจัดขยะมูลฝอยของกรุงเทพมหานครสามารถนำไปปฏิบัติได้เป็นอย่างดี มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือนโยบายการกำจัดขยะมูลฝอยของกรุงเทพมหานครมีวัตถุประสงค์ชัดเจน มีมาตรการการติดตามผล และประเมินผลในการนำนโยบายการกำจัดขยะมูลฝอยของกรุงเทพมหานครไปปฏิบัติ ความ

เข้าใจในนโยบายการกำจัดขยะมูลฝอยของกรุงเทพมหานคร และนโยบายการกำจัดขยะมูลฝอยของกรุงเทพมหานครจัดตั้งขึ้นสอดคล้องกับการแก้ไขปัญหาการกำจัดขยะมูลฝอย ตามลำดับ

2. ปัจจัยที่มีผลต่อการนำนโยบายการกำจัดขยะมูลฝอยไปปฏิบัติ ด้านลักษณะของหน่วยงาน โดยรวมอยู่ในระดับค่อนข้างสูง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า สายการบังคับบัญชาในด้านการรักษาความสะอาดมีความเหมาะสม มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ มีการกำหนดหน้าที่ขอบเขตงานและการจัดทำแผนปฏิบัติงานครอบคลุมทุกหน่วยงาน การดำเนินงานกำจัดขยะมูลฝอยได้รับการประสานงานระหว่างหน่วยงานของกรุงเทพมหานครเป็นอย่างดี มีการปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสมกับสถานการณ์ต่างๆ ที่เปลี่ยนไป และ มีการกำหนดผู้รับผิดชอบรวมทั้งมีการกำหนดวิธีการติดตามผลไว้อย่างชัดเจน ตามลำดับ

3. ปัจจัยที่มีผลต่อการนำนโยบายการกำจัดขยะมูลฝอยไปปฏิบัติ ด้านปัจจัยด้านทรัพยากร โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า หน่วยงานมีอุปกรณ์ในการกำจัดขยะมูลฝอยที่มีคุณภาพ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ มีการบำรุงดูแลอุปกรณ์ในการกำจัดขยะมูลฝอยให้พร้อมใช้งาน กรุงเทพมหานครได้จัดสรรงบประมาณในด้านการกำจัดขยะมูลฝอยอย่างเพียงพอ และบุคลากรด้านการกำจัดขยะมูลฝอยมีเพียงพอในการปฏิบัติงาน และวัสดุอุปกรณ์ในการกำจัดขยะมูลฝอยมีเพียงพอในการปฏิบัติงาน ตามลำดับ

4. ปัจจัยที่มีผลต่อการนำนโยบายการกำจัดขยะมูลฝอยไปปฏิบัติ ด้านคุณสมบัติของผู้นำนโยบายไปปฏิบัติ โดยรวมอยู่ในระดับค่อนข้างสูง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานด้านกำจัดขยะมูลฝอยมีความรับผิดชอบในหน้าที่ตนเอง มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานด้านกำจัดขยะมูลฝอยมีความตั้งใจจริงในการให้บริการแก่ประชาชน และเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานด้านกำจัดขยะมูลฝอยมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานมีความรู้ความเข้าใจในระเบียบการกำจัดขยะมูลฝอย และเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานด้านกำจัดขยะมูลฝอยมีการพัฒนาการระบบการทำงาน ตามลำดับ

5. ปัจจัยที่มีผลต่อการนำนโยบายการกำจัดขยะมูลฝอยไปปฏิบัติ ด้านการมีส่วนร่วมของประชาชน โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ประชาชนมีการชำระค่าธรรมเนียมเก็บขยะมูลฝอยอย่างสม่ำเสมอและตรงเวลา มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ หน่วยงานเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผนแก้ไขปัญหามลพิษมูลฝอยที่เกิดขึ้น ประชาชนทิ้งขยะมูลฝอยในที่หน่วยงานจัดเตรียมให้ ประชาชนให้ความร่วมมือทิ้งขยะมูลฝอยตามเวลาที่กำหนด คือ 18.00 – 05.00 น. และประชาชนมีการคัดแยกขยะก่อนนำมาทิ้งตามลำดับ

6. ผลของการนำนโยบายการกำจัดขยะมูลฝอยไปปฏิบัติ โดยรวมประสบความสำเร็จอยู่ในระดับค่อนข้างสูง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า การนำนโยบายการกำจัดขยะมูลฝอยไปปฏิบัติทำให้ประชาชนมีอากาศบริสุทธิ์ปราศจากมลพิษและนโยบายการกำจัดขยะมูลฝอยทำให้กรุงเทพมหานคร เป็นเมืองที่น่าอยู่ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ นโยบายการกำจัดขยะมูลฝอยทำให้กรุงเทพมหานครเป็นเมืองสะอาด การนำนโยบายการกำจัดขยะมูลฝอยไปปฏิบัติทำให้กรุงเทพมหานครประหยัดงบประมาณในการทำลายขยะมูลฝอยและนโยบายการกำจัดขยะมูลฝอยทำให้กรุงเทพมหานคร ลดปริมาณขยะมูลฝอยได้ปีละ 10% ตามลำดับ

7. ผลการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุของตัวแปรที่ใช้ทำนายความสำเร็จในการนำนโยบายการกำจัดขยะมูลฝอยไปปฏิบัติ พบว่า คุณสมบัติของผู้นำนโยบายไปปฏิบัติ (X_3) และปัจจัยด้านทรัพยากร (X_4) สามารถใช้ทำนายความสำเร็จในการนำนโยบายการกำจัดขยะมูลฝอยไปปฏิบัติได้ คิดเป็นร้อยละ 70.00 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่ายังมีปัจจัยในด้านอื่นอีกร้อยละ 30.00 ที่มีผลต่อความสำเร็จในการนำนโยบายการกำจัดขยะมูลฝอยไปปฏิบัติ และมีความคลาดเคลื่อนในการนำนโยบายการกำจัดขยะมูลฝอยไปปฏิบัติ เท่ากับ .21141 และสามารถนำมาเขียนสมการถดถอยเชิงพหุได้ดังนี้

ความสำเร็จในการนำนโยบายการกำจัดขยะมูลฝอยไปปฏิบัติ = .526 คุณสมบัติของผู้นำนโยบายไปปฏิบัติ (X_3) + .441 ปัจจัยด้านทรัพยากร (X_4)

8. การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อนโยบายการกำจัดขยะมูลฝอย โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า การทิ้งขยะมูลฝอยในที่กรุงเทพมหานครจัดเตรียมให้ และการชำระค่าธรรมเนียมเก็บขยะมูลฝอยอย่างสม่ำเสมอและตรงเวลา มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ การให้ความร่วมมือทิ้งขยะมูลฝอยตามเวลาที่กำหนดคือ 18.00 – 05.00 น.การเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาขยะมูลฝอยและการคัดแยกขยะก่อนนำมาทิ้ง ตามลำดับ

9. ผลของการนำนโยบายการกำจัดขยะมูลฝอยไปปฏิบัติ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า การนำนโยบายการกำจัดขยะมูลฝอยไปปฏิบัติทำให้ กรุงเทพฯ เป็นเมืองที่น่าอยู่ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ การนำนโยบายการกำจัดขยะมูลฝอยไปปฏิบัติทำให้กรุงเทพมหานครเป็นเมืองสะอาด นโยบายการกำจัดขยะมูลฝอยไปปฏิบัติทำให้ไม่มีขยะตกค้างในที่สาธารณะหรือหน้าบ้านท่าน การนำนโยบายการกำจัดขยะมูลฝอยไปปฏิบัติทำให้กรุงเทพมหานครมีขยะมูลฝอยลดลง และการนำนโยบายการกำจัดขยะมูลฝอยไปปฏิบัติทำให้ประชาชนมีอากาศบริสุทธิ์ปราศจากมลพิษตามลำดับ

10. ประชาชนที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ต่อเดือนที่ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการนำนโยบายการกำจัดขยะมูลฝอยไปปฏิบัติ แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

11. ผลการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุของตัวแปรที่ใช้ทำนายผลการนำนโยบายการกำจัดขยะมูลฝอยไปปฏิบัติ พบว่า การทิ้งขยะมูลฝอยในกรุงเทพมหานครจัดเตรียมให้ (A_2) การให้ความร่วมมือทิ้งขยะมูลฝอยตามเวลาที่กำหนดคือ 18.00 – 05.00 น. (A_5) การคัดแยกขยะก่อนนำมาทิ้ง (A_3) การเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วม ในการแก้ไขปัญหาขยะมูลฝอย (A_1) และการชำระค่าธรรมเนียมเก็บขยะมูลฝอยอย่างสม่ำเสมอและตรงเวลา (A_4) สามารถใช้ทำนายผลการนำนโยบายการกำจัดขยะมูลฝอยไปปฏิบัติได้ คิดเป็นร้อยละ 24.4 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่ายังมีปัจจัยในด้านอื่นอีกร้อยละ 75.6 ที่มีผลต่อการนำนโยบายการกำจัดขยะมูลฝอยไปปฏิบัติ และมีความคาดเคลื่อนในการนำนโยบายการกำจัดขยะมูลฝอยไปปฏิบัติเท่ากับ .63048 และสามารถนำมาเขียนสมการถดถอยเชิงพหุได้ดังนี้

ผลการนำนโยบายการกำจัดขยะมูลฝอยไปปฏิบัติ = .141 การทิ้งขยะมูลฝอยในกรุงเทพมหานครจัดเตรียมให้ (A_2) + .110 การให้ความร่วมมือทิ้งขยะมูลฝอยตามเวลาที่กำหนดคือ 18.00 – 05.00 น. (A_5) + .096 การคัดแยกขยะก่อนนำมาทิ้ง (A_3) + .096 การเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาขยะมูลฝอย (A_1) + .094 การชำระค่าธรรมเนียมเก็บขยะมูลฝอยอย่างสม่ำเสมอและตรงเวลา (A_4)

อภิปรายผลการวิจัย

1. ตัวแปรที่ใช้ทำนายความสำเร็จในการนำนโยบายการกำจัดขยะมูลฝอยไปปฏิบัติ มี 2 ปัจจัย คือคุณสมบัติของผู้นำนโยบายไปปฏิบัติ (X_3) และปัจจัยด้านทรัพยากร (X_4) สามารถใช้ทำนายความสำเร็จในการนำนโยบายการกำจัดขยะมูลฝอยไปปฏิบัติได้ คิดเป็นร้อยละ 70.00

1.1 คุณสมบัติของผู้นำนโยบายไปปฏิบัติ ส่งผลต่อความสำเร็จในการนำนโยบายการกำจัดขยะมูลฝอยไปปฏิบัติ แสดงว่าคุณสมบัติของผู้นำนโยบายไปปฏิบัติส่งผลต่อความสำเร็จในการนำนโยบายการกำจัดขยะมูลฝอยไปปฏิบัติ สอดคล้องกับไบรอันท์ และไวท์ (Bryant and White, 1982:112-114) ที่กล่าวว่า ผู้ปฏิบัติจะเป็นปัจจัยสำคัญยิ่งประการหนึ่งในกระบวนการนำนโยบายไปปฏิบัติซึ่งในที่นี้จะเน้นพิจารณาองค์ประกอบย่อยที่สำคัญจะอธิบายเป็นภาพรวม คือ ความรู้ ความสามารถความตั้งใจจริง และการปรับตัวของผู้ปฏิบัติ ผู้ปฏิบัตินั้นจะต้องปฏิบัติงานอยู่ในระดับพื้นที่ใกล้ชิดกับกลุ่มเป้าหมายนโยบายมากที่สุด นอกจากนี้ผลการศึกษาค้นคว้านี้ยังสอดคล้องงานวิจัยของมนต์ชัย สงฆ์ประชา (2547:บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การนำนโยบายจัดเก็บขยะกรุงเทพมหานครไปปฏิบัติ : ศึกษาเฉพาะกรณีเขตหนองจอก เขตลาดกระบัง เขตพระโขนง กรุงเทพมหานคร ซึ่งผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยด้านการบริหารจัดการเก็บขยะมีความสัมพันธ์กับผลการนำนโยบายจัดเก็บขยะกรุงเทพมหานครไปปฏิบัติ ซึ่งคุณสมบัติของผู้นำนโยบายไปปฏิบัติถือว่าเป็นส่วนหนึ่งของการบริหารจัดการ

1.2 ปัจจัยด้านทรัพยากร ส่งผลต่อความสำเร็จในการนำนโยบายการกำจัดขยะมูลฝอยไปปฏิบัติ แสดงว่าปัจจัยด้านทรัพยากร ส่งผลต่อความสำเร็จในการนำนโยบายการกำจัดขยะมูลฝอยไปปฏิบัติ ทรัพยากรนับว่าเป็นสิ่งสำคัญและจำเป็นต่อการนำนโยบายไปปฏิบัติ ดังที่ซาบาร์เทียร์ และแมสมาเนียน (Sabatier and Mazmanian. 1981 อ้างถึงใน ศุภชัย ยาวะประภาษ 2538:111) ที่ได้กล่าวว่านโยบายจะประสบความสำเร็จได้ต้องได้รับการสนับสนุนด้านการเงินอย่างเพียงพอ แต่ก็ต้องระวังในเรื่องของการแสวงหาผลประโยชน์จากงบประมาณของผู้นำนโยบายไปปฏิบัติ ดังนั้นงบประมาณจึงกลายเป็นองค์ประกอบส่วนหนึ่งที่มีผลกระตุ้นการทำงานของบุคคลแต่ละคนที่เข้ามามีส่วนรับผิดชอบการนำนโยบายไปปฏิบัติตลอดถึงความราบรื่นที่เกิดขึ้นในกระบวนการปฏิบัติแต่ละขั้นตอนก็ขึ้นอยู่กับงบประมาณเป็นสำคัญ

2. ผลการเปรียบเทียบการนำนโยบายการกำจัดขยะมูลฝอยไปปฏิบัติ พบว่า ประชาชนที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ต่อเดือนต่างกันมีความคิดเห็นต่อการนำนโยบายการกำจัดขยะมูลฝอยไปปฏิบัติ แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้เป็นเพราะว่าหน่วยงานเขตสัมพันธวงศ์มีการนำนโยบายการกำจัดขยะมูลฝอยไปปฏิบัติให้กับประชาชนในเขตอย่างทั่วถึงในมาตรฐานเดียวกัน จึงทำให้การมีส่วนร่วมไม่ต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของมนต์ชัย สงฆ์ประชา (2547:บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การนำนโยบายจัดเก็บขยะกรุงเทพมหานครไปปฏิบัติ : ศึกษาเฉพาะกรณีเขตหนองจอก เขตลาดกระบัง เขตพระโขนง กรุงเทพมหานครผลการศึกษาพบว่าและปัจจัยส่วนบุคคลที่แตกต่างกันไม่มีผลใด ๆ กับการเห็นของการนำนโยบายจัดเก็บขยะของกรุงเทพมหานครไปปฏิบัติที่แตกต่างกัน

3. ตัวแปรที่ใช้ทำนายผลการนำนโยบายการกำจัดขยะมูลฝอยไปปฏิบัติ มี 5 ปัจจัย คือ การทิ้งขยะมูลฝอยในที่กรุงเทพมหานครจัดเตรียมให้ (A_2) การให้ความร่วมมือทิ้งขยะมูลฝอยตามเวลาที่กำหนดคือ 18.00 – 05.00 น. (A_5) การคัดแยกขยะก่อนนำมาทิ้ง (A_3) การเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วม ในการแก้ไขปัญหาขยะมูลฝอย (A_1) และการชำระค่าธรรมเนียมเก็บขยะมูลฝอยอย่างสม่ำเสมอและตรงเวลา (A_4) สามารถใช้ทำนายผลการนำนโยบายการกำจัดขยะมูลฝอยไปปฏิบัติได้ คิดเป็นร้อยละ 24.4

3.1 การทิ้งขยะมูลฝอยในที่กรุงเทพมหานครจัดเตรียมให้ (A_2) ส่งผลต่อการนำนโยบายการกำจัดขยะมูลฝอยไปปฏิบัติทำให้กรุงเทพมหานครเป็นเมืองสะอาด

3.2 การให้ความร่วมมือทิ้งขยะมูลฝอยตามเวลาที่กำหนดคือ 18.00 – 05.00 น. (A_5)ส่งผลต่อการนำนโยบายการกำจัดขยะมูลฝอยไปปฏิบัติทำให้กรุงเทพมหานครไม่มีขยะตกค้าง

3.3 การคัดแยกขยะก่อนนำมาทิ้ง (A_3) ส่งผลต่อการนำนโยบายการกำจัดขยะมูลฝอยไปปฏิบัติทำให้กรุงเทพมหานครมีปริมาณขยะมูลฝอยลดลง

3.4 การเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วม ในการแก้ไขปัญหายะมูลฝอย (A₁)
ส่งผลต่อการนำนโยบายการจัดขยะมูลฝอยไปปฏิบัติทำให้กรุงเทพมหานครเป็นเมืองน่าอยู่

3.5 การชำระค่าธรรมเนียมเก็บขยะมูลฝอยอย่างสม่ำเสมอและตรงเวลา (A₄) ส่งผล
ต่อการนำนโยบายการจัดขยะมูลฝอยไปปฏิบัติทำให้กรุงเทพมหานครมีงบประมาณอย่าง
เพียงพอ

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะบางประการซึ่งอาจจะเป็นประโยชน์ต่อการนำ
นโยบายการจัดขยะมูลฝอยไปปฏิบัติในพื้นที่เขตสัมพันธวงศ์ และพื้นที่อื่น ๆ ของกรุงเทพมหานคร
โดยแยกเป็น 2 ประการ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย

1.1 กรุงเทพมหานครควรมีการประชาสัมพันธ์ด้วยการณรงค์ให้ประชาชนให้ความ
ร่วมมือในการคัดแยกขยะมูลฝอยก่อนทิ้ง การรีไซเคิลขยะมูลฝอยอย่างจริงจังและต่อเนื่อง

1.2 กรุงเทพมหานครควรสนับสนุนงบประมาณด้านบุคลากร ยานพาหนะ อุปกรณ์
และเครื่องมือต่าง ๆ ที่ทันสมัยในการกำจัดขยะมูลฝอยให้เพียงพอ

1.3 กรุงเทพมหานครควรมีการอบรมพัฒนาเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานในด้านความรู้
ความเข้าใจในระเบียบการจัดขยะมูลฝอย และการพัฒนาระบบการทำงาน

1.4 กรุงเทพมหานครควรมีมาตรการลงโทษผู้ที่ทิ้งขยะมูลฝอยอย่างไม่เป็นระเบียบ

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อสภาพปัญหาในการนำนโยบายการจัดเก็บ
ขยะมูลฝอยของกรุงเทพมหานครไปปฏิบัติ

2.2 ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบสภาพปัญหาในการนำนโยบายการจัดเก็บขยะมูล
ฝอยของกรุงเทพมหานครไปปฏิบัติของสำนักงานเขตต่าง ๆ

2.3 ควรมีการศึกษาในเชิงคุณภาพ เพื่อได้ข้อมูลเชิงลึก และสามารถทำการ
วิเคราะห์หาแนวทางสำหรับการวางแผนการปฏิบัติงานอย่างครบถ้วนยิ่งขึ้น

บรรณานุกรม

- กล้า ทองขาว. (2548). การนำนโยบายและแผนการศึกษาไปปฏิบัติแนวคิด ทฤษฎีและแนวการดำเนินงาน. พิมพ์ครั้งที่ 1 นนทบุรี : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช.
- ณรงค์ ศรีสวัสดิ์. (2525). คำบรรยายประกอบวิชาสังคมวิทยาชั้นสูง. ภาควิชาสังคมวิทยาและมนุษยวิทยา คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ถวิลวดี บุรีกุล. (2543). แนวคิดของการมีส่วนร่วมในระบบประชาธิปไตย. จดหมายข่าวสารจดหมายข่าวสารสถาบันพระปกเกล้า. (19 ธันวาคม 2543).
- ปนิสา วงเหลา. (2539). การนำนโยบายการป้องกันและปราบปรามปัญหาอาชญากรรมไปปฏิบัติ: กรณีศึกษาโครงการตำรวจชุมชนสัมพันธ์สถานีตำรวจนครบาลหัวหมาก. วิทยานิพนธ์, ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ปรัชญา เวสารัชช. (2528). รายงานการวิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในงานพัฒนาชุมชน การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนา. กรุงเทพมหานคร: ศักดิ์โสภาการพิมพ์
- พิชัยยุทธ สิงห์สหาย. (2546). การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการดำเนินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง : ศึกษาเฉพาะกรณีกิ่งอำเภอดงเค็ง อ.จังหวัดฉะเชิงเทรา. วิทยานิพนธ์ ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- มนต์ชัย สงฆ์ประชา. (2547). การนำนโยบายจัดเก็บขยะกรุงเทพมหานครไปปฏิบัติ : วิทยานิพนธ์ ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช. (2544). นโยบายสาธารณะการวางแผนการศึกษา. นนทบุรี : สาขาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยฯ.
- วรรณ วิจิตรนานนท์. (2545). การศึกษาเชิงเศรษฐศาสตร์ในการส่งเสริมให้มีการคัดแยกขยะมูลฝอยก่อนนำไปทิ้งในเขตเทศบาลเมืองเชียงใหม่ : วิทยานิพนธ์ปริญญาโท มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- วรเดช จันทศร. (2540). การนำนโยบายไปปฏิบัติ. คณะกรรมการปฏิรูประบบราชการ : สำนักนายกรัฐมนตรี.
- วิรัช ชมชื่น. (2537). พฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนเขตเทศบาลเมืองนครปฐม : วิทยานิพนธ์สังคมศาสตรมหาบัณฑิต สาขาสิ่งแวดล้อมบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.
- ศุภชัย ยาวะประภาษ. (2538). นโยบายสาธารณะ. กรุงเทพฯ. : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

อรพินท์ สฟโชคชัย. (2528). *การสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชน*.

กรุงเทพมหานคร: มูลนิธิสถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย.

อรุณรัตน์ หวังดี. (2548). *การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะ : กรณีศึกษาเทศบาล*

ตำบลปากแพรก อำเภอทุ่งสง จังหวัดนครศรีธรรมราช. วิทยานิพนธ์ วิทยาศาสตร์

มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

อาคม ใจแก้ว. (2533). *การนำนโยบายไปปฏิบัติพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ : ศึกษาปัจจัยที่*

ส่งผลต่อความสำเร็จ. วิทยานิพนธ์ปริญญาพัฒนบริหารศาสตรดุษฎีบัณฑิต,

สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.

Aiken, Michael and Jeral Hage. (1968). Organizational Interdependence and

Intra – Organization Structure. *American Sociological Review*.

33 (December) : 912 – 930.

Bryant, Coralie, and Louise G. White. (1982). *Managing Development in the*

Third World. Boulder, Colorado : Westview.

Chen, J.M. and N.T. Uphofb. 1977. *Rural Development Participation: Concept*

And Measures for Project Design, Implementation and Evalution. Rural

Development Committee Center for International Studies, Cornell

Universith.

Glynn III, Thomas P. (1977). *The Implemen of Public Policy : Role of Executive*

Leadership. Dissertation, Brandeis University.

Pressman, Jeffrey L., and Aron B. Wildavsky, (1973). *Implementation*. Berkeley :

University of California.

Rein, Martin. (1983). *From Policy to Praticce*. London : The Mcmillian.

Sabatier, Paul. and Danial Mazmanian. (1980). *The Implementation of Public*

Policy : A Framework of Analysis. Policy Study Journal. 8 (Special

Journal) : 538 – 560

Van Meter. Donald S. and Van Horn. Carl E. (1975). *The Policy Implementation*

Process : A Conceptual Framework. Administration and Society. 6

(February) : 445 – 486.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบสอบถาม

เรื่อง การนำนโยบายการกำจัดขยะมูลฝอยไปปฏิบัติ : ศึกษาเฉพาะกรณี
เขตสัมพันธวงศ์ กรุงเทพมหานคร

แบบสอบถามนี้เป็นส่วนเป็นส่วนหนึ่งของการทำสารนิพนธ์ตามหลักสูตรปริญญา
รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานโยบายสาธารณะ ภาควิชารัฐรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ จึงขอความร่วมมือจากท่านในการตอบแบบสอบถามด้วยความรู้ ความเข้าใจ
ของท่าน เพื่อประโยชน์ในด้านวิชาการต่อไป ผู้ศึกษาขอขอบคุณทุกท่านมา ณ โอกาสนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม (สำหรับเจ้าหน้าที่)

คำชี้แจง โปรดใส่เครื่องหมาย ✓ ในช่อง ☐ หน้าคำตอบที่ตรงกับความเป็นจริงใน
ความคิดของท่าน

1) เพศ ☐ ชาย ☐ หญิง

2) อายุ ☐ 20-30 ปี ☐ 31-40 ปี
☐ 41-50 ปี ☐ 51 ปีขึ้นไป

3) ระดับการศึกษา ☐ ต่ำกว่าปริญญาตรี ☐ ปริญญาตรี
☐ สูงกว่าปริญญาตรี

4) อายุการทำงาน ☐ ต่ำกว่า 5 ปี ☐ 5-10 ปี
☐ 11-20 ปี ☐ 21 ปีขึ้นไป

5) ปัจจุบันดำรงตำแหน่ง โปรดระบุ.....

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการนำนโยบายกำจัดขยะมูลฝอยไปปฏิบัติ

คำชี้แจง โปรดแสดงความคิดเห็นของท่านว่า เห็นด้วยมากหรือน้อยเพียงใดโดยการกาเครื่องหมาย (✓) ลงในช่องข้อความที่ท่านเห็นว่าเป็นความจริงที่สุดเพียงช่องเดียวในแต่ละข้อ

ข้อความ	ระดับความคิดเห็น				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
ความชัดเจนของนโยบาย					
1. ท่านมีความเข้าใจในนโยบายการกำจัดขยะมูลฝอยของกรุงเทพมหานคร.....					
2. นโยบายการกำจัดขยะมูลฝอยของกรุงเทพมหานครมีวัตถุประสงค์ชัดเจน.....					
3. นโยบายการกำจัดขยะมูลฝอยของกรุงเทพมหานครสามารถนำไปปฏิบัติได้เป็นอย่างดี.....					
4. นโยบายการกำจัดขยะมูลฝอยของกรุงเทพมหานครจัดตั้งขึ้นสอดคล้องกับการแก้ไขปัญหาการกำจัดขยะมูลฝอย.....					
5. มีมาตรการการติดตามผลและประเมินผลในการนำนโยบายการกำจัดขยะมูลฝอยของกรุงเทพมหานครไปปฏิบัติ.....					
ลักษณะของหน่วยงาน					
6. สายการบังคับบัญชาในด้านการรักษาความสะอาดมีความเหมาะสม.....					
7. การดำเนินงานกำจัดขยะมูลฝอยได้รับการประสานงานระหว่างหน่วยงานของกรุงเทพมหานครเป็นอย่างดี.....					
8. มีการกำหนดหน้าที่ขอบเขตงานและการจัดทำแผนปฏิบัติงานครอบคลุมทุกหน่วยงาน.....					

ข้อความ	ระดับความคิดเห็น				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
9. มีการปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสมกับสถานการณ์ต่างๆ ที่เปลี่ยนไป.....					
10. มีการกำหนดผู้รับผิดชอบรวมทั้งมีการกำหนดวิธีการติดตามผลไว้อย่างชัดเจน.....					
ปัจจัยด้านทรัพยากร					
11. กรุงเทพมหานครได้จัดสรรงบประมาณในด้านการกำจัดขยะมูลฝอยอย่างเพียงพอ...					
12. บุคลากรด้านการกำจัดขยะมูลฝอยมีเพียงพอในการปฏิบัติงาน.....					
13. วัสดุอุปกรณ์ในการกำจัดขยะมูลฝอยมีเพียงพอในการปฏิบัติงาน.....					
14. มีการบำรุงดูแลอุปกรณ์ในการกำจัดขยะมูลฝอยให้พร้อมใช้งาน.....					
15. หน่วยงานมีอุปกรณ์ในการกำจัดขยะมูลฝอยที่มีคุณภาพ.....					
คุณสมบัติของผู้หน้านโยบายไปปฏิบัติ					
16. เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานมีความรู้ความเข้าใจในระเบียบการกำจัดขยะมูลฝอย.....					
17. เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานด้านกำจัดขยะมูลฝอยมีความตั้งใจจริงในการให้บริการแก่ประชาชน.....					
18. เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานด้านกำจัดขยะมูลฝอยมีการพัฒนาการระบบการทำงาน.....					
19. เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานด้านกำจัดขยะมูลฝอยมีความรับผิดชอบต่อหน้าที่ตนเอง.....					
20. เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานด้านกำจัดขยะมูลฝอยมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี.....					

ข้อความ	ระดับความคิดเห็น				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
การมีส่วนร่วมของประชาชน					
21.หน่วยงานเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผนแก้ไขปัญหาขยะมูลฝอยที่เกิดขึ้น					
22. ประชาชนทิ้งขยะมูลฝอยในที่หน่วยงานจัดเตรียมให้					
23. ประชาชนมีการคัดแยกขยะก่อนนำมาทิ้ง					
24. ประชาชนมีการชำระค่าธรรมเนียมเก็บขยะมูลฝอยอย่างสม่ำเสมอและตรงเวลา.....					
25. ประชาชนให้ความร่วมมือทิ้งขยะมูลฝอยตามเวลาที่กำหนด คือ 18.00 – 05.00 น.					

ส่วนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับผลของการนำนโยบายกำจัดขยะมูลฝอยไปปฏิบัติ

ข้อความ	ระดับความคิดเห็น				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1. นโยบายการกำจัดขยะมูลฝอยทำให้กรุงเทพมหานครเป็นเมืองสะอาด.....					
2. การนำนโยบายการกำจัดขยะมูลฝอยไปปฏิบัติทำให้ประชาชนมีอากาศบริสุทธิ์ปราศจากมลพิษ.....					
3. การนำนโยบายการกำจัดขยะมูลฝอยไปปฏิบัติ ทำให้กรุงเทพมหานครประหยัดงบประมาณในการทำลายขยะมูลฝอย.....					
4. นโยบายการกำจัดขยะมูลฝอยทำให้กรุงเทพมหานครลดปริมาณขยะมูลฝอยได้ปีละ 10%					
5. นโยบายการกำจัดขยะมูลฝอยทำให้กรุงเทพมหานครเป็นเมืองที่น่าอยู่.....					

ส่วนที่ 4 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะในการนำนโยบายกำจัดขยะมูลฝอยไปปฏิบัติ

1. ท่านมีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางส่งเสริมปรับปรุงในการนำนโยบายกำจัดขยะมูลฝอยไปปฏิบัติที่สามารถจะช่วยให้บรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมาย

.....

.....

.....

2. ท่านคิดว่ามีปัจจัยอะไรบ้างที่เป็นปัญหา อุปสรรคต่อการนำนโยบายกำจัดขยะมูลฝอยไปปฏิบัติที่สามารถจะช่วยให้บรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมาย

.....

.....

ขอขอบคุณทุกท่านที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามนี้

แบบสอบถาม

เรื่อง การนำนโยบายการกำจัดขยะมูลฝอยไปปฏิบัติ : ศึกษาเฉพาะกรณี
เขตสัมพันธวงศ์ กรุงเทพมหานคร

แบบสอบถามนี้เป็นส่วนเป็นส่วนหนึ่งของการทำสารนิพนธ์ตามหลักสูตรปริญญา
รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานโยบายสาธารณะ ภาควิชารัฐรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ จึงขอความร่วมมือจากท่านในการตอบแบบสอบถามด้วยความรู้ ความเข้าใจ
ของท่าน เพื่อประโยชน์ในด้านวิชาการต่อไป ผู้ศึกษาขอขอบคุณทุกท่านมา ณ โอกาสนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดใส่เครื่องหมาย ✓ ในช่อง ☐ หน้าคำตอบที่ตรงกับความเป็นจริงใน
ความคิดของท่าน

- 1) เพศ ☐ ชาย ☐ หญิง
- 2) อายุ ☐ 20-30 ☐ 31-40
☐ 41-50 ☐ 51 ปีขึ้นไป
- 3) ระดับการศึกษา ☐ ต่ำกว่าปริญญาตรี ☐ ปริญญาตรี
☐ สูงกว่าปริญญาตรี
- 4) อาชีพ ☐ พนักงานบริษัทเอกชน ☐ ข้าราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ
☐ ประกอบธุรกิจส่วนตัว ☐ รับจ้าง/บริการ
☐ ค้าขาย ☐ อื่น ๆ
- 5) รายได้ต่อเดือน ☐ ต่ำกว่า 10,000 บาท ☐ 10,000-50,000 บาท
☐ 50,001-100,000 บาท ☐ 100,001 บาทขึ้นไป

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อนโยบายการกำจัดขยะ

มูลฝอย

คำชี้แจง โปรดแสดงความคิดเห็นของท่านว่า เห็นด้วยมากหรือน้อยเพียงใดโดยการกาเครื่องหมาย (✓) ลงในช่องข้อความที่ท่านเห็นว่าเป็นความจริงที่สุดเพียงช่องเดียวในแต่ละข้อ

ข้อความ	ระดับความคิดเห็น				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
การมีส่วนร่วมของประชาชน					
1. หน่วยงานเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผนแก้ไขปัญหาขยะมูลฝอยที่เกิดขึ้น					
2. ประชาชนทิ้งขยะมูลฝอยในที่หน่วยงานจัดเตรียมให้					
3. ประชาชนมีการคัดแยกขยะก่อนนำมาทิ้ง					
4. ประชาชนมีการชำระค่าธรรมเนียมเก็บขยะมูลฝอยอย่างสม่ำเสมอและตรงเวลา.....					
5. ประชาชนให้ความร่วมมือทิ้งขยะมูลฝอยตามเวลาที่กำหนด คือ 18.00 – 05.00 น.					

ส่วนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับผลการนำนโยบายการกำจัดขยะมูลฝอยไปปฏิบัติ

คำชี้แจง โปรดแสดงความคิดเห็นของท่านว่า เห็นด้วยมากหรือน้อยเพียงใดโดยการกาเครื่องหมาย (✓) ลงในช่องข้อความที่ท่านเห็นว่าเป็นความจริงที่สุดเพียงช่องเดียวในแต่ละข้อ

ข้อความ	ระดับความคิดเห็น				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
ผลการนำนโยบายการกำจัดขยะมูลฝอยไปปฏิบัติ					
1. การนำนโยบายการกำจัดขยะมูลฝอยไปปฏิบัติทำให้ไม่มีขยะตกค้างในที่สาธารณะหรือหน้าบ้านท่าน.....					
2. การนำนโยบายการกำจัดขยะมูลฝอยไปปฏิบัติทำให้กรุงเทพมหานครมีขยะมูลฝอยลดลง.....					
3. การนำนโยบายการกำจัดขยะมูลฝอยไปปฏิบัติทำให้กรุงเทพมหานครเป็นเมืองสะอาด...					
4. การนำนโยบายการกำจัดขยะมูลฝอยไปปฏิบัติทำให้ประชาชนมีอากาศบริสุทธิ์ปราศจากมลพิษ.....					
5. การนำนโยบายการกำจัดขยะมูลฝอยไปปฏิบัติทำให้กรุงเทพมหานครเป็นเมืองที่น่าอยู่.....					

ส่วนที่ 4 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะในการ นำนโยบายกำจัดขยะมูลฝอยไปปฏิบัติ

1. ท่านมีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางส่งเสริมปรับปรุงในการนำนโยบายกำจัดขยะมูล
ฝอยไปปฏิบัติที่สามารถจะช่วยให้บรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมาย

.....

.....

.....

.....

.....

.....

2. ท่านคิดว่ามีปัจจัยอะไรบ้างที่เป็นปัญหา อุปสรรคต่อการนำนโยบายกำจัดขยะมูลฝอย
ไปปฏิบัติที่สามารถจะช่วยให้บรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมาย

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ขอขอบคุณทุกท่านที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามนี้

ภาคผนวก ข
ประวัติเขตสัมพันธวงศ์

ประวัติสำนักงานเขตสัมพันธวงศ์

ที่ว่าการอำเภอสัมพันธวงศ์ สร้างในปี พ.ศ. 2457 (สมัยรัชกาลที่ 6) ตั้งอยู่ที่สามแยก ถนนทรงวาดตัดกับถนนปทุมคงคา ตำบลศาลเจ้าแม่ทับทิมซึ่งอยู่ในเขตของวัดสัมพันธวงศ์ (วัดเกาะ) ดังนั้นชื่อของอำเภอสัมพันธวงศ์คงตั้งชื่อตามชื่อวัดนั่นเอง ในสมัยนั้นจัดการปกครองออกเป็น 14 ตำบล ในปี พ.ศ. 2476 ที่ว่าการอำเภอได้ย้ายไปตั้งใหม่ในบริเวณป้อมปัดปัจฉิม ตำบลตลาดน้อย โดยก่อนหน้านั้นในปี พ.ศ. 2469 ได้มีการยุบโอนอำเภอสามแยกซึ่งมี 6 ตำบล ไปรวมกับอำเภอ สัมพันธวงศ์ ต่อมาในปี พ.ศ. 2476 ได้ยุบโอนอำเภอจักรวรรดิซึ่งมี 18 ตำบลไปรวมกับอำเภอ สัมพันธวงศ์ เช่นกัน และได้มีการแบ่งการปกครองใหม่ทั้งหมด โดยได้กลายมาเป็นอำเภอสัมพันธวงศ์ที่มี 3 ตำบล คือ ตำบลตลาดน้อย ตำบลสัมพันธวงศ์ และตำบลจักรวรรดิ

อำเภอสัมพันธวงศ์ได้เปลี่ยนฐานะเป็นเขตสัมพันธวงศ์ตามประกาศคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 335 ลงวันที่ 13 ธันวาคม พ.ศ. 2515 แบ่งเขตการปกครองเป็น 3 แขวง คือ แขวงจักรวรรดิ แขวงตลาดน้อย และแขวงสัมพันธวงศ์ ที่ทำการเดิมเป็นอาคารไม้ 2 ชั้น ได้เกิดเพลิงไหม้ในปี พ.ศ. 2526 จึงได้สร้างที่ทำการเขตใหม่เป็นตึก 5 ชั้น ตั้งอยู่เลขที่ 37 ถนนโยธา แขวงตลาดน้อย และในปัจจุบัน คือ สำนักงานเขตสัมพันธวงศ์ เป็นเขตหนึ่งใน 50 เขตของกรุงเทพมหานคร

ที่ตั้งและขนาด

เขตสัมพันธวงศ์เป็นเขตที่มีพื้นที่น้อยที่สุดของกรุงเทพมหานครคือมีพื้นที่ 1.416 ตารางกิโลเมตร หรือมีขนาดเพียงร้อยละ 0.09 ของกรุงเทพมหานคร

ทิศเหนือจรดถนนเจริญกรุงจากช่วงสะพานเจริญสวัสดิ์ถึงสะพานดำรงสถิต

ทิศใต้จรดแม่น้ำเจ้าพระยาช่วงปากคลองผดุงกรุงเกษมถึงปากคลองโอ่งอ่าง

ทิศตะวันออกจรดคลองผดุงกรุงเกษมช่วงสะพานเจริญสวัสดิ์ถึงปากคลองผดุงกรุงเกษม
ด้านทิศใต้

ทิศตะวันตกจากคลองโอ่งอ่างช่วงสะพานดำรงสถิตถึงปากคลองโอ่งอ่างด้านทิศใต้

จำนวนประชากรในพื้นที่

ชาย	15,327	คน
หญิง	15,870	คน
รวม	31,197	คน
จำนวนบ้าน	13,201	หลังคาเรือน

ด้านเศรษฐกิจและสังคม

ธนาคารพาณิชย์	44	แห่ง	ธนาคารออมสิน	1	แห่ง
ร้านค้าทอง	132	แห่ง	ศูนย์การค้า	1	แห่ง
ตลาดเอ็กซน	4	แห่ง	โรงแรม	10	แห่ง

สถิติด้านการจัดเก็บภาษี (ประจำปีงบประมาณ 2549)

รายการ	จำนวน (ราย)	มูลค่า (บาท)
ภาษีโรงเรือน	2,678	126,611,609.96
ภาษีบำรุงท้องที่	276	499,729.46
ภาษีป้าย	3,973	9,603,030.70
รวม	6,927	136,714,370.12

ด้านการศึกษา

ระดับอุดมศึกษา	1	แห่ง
ระดับมัธยมศึกษา	3	แห่ง
ระดับประถมศึกษา	9	แห่ง

ด้านศาสนา

วัดไทย	7	แห่ง
วัดญวน	4	แห่ง
โบสถ์คริสต์นิกายโรมันคาทอลิก	1	แห่ง
มัสยิด (อิสลาม)	1	แห่ง
วัดจีน	1	แห่ง
ศาลเจ้า	22	แห่ง

ด้านสาธารณสุขมี 2 แห่ง

ศูนย์บริการสาธารณสุข 13 (ไมตรีวานิช)
โรงพยาบาลเทียนฟ้ามูลนิธิ

สถานที่ตำรวจ มี 2 แห่ง

สถานีตำรวจนครบาลจักรวรรดิ
สถานีตำรวจนครบาลพลับพลาไชยเขต 2

ข้อมูลปริมาณขยะ

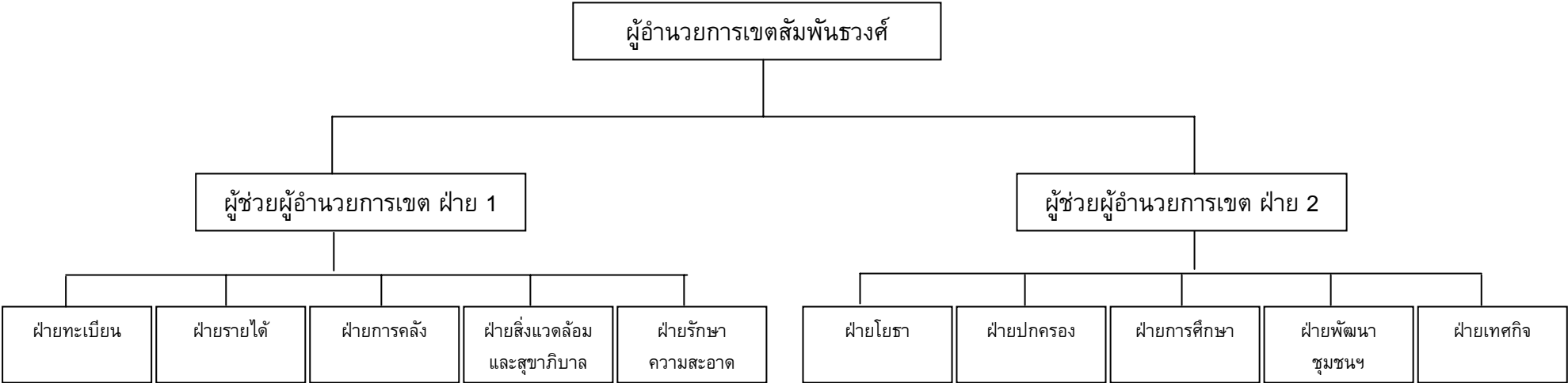
ปี 2547	ปี 2548	ปี 2549	
26,658.89	22,975.14	21,444.21	ตัน

ข้อมูลเกี่ยวกับชุมชน

เขตสัมพันธวงศ์มีชุมชนทั้งหมด 21 ชุมชน จำนวนประชากรทั้งหมด 8,110 คน
สำนักงานเขตสัมพันธวงศ์ประกอบด้วยส่วนราชการ 10 ฝ่าย

1. ฝ่ายปกครอง
2. ฝ่ายทะเบียน
3. ฝ่ายสิ่งแวดล้อมและสุขาภิบาล
4. ฝ่ายรายได้
5. ฝ่ายการคลัง
6. ฝ่ายการศึกษา
7. ฝ่ายพัฒนาชุมชนและสวัสดิการสังคม
8. ฝ่ายรักษาความสะอาดและสวนสาธารณะ
9. ฝ่ายโยธา
10. ฝ่ายเทศกิจ

แผนผังการบริหารราชการเขตสัมพันธวงศ์

ภาคผนวก ค

ผลของ REGRESSION PRINTOUT

ตาราง 8 แสดงการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุของตัวแปรที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการนำนโยบายการกำจัดขยะมูลฝอยไปปฏิบัติ

Model	ความสำเร็จในการนำนโยบายการกำจัดขยะมูลฝอยไปปฏิบัติ					
	B	SE(b)	Beta	t	Sig	
- ค่าคงที่ (Constant)	.905	.326		2.778*	.010	
- คุณสมบัติของผู้นำนโยบายไปปฏิบัติ (X ₃)	.429	.104	.526	4.107**	.000	
- ปัจจัยด้านทรัพยากร (X ₄)	.310	.090	.441	3.447**	.002	
	R	R ²	Adjust R ²	SE(est.)	F	Sig.
	.851	.723	.700	.21141	31.39**	.000

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 8 ผลการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุของตัวแปรที่ใช้ทำนายความสำเร็จในการนำนโยบายการกำจัดขยะมูลฝอยไปปฏิบัติ พบว่า คุณสมบัติของผู้นำนโยบายไปปฏิบัติ (X₃) และปัจจัยด้านทรัพยากร (X₄) สามารถใช้ทำนายความสำเร็จในการนำนโยบายการกำจัดขยะมูลฝอยไปปฏิบัติได้ คิดเป็นร้อยละ 70.00 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่ายังมีปัจจัยในด้านอื่นอีกร้อยละ 30.00 ที่มีผลต่อความสำเร็จในการนำนโยบายการกำจัดขยะมูลฝอยไปปฏิบัติ และมีความคลาดเคลื่อนในการนำนโยบายการกำจัดขยะมูลฝอยไปปฏิบัติเท่ากับ .21141 และสามารถนำมาเขียนสมการถดถอยเชิงพหุได้ดังนี้

ความสำเร็จในการนำนโยบายการกำจัดขยะมูลฝอยไปปฏิบัติ = .526 คุณสมบัติของผู้นำนโยบายไปปฏิบัติ (X₃) + .441 ปัจจัยด้านทรัพยากร (X₄)

Regression

Variables Entered / Removed^a

Model	Variables Entered	Variables Removed	Method
1	X4	.	Stepwise (Criteria: Probability -of-F-to-e nter <= .050, Probability -of-F-to-r emove >= .100).
2	X3	.	Stepwise (Criteria: Probability -of-F-to-e nter <= .050, Probability -of-F-to-r emove >= .100).

a. Dependent Variable: Y

Model Summary

Model	R	R Square	Adjusted R Square	Std. Error of the Estimate
1	.766 ^a	.587	.570	.25328
2	.851 ^b	.723	.700	.21141

a. Predictors: (Constant), X4

b. Predictors: (Constant), X4, X3

ตาราง 17 แสดงการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุของตัวแปรที่ส่งผลกระทบต่อการนำนโยบายการ
กำจัดขยะมูลฝอยไปปฏิบัติ

Model	ผลการนำนโยบายการกำจัดขยะมูลฝอยไปปฏิบัติ					
	B	SE(b)	Beta	t	Sig	
- ค่าคงที่ (Constant)	1.781	.153		11.659**	.000	
- การทิ้งขยะมูลฝอยในที่ กรุงเทพมหานครจัดเตรียมให้ (A ₂)	.141	.039	.183	3.631**	.000	
- การให้ความร่วมมือทิ้งขยะมูลฝอย ตามเวลาที่กำหนดคือ18.00 – 05.00 น. (A ₅)	.110	.040	.148	2.775**	.006	
- การคัดแยกขยะก่อนนำมาทิ้ง (A ₃)	.096	.037	.138	2.596*	.010	
- กรุงเทพมหานครเปิดโอกาสให้ ประชาชนมีส่วนร่วม ในการแก้ไข ปัญหาขยะมูลฝอย (A ₁)	.096	.036	.135	2.674**	.008	
- การชำระค่าธรรมเนียมเก็บขยะมูลฝอย อย่างสม่ำเสมอและตรงเวลา (A ₄)	.094	.039	.126	2.401*	.017	
	R	R ²	Adjust R ²	SE(est.)	F	Sig.
	.504	.254	.244	.63048	26.451**	.000

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 17 ผลการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุของตัวแปรที่ใช้ทำนายผลการนำ
นโยบายการกำจัดขยะมูลฝอยไปปฏิบัติพบว่า การทิ้งขยะมูลฝอยในที่กรุงเทพมหานครจัด
เตรียมให้ (A₂) การให้ความร่วมมือทิ้งขยะมูลฝอยตามเวลาที่กำหนดคือ 18.00 – 05.00 น.(A₅)
การคัดแยกขยะก่อนนำมาทิ้ง (A₃) การเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหขยะ
มูลฝอย (A₁) และการชำระค่าธรรมเนียมเก็บขยะมูลฝอยอย่างสม่ำเสมอและตรงเวลา (A₄)
สามารถใช้ทำนายผลการนำนโยบายการกำจัดขยะมูลฝอยไปปฏิบัติได้ คิดเป็นร้อยละ 24.4
อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่ายังมีปัจจัยในด้านอื่นอีกร้อยละ 75.6 ที่มีผลต่อการ
นำนโยบายการกำจัดขยะมูลฝอยไปปฏิบัติ และมีความคลาดเคลื่อนในการนำนโยบายการกำจัด
ขยะมูลฝอยไปปฏิบัติเท่ากับ .63048 และสามารถนำมาเขียนสมการถดถอยเชิงพหุ ได้ดังนี้

ผลการนำนโยบายการกำจัดขยะมูลฝอยไปปฏิบัติ = .141 การทิ้งขยะมูลฝอยในที่กรุงเทพมหานครจัดเตรียมให้ (A_2) + .110 การให้ความร่วมมือทิ้งขยะมูลฝอยตามเวลาที่กำหนดคือ 18.00 – 05.00 น. (A_5) + .096 การคัดแยกขยะก่อนนำมาทิ้ง (A_3) + .096 การเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาขยะมูลฝอย (A_1) + .094 การชำระค่าค่าธรรมเนียมเก็บขยะมูลฝอยอย่างสม่ำเสมอและตรงเวลา (A_4)

Variables Entered/Removed^a

Model	Variables Entered	Variables Removed	Method
1			Stepwise (Criteria: Probability -of-F-to-enter <= .050, Probability -of-F-to-remove >= .100).
2	A2		Stepwise (Criteria: Probability -of-F-to-enter <= .050, Probability -of-F-to-remove >= .100).
3	A5		Stepwise (Criteria: Probability -of-F-to-enter <= .050, Probability -of-F-to-remove >= .100).
4	A3		Stepwise (Criteria: Probability -of-F-to-enter <= .050, Probability -of-F-to-remove >= .100).
5	A1		Stepwise (Criteria: Probability -of-F-to-enter <= .050, Probability -of-F-to-remove >= .100).
	A4		Stepwise (Criteria: Probability -of-F-to-enter <= .050, Probability -of-F-to-remove >= .100).

a. Dependent Variable: B

ประวัติย่อผู้ทำสารนิพนธ์

ประวัติย่อผู้ทำสารนิพนธ์

ชื่อ ชื่อสกุล	นายเมธา ยุทธนาโยธิน
วันเดือนปีเกิด	7 มิถุนายน 2502
สถานที่เกิด	แขวงวชิระ เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร
สถานที่อยู่ในปัจจุบัน	59/5 หมู่ที่ 3 ต.พิมลราช อ.บางบัวทอง นนทบุรี
หน้าที่การงานในปัจจุบัน	เจ้าหน้าที่บริหารงานทั่วไป 5
สถานที่ทำงานในปัจจุบัน	สำนักงานเขตสัมพันธวงศ์
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2522	โรงเรียนวัดน้อยใน
พ.ศ. 2527	วิทยาลัยเทคนิคอินทราชัย
พ.ศ. 2542	ศิลปศาสตรบัณฑิต (การบัญชี) จากมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา
พ.ศ. 2550	รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต (นโยบายสาธารณะ) จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ